

انجمن علمی علوم تربیتی پردیس شهید رجایی فارس

جوانه علم

بزرگان علوم تربیتی

خلاقیت در تدریس

ادامه تحصیل

فناوری آموزشی چیست؟

زیبایی های معلم بودن

دانشجویان خاکستری

مصاحبه با دکتر مجید بذرافکن

شرایط ویژه

سلامت روان

شماره مجوز: ۰۰۱/۴/۳/۲۹۶۱/۲۹۶۱/۰۰۱

زدانش شود کارگیتی به ساز
زبی دانش کارگردد از

زدل سرزند سر دانش نخست
که بردست و پا کارگردد دست

اگر در جهان نبود آموزگار
شود تیره از بی خرد روزگار

تفاوت بود اهل تمیز را
به هر کس ندادند هر چه چیز را

همان به که نادان به دانا رود
که از دانشش کار بالا رود

جامی

صاحب امتیاز:

انجمن علمی علوم تربیتی

مدیر مسئول:

محسن خلیلی

سر دبیر:

علی محمد خلیلی

دبیر نشریه:

علیرضا قوهستانی

مدیر اجرایی:

ابوالفضل طهماسبی

گرافیک و صفحه آرایی:

مائده اسدی

هیئت تحریریه اساتید:

امین باقری کراچی، عباس اناری نژاد،

ژیلا حیدری نقد علی، ابراهیم محمد جانی

محمد قلعه نوعی، سمیه بهمنی

هیئت تحریریه دانشجویی:

محسن خلیلی، آرش کهن، محمد صفری

نگار رنجبر، ابوالفضل طهماسبی، رویاد ژم

علیرضا قوهستانی، علی محمد خلیلی

نویسندگان:

نرجس بیگی، نگار رنجبر، محدثه جوانمرد

رویاد ژم، فاطمه ساسان نژاد، نیماد هقان

حمیده نوروزی مصیر، پری فهندژ سعدی

مهدی زارعی، ابوالفضل طهماسبی

علی محمد خلیلی، میلاد راستی

علیرضا قوهستانی، محسن خلیلی

محمد صفری، ابراهیم محمد جانی

گویندگان:

زهرا تندروش، زهرا تدین زاده، فاطمه فصیحی

ویراستارها:

فاطمه فصیحی، علیرضا قوهستانی، محمد صفری

ابوالفضل طهماسبی، محسن خلیلی

شماره مجوز:

۵۱۸۰۰/۲۹۶/۴/۱۰۰

آنچه گذشت...

سلام در خدمت شما هستیم با قسمت

آنچه گذشت در شماره ۱ نشریه جوانه علم.

در قسمت اول یعنی بیانات مقام معظم رهبری خواندیم:

فرهنگ، مجموعه‌ی عناصر سازنده‌ی فکر و عمل انسان است و به نوبه‌ی خود متکی است به فکر، اندیشه و عمل. در قسمت تاریخچه‌ی علوم تربیتی علاوه بر بررسی تعاریف علوم تربیتی به معرفی چند تن از بزرگان علوم تربیتی ایران پرداختیم مثل دکتر عیسی صدیق، دکتر اسدالله بیژن و دکتر محمدباقر هوشیار.

معرفی گرایش‌های علوم تربیتی:

در این قسمت چندین گرایش علوم تربیتی و بازار کار آن نیز معرفی شد. مثل برنامه ریزی درسی، تکنولوژی آموزشی، تحقیقات آموزشی و بسیاری دیگر از این نوع گرایش‌ها؛ و بعد به ارزیابی نیازهای مشاوره‌ای دانشجومعلمان به منظور پیشگیری از آسیب‌های زندگی دانشجویی پرداختیم که امیداریم مسئولین محترم دانشگاه‌های فرهنگیان به مسائل و مشکلات دانشجومعلمان اهمیت دهند و در رفع آن کوشا باشند.

در قسمت مصاحبه با دانشجویمان برتر، با محمد جواد دژکوهی دانشجوی رشته آموزش ریاضی دانشگاه فرهنگیان فارس که در زمینه مقاله نویسی و پژوهشی فعالیت دارند، مصاحبه کردیم و از صحبت‌ها و توصیه‌های ارزشمند ایشان بهره‌مند شدیم.

و بعد با نگاهی علمی به عوامل موثر بر تعلیم و تربیت، متوجه شدیم که تکنولوژی آموزشی و حکومت از عوامل موثر بر تعلیم و تربیت است.

در قسمت ویژگی‌های معلم شاخص گفتیم: متعهد بودن، علم و دانش مطلوب و ارتباط مناسب با دانش آموزان از ویژگی‌های معلم خوب هست.

و بعد از اینکه نقدی بر روانشناسی غربی داشتیم به مطالبی پرداختیم که در تدریس اهمیت فراوانی دارند و می‌توانند به معلمان کمک زیادی کنند. مثل قسمت خلاقیت در تدریس:

به عنوان نمونه: داستان گویی، امور هنری، بازدید از اماکن و انجام آزمایشات علمی می‌توانند در پرورش خلاقیت دانش آموزان موثر باشند. و قسمت نقشه راه پیشنهادی برای تدریس و قسمت راهکارهای ایجاد تمرکز در کلاس.

پس از آن نگاهی علمی به مشکلات اجتماعی مثل ازدواج داشتیم و آن را از دیدگاه‌ها و نظریات مختلفی مثل نظریه سبک زندگی، نظریه مدرنیسم و نظریه برابری جنسیتی، بررسی کردیم.

در قسمت پایانی کتاب های هنر معلمی و کتاب کلاس های چندپایه را به شما عزیزان معرفی کردیم.

و اما در پایان تقاضای کوچکی از مسئولین محترم دانشگاه فرهنگیان داریم: لطفا جهت بهبود وضعیت دانشگاه فرهنگیان، اساتیدی به کار گرفته شود که حداقل مدرک دکترا و سابقه تدریس در مدرسه را دارند.

و همچنین به عنوان دانشجو معلم طالب علم از شما تقاضا داریم به وضعیت کتابخانه پردیس ها و مراکز رسیدگی کنید و علاوه بر تهیه کتاب های جدید، کتابخانه مجازی نیز در اختیار دانشجویان قرار دهید.

ممنونیم که مارا می شنوید.

خدانگهدار تان.

برای مشاهده آنچه گذشت می توانید از طریق نرم افزار موبایلتان کد بالا اسکن کنید.

دکتر خسروی

دکتر صادقی
بخش اول

دکتر صادقی
بخش دوم

دکتر عراقیه
بخش اول

دکتر عراقیه
بخش دوم

دکتر فیاض بخش
بخش اول

دکتر فیاض بخش
بخش دوم

دکتر کرمی
بخش اول

دکتر کرمی
بخش دوم

دکتر مرادی
بخش اول

دکتر مرادی
بخش دوم

دکتر ملکی
بخش اول

دکتر ملکی
بخش دوم

دکتر یادگارزاده

پرسش و پاسخ

دکتر رشیدی

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی
گروه برنامه ریزی درسی برگزار می کند:
نشست کمک به حل مشکلات کشور
با عنوان:

"نقش متقابل برنامه های درسی و سازمانها و نهادهای اجتماعی"

با حضور:

دکتر علیرضا عراقیه؛ عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر

دکتر مرتضی کرمی؛ معاون سازمان بهزیستی استان تهران

دکتر فیاض بخش؛ مشاور عالی سازمان بهزیستی کشور

سرهنگ دوم مراد عباسی؛ رئیس دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی ویژه غرب تهران

جناب آقای اکبر رشیدی؛ رئیس اداره مشارکت عمومی معاونت اجتماعی ناجا

و

اعضای گروه برنامه ریزی درسی دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر مصطفی قادری؛ عضو هیأت علمی گروه برنامه ریزی درسی

دکتر علیرضا صادقی؛ عضو هیأت علمی گروه برنامه ریزی درسی

دکتر محبوبه خسروی؛ عضو هیأت علمی گروه برنامه ریزی درسی

دکتر غلامرضا یادگارزاده؛ عضو هیأت علمی گروه برنامه ریزی درسی

دبیر نشست: دکتر حسن ملکی

مکان: دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، طبقه پنجم، اتاق شورای اصلی

زمان: ۱۷ بهمن ۱۳۹۷، ساعت ۱۴ تا ۱۶

برای مشاهده ی کلیپ سخنرانی استادان بارکد

مربوطه را توسط گوشی موبایل خود اسکن نمایید

"بسمه تعالی"

مَنْت خدای را عَزَّوَجَل که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. سپاس از خدای جلال و ذوالجبروت که بر ما ارزانی داشته تا مشغول خدمت گزاری به شما همکاران همیشه همراهان باشیم. جهاد امروز علم‌اندوزی و افزایش بار علمی است؛ لذا بر آن شدیم تا بر توشه‌ی علمی شما، بیافزاییم؛ حقا که تا به اکنون در حد وسع، نیکو عمل نموده ایم و قصد و غرض‌مان آن است که در این مسیر روان و پویا، چون رودی خروشان بوده و از حرکت باز نایستیم. در این راه پر تلاطم، از بحر بی‌ثبات علم، گوهر فن معلمی را با همت همکاران گرانمایه، صید می‌نماییم و در بازار زرفروشان به خدمت شما می‌رسانیم.

از تجارب اساتید گرانمایه در این نشریه بهره می‌بریم تا با چراغ تجربیات آنها، تاریکی و ظلمات بی تجربگی را کم رنگ کنیم.

مسائل و مشکلات موجود در تدریس را از اذهان و منابع مختلف و با دیدگاه‌های متفاوت جمع نموده تا به حضور گرم‌تان برسانیم.

و برای آنکه آموزه‌های ما، تک‌بعدی و یک سو نباشد، از سرگرمی‌ها و جداول علمی بهره جستیم تا حلاوت علم را در کامتان بنشانیم.

امیدمان این است که بتوانیم در مسئولیت خود کوشا و در برابر حق سربلند باشیم.

علی محمد خلیلی

(سر دبیر نشریه جوانه علم)

بزرگان علوم تربیتی

در بیشتر سال‌های دهه ۴۰ و ۵۰ مدرسه فرهاد به واحد تجربی تعلیمات عمومی تبدیل شد و پیشرفته‌ترین دیدگاه‌ها درون آموزش و پرورش ایران نخست در این مجتمع بررسی و تجربه و در صورت کسب اعتبار در نظام آموزش و پرورش جاری می‌شد.

صفحه ۱

صفحه ۹

سلامت روان

افکار، احساسات، توانایی ما در مواجهه با مشکلات، استرس، رفتارهای ما و... بر سلامت روان ما تاثیر می‌گذارند. اگر بتوانیم در برابر فشارهای رایج روزمره زندگی بهترین تصمیم‌گیری‌ها و راهکارها را انتخاب کنیم، یک فرد سالم به شمار می‌رود.

رویم.

صفحه ۱۱

چگونه کلاسی

شاد

داشته باشیم؟

آنچه در این شماره می خوانید:

- ۱.....بزرگان علوم تربیتی
- ۳.....مصاحبه با دکتر مجید بذرافکن
- ۹.....سلامت روان
- ۱۱.....خلاقیت تدریس
- ۱۳.....خلاقیت در تدریس
- ۱۴.....روش تدریس
- ۱۷.....اختلالات یادگیری
- ۲۳.....عوامل موثر بر تعلیم و تربیت
- ۲۵.....معرفی کتاب
- ۲۷.....فناوری آموزشی چیست
- ۳۱.....نگاه علمی به مسائل اجتماعی
- ۳۳.....مصاحبه با دانشجوی برتر
- ۳۸.....زیبایی های معلم بودن
- ۳۹.....شرایط ویژه
- ۴۱.....ادامه تحصیل
- ۴۴.....تحلیل ویلیام رومی
- ۴۶.....دانشجویان خاکستری
- ۴۷.....جدول
- ۴۸.....منابع

اختلالات یادگیری

اختلالات یادگیری به سه دسته ناتوانی یادگیری ریاضیات، ناتوانی یادگیری خواندن و ناتوانی بیان کتبی و نوشتن تقسیم می شود که ارتباطی با کم هوشی یا دیرآموزی دانش آموزان ندارد و در چهارچوب سنی کودکان استثنایی نیز نمی گنجد. این اصطلاح برای توصیف کودکان و نوجوانانی به کار می رود که ناتوانی یادگیری ویژه و بخصوصی دارند؛ به عبارت دیگر دانش آموزان مبتلا به این اختلال، نیازمند شیوه های خاصی در آموزش هستند که با شیوه های معمول استفاده شده برای سایر دانش آموزان متفاوت است.

صفحه ۱۷

صفحه ۳۹

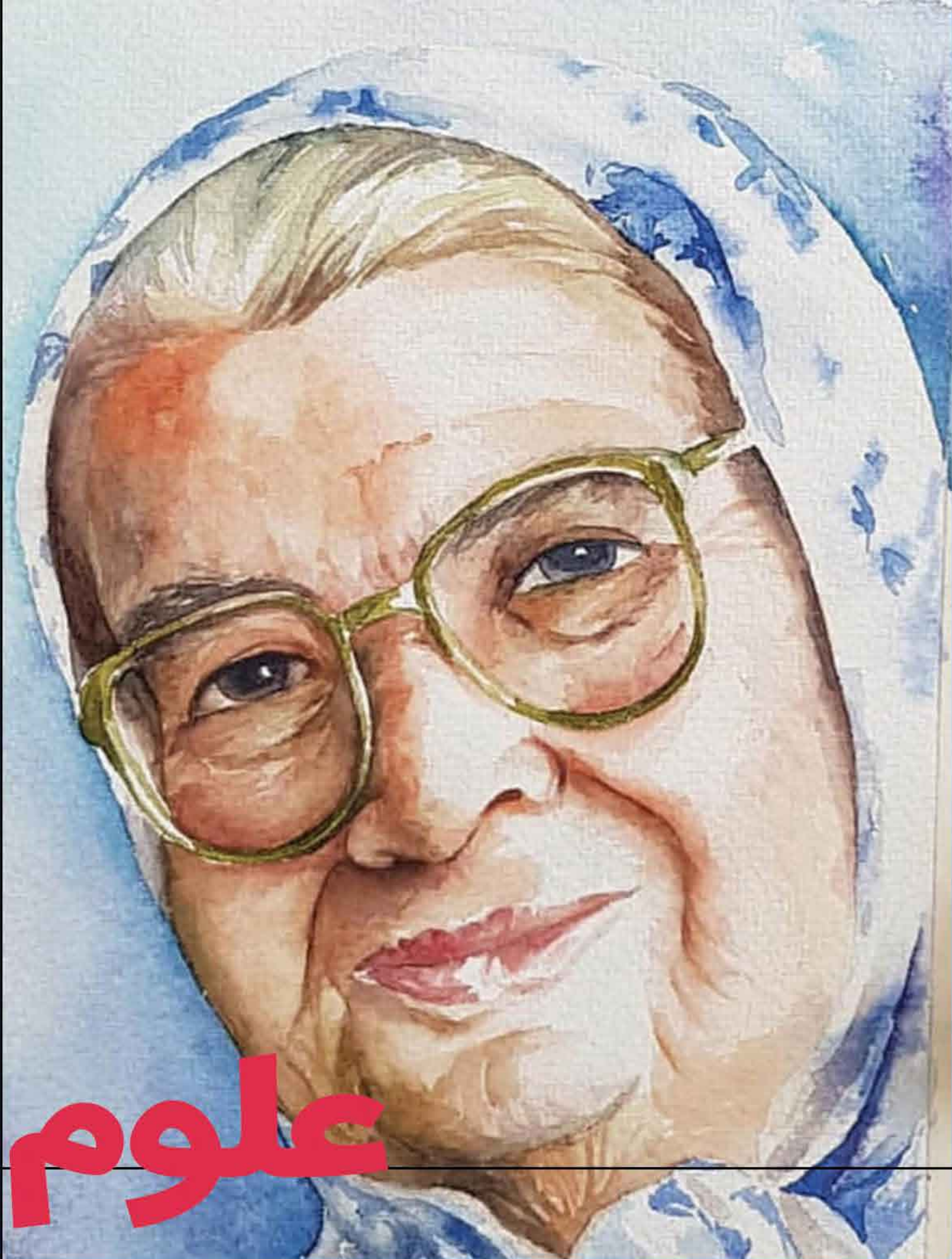
شرایط ویژه

یکی از اولین اقدام هایی که کشورها در جهت پیشگیری از شیوع این ویروس انجام داده اند تعطیلی مدارس و دانشگاه ها بود. پس از ادامه دار شدن تعطیلی مدارس مسئولان تعلیم و تربیت کشور به فکر راه اندازی آموزش از طرق مختلف افتادند. در اولین اقدام با همکاری صدا و سیما و شبکه آموزش اقدام به تدریس از طریق تلویزیون کردند.

مدرسه نیز خود از یک روح سرشار برخوردار است، در مدرسه می توان دانه جست و جو گری و پرسش را در زمین فکر و اندیشه نسل کوچک و کم سال کاشت تا این دانه رشد کند، همراه او بزرگ شود و زندگی بزرگسالی او را از زود باوری ها، ساده اندیشی ها، بی دقتی ها، تقلیدها، پیروی ها نجات دهد.

گرد آورندگان : نگار رنجبر و
علی محمد خلیلی

بزرگان علوم تجربی

زندگی و خانواده

توران میرهادی، در ۲۶ خرداد ۱۳۰۶ در شمیران از پدری ایرانی به نام «سید فضل‌الله» که ریشه و تبار تفرشی داشت و مادری آلمانی به نام «گرتا دیتریش» به دنیا آمد. توران چهارمین فرزند این خانواده بود که روی هم پنج فرزند دختر و پسر داشتند. یکی از خواهران توران، ایران‌دخت میرهادی، پزشک سرشناس ایرانی است. پدر آنها که دانش‌آموخته مهندسی مکانیک ماشین‌آلات و راه و ساختمان از آلمان بود، یکی از فن‌سالارهای برجسته ایران در دوره رضاشاه به‌شمار می‌رفت.

او در پروژه ساختمان و راه‌اندازی راه‌آهن سراسری ایران مورد اعتماد رضاشاه بود. مادرش گرتا که دانش‌آموخته آموزش هنر از دانشگاه لودویگ ماکسیمیلیان مونیخ بود، نقاشی می‌کرد و مجسمه‌سازی می‌کرد. گرتا پس از مدتی زندگی در ایران، افزون بر خانه‌داری در هنرستان کمال‌الملک به کار پرداخت و به هنرجویان، مبانی هنر و مجسمه‌سازی آموزش می‌داد. توران میرهادی از هنگام کودکی با هر دو فرهنگ ایرانی و آلمانی زیست و بزرگ شد.

این مجتمع یکی از آموزشگاه‌های تجربی و الگوواره ایران بود که هدف‌ها و کارکردهای آموزش و پرورش مدرن در آن تجربه و ارزیابی می‌شدند. توران میرهادی به همراه لیلی ایمن (آهی) و معصومه سهراب همچنین یکی از بنیان‌گذاران شورای کتاب کودک است و از سال ۱۳۵۸ سرپرستی تدوین و تألیف فرهنگ نامه کودکان و نوجوانان را نیز برعهده داشته‌است. میرهادی را «مادر ادبیات کودک و نوجوان در ایران» خوانده‌اند.

سیده توران میرهادی (خمارلو) (زاده ۲۶ خرداد ۱۳۰۶ - درگذشته ۱۸ آبان ۱۳۹۵) استاد ادبیات کودک، نویسنده، کارشناس آموزش و پرورش و نیز شخصیت برجسته فرهنگی بود. میرهادی بیش از شصت سال در گستره آموزش و پرورش و فرهنگ و ادبیات کودکان کوشید و در این راه یکی از چهره‌های تأثیرگذار شده کنونی ایران بوده‌است. او به همراه همسرش محسن خمارلو به مدت ۲۵ سال مجتمع آموزشی تجربی فرهادیا مدرسه فرهاد را از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۵۹ اداره کرد.

سیده توران میرهادی

تیر ۱۳۹۹ | گاهنامه | شماره ۲

در بیشتر سال‌های دهه ۴۰ و ۵۰ مدرسه فرهاد به واحد تجربی تعلیمات عمومی تبدیل شد و پیشرفته‌ترین دیدگاه‌ها درون آموزش و پرورش ایران نخست در این مجتمع بررسی و تجربه و در صورت کسب اعتبار در نظام آموزش و پرورش جاری می‌شد. مدرسه فرهاد از همان آغاز به صورت مختلط اداره می‌شد.

ادبیات کودکان و نوجوانان

توران میرهادی دلیل گرایش خود به ادبیات کودکان را علاقه‌ای می‌داند که در کودکی و در خانواده پیدا کرده بود. دو کتاب به زبان آلمانی به نام «فیدل استارما تس و مایا» «دختر گریزان از کندو» داستان‌هایی هستند که برای یک عمر روی او تأثیر گذاشتند. داستان اول که سرگذشت پسری در جنگ جهانی اول است در او روحیه صلح‌جویی و ضد جنگ و داستان دوم انگیزه‌های کار برای جامعه را پدید آورد. در کنار این‌ها خدمتکاران خانه برای او افسانه‌ها و ترانه‌های عامیانه می‌گفتند که همواره منبع لذت و آگاهی او بودند. میرهادی خود براین باور است که گروهی که به همراه او ادبیات کودکان را در ایران گسترش دادند، همگی در خانواده‌هایی رشد کردند که در آن‌ها کتاب‌هایی برای کودکان وجود داشت.

پس از آن توران میرهادی ادبیات کودکان را هنگامی از جنبه علمی و اجتماعی شناخت که در فرانسه بود. در این کشور و در چهارچوب نظام آموزشی به نقش بدون جانشین ادبیات و هنر کودکان در رشد اجتماعی و فرهنگی کودکان پی برد و پس از آن هنگامی که به ایران برگشت، این تجربه‌ها را در قالب گفتگوهای با دوست دوران نوجوانی خود لیلی ایمن در میان گذاشت. پس از آن از سال ۱۳۳۲ این دو در کنار آذر رهنما (که مجله سپیده فردا را منتشر می‌کرد) در سال ۱۳۳۵ نخستین نمایشگاه کتاب کودک را در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران برگزار کردند.

درگذشت

سرانجام توران میرهادی در پی سکته‌ی مغزی در آبان ماه ۱۳۹۵ در سن ۸۹ سالگی درگذشت. پیکر او به امامزاده عبدالله در شهر ری منتقل شد تا در کنار پدرش که سال‌ها پیش در جریان سیل جان خود را از دست داده بود به خاک سپرده شود.

توران در سال ۱۳۱۱ آموزش بیرون از خانه را آغاز کرد. نخست برای شش ماه به مدرسه آلیانس تهران در خیابان ژاله تهران رفت. پس از آن بخاطر اینکه آموزش زبان فارسی و فرانسوی در دبستان و یادگیری زبان آلمانی در خانه از نظر مادر برای توران سخت بود، با تصمیم مادر به دبستان آذر در سرچشمه تهران منتقل شد و سال‌های ابتدایی را در این دبستان به پایان برد. پس از آن در سال ۱۳۱۷ به دبیرستان نوربخش در خیابان قوام‌السلطنه (خیابان سی تیر کنونی) رفت و تا سال ۱۳۲۴ در این دبیرستان آموزش متوسطه دید. با پایان دبیرستان در همین سال در رشته علوم طبیعی (زیست‌شناسی) دانشگاه تهران پذیرفته شد. در همین دوره او نخست با جبار باغچه‌بان که طرح سوادآموزی بزرگسالان را پیش می‌برد، آشنا شد. حضور در کنار جبار باغچه‌بان به او اهمیت آموزش سواد پایه را یادآوری کرد. در کنار این کار او به عنوان دانشجوی آزاد به کلاس‌های درس محمدباقر هوشیار در دانشکده ادبیات می‌رفت که علوم پرورشی و اصول آموزش و پرورش درس می‌داد.

فعالیت در عرصه آموزش و پرورش

فعالیت متمرکز میرهادی در عرصه آموزش و پرورش از سال ۱۳۳۴ با پایه‌گذاری کودکستان فرهاد آغاز شد.

پدر و مادرش پشتیبان‌های بزرگ او در این کار بودند. پدرش، محل کودکستان را که خانه‌ای خالی بود در اختیار او گذاشت و افزارهای آموزشی مانند نیمکت و ... را برای او ساخت و مادر با گرفتن پروانه کودکستان به یاری او شتافت. محل این کودکستان ابتدا در خیابان ژاله تهران قرار داشت.

طولی نکشید که روش کار میرهادی با استقبال والدین ایرانی روبرو شد و او توانست از سال ۱۳۳۶ دبستان فرهاد را در کنار کودکستان پایه بگذارد. از این دوره به بعد همسر و همش محسن خمارلو همکار و همراه همیشگی او در اداره کودکستان و دبستان شد. مدرسه راهنمایی فرهاد نیز از سال ۱۳۵۰ کارش را آغاز کرد. از سال ۱۳۵۶ این مجتمع که بیش از ۱۲۰۰ دانش‌آموز داشت در ساختمانی بزرگ در خیابان سهروردی نزدیک سیدخندان به کار ادامه داد.

حقیقتاً آموزگاری را خیلی دوست دارم، حتی بیشتر از تدریس در دانشگاه.

گفت وگو با دکتر مجید بذرافکن

مدرس پردیس شهیدباهنر، مرکز سلمان فارسی و مرکز بعثت

مصاحبه کننده : نرجس بیگی

لطفا خود را به طور کامل معرفی کنید.

به نام خدا مجید بذرافکن هستم. متولد سال ۱۳۴۸ شش سال اول زندگی خود را در روستا سپری کردم. سپس پدرم به عنوان راننده قراردادی جذب مرکز آمار ایران شدند و پس از چندی کارشان به تهران انتقال یافت و ما به تهران عزیمت کردیم. از سال اول ابتدایی تا دوم راهنمایی را تهران بودیم. سپس کار پدرم به شیراز منتقل شد و ما در شیراز ماندگار شدیم.

دوره متوسطه را در هنرستان کشاورزی آب باریک جنب پالایشگاه شیراز گذراندم.

نتیجه کنکور که اعلام شد، در یکی از رشته های کشاورزی دانشگاه شیراز پذیرفته شدم، یک هفته به کلاس رفته بودم که نتیجه دانشگاه تربیت معلم نیز اعلام شد و در رشته آموزش ابتدایی سهمیه زرقان قبول شدم.

بر سر دو راهی سختی قرار گرفتم و نمی دانستم کدام را انتخاب کنم؛ کارم به جایی کشید که به استخاره متوسل شدم.

روحشان شاد حاج آقا نورالدینی پیش نماز مسجد محله، برایم استخاره گرفتند و فرمودند در انتخاب اول که معلمی است، رشد وجود دارد اما در دومی نه. با اطمینان و آرامش قلبی، معلمی را انتخاب کردم.

سالهای ۶۹، ۷۰، ۷۱ و ۷۲ آموزگار مقطع ابتدایی بودم سپس ادامه تحصیل دادم و کارشناسی آموزش ابتدایی را گرفتم. ضمن ادامه تحصیل، یک سال در مقطع راهنمایی تدریس کردم. به مدت دو سال در اداره آموزش و پرورش زرقان مشغول به کار بودم. نشریه ای برای دانش آموزان با استعداد های برتر تهیه کردم که به دست یکی از همکاران در اداره کل رسیده بود. احساس کرده بودند من از ذوق و خلاقیتی برخوردار هستم و مرا خواستند.

به فکر ادامه تحصیل نبودم و یکی از دلایلیش این بود که با خود فکرمیکردم اگر ادامه تحصیل بدهم، دیگر اجازه نخواهند داد در مقطع ابتدایی تدریس کنم و شاید بخواهند در جای دیگری از من استفاده کنند.

همیشه در همه دوره های زندگی ام با خودم فکرمیکردم بهترین جای دنیا یک کلاس درس ابتدایی است و من بطور موقت در جاهای دیگر مشغول هستم اما همین موجب شد سالها از آرزوی خود دور بمانم.

بنده به مدت ۱۷ سال در اداره کل آموزش و پرورش در سمت های مختلف از جمله مدیر اجرایی گروه آموزشی، هماهنگ کننده گروه آموزشی، کارشناس گروه آموزشی، مسئول گروه های آموزشی اداره کل و مسئول آموزش و راهنمایی استان فارس ماندگار شدم.

در سال ۸۶ به اصرار و تشویق یکی از همکاران در رشته فلسفه تعلیم و تربیت در مقطع کارشناسی ارشد ادامه تحصیل دادم و هنوز آن را دفاع نکرده بودم که در مقطع دکترا پذیرفته شدم و پس از آن در دانشگاه شیراز، دوره های ضمن خدمت و دانشگاه فرهنگیان مشغول به تدریس شدم.

در سال هایی که در اداره کل بودم، گاهی دست به قلم می شدم و در نشریات مختلف مطالبی را می نوشتم و کتاب های تدریس در کلاس های چند پایه، کتاب راهنمای سبز برای کسانی که می خواستند در جشنواره های تدریس شرکت کنند و نشریه طلوع مهر، جوانه ها و سه کتاب برای کودکان پیش دبستانی به همراه سه راهنمای آموزش را به رشته تحریر در آوردم.

در حال حاضر نیز در مرکز سلمان فارسی، پردیس شهیدباهنر و مرکز بعثت مشغول به تدریس هستم.

تصورات ذهنی خود را به خاطر دارم. آن موقع ها با خودم فکر می کردم معلم ها کجا زندگی می کنند، چه چیزی می خورند و خودم به خودم پاسخ میدادم: آنها نمی توانند مانند ما زندگی کنند احتمالاً قصر دارند و طلا و جواهرات می خورند.

معلم کلاس دوم را بیشتر به خاطر دارم زیرا رابطه عاطفی خیلی خوبی با ما داشتند؛ یادم هست کتاب قصه ای به من هدیه دادند به نام "جیک جیک مستونت بود یاد زمستونت بود؟" کتاب جذاب و آموزنده ای بود و تا سالها آن را حفظ بودم. از همان زمان حس می کردم یک هدیه معلم چقدر می تواند ارزشمند و به یادماندنی باشد. بعدها که خودم معلم شدم، همین کار را زیاد انجام می دادم. از حقوق خودم برای بچه ها کتاب قصه می خریدم و به مناسبتی تقدیم می کردم. چندی پیش یکی از دانش آموزان قدیمی ام را دیدم؛ با شوق و ذوق می گفت: آقا شما به من کتاب هدیه دادید و من آن کتاب را هنوز نگه داشتم چقدر این حرفش برای من ارزشمند بود!

معلم کلاس پنجم خود را نیز به یاد دارم. یک خانمی بودند با حدود ۲۷ - ۲۸ سال سابقه کار.

مهربان و دوست داشتنی بودند؛ زمانی مادرم برای پرسیدن درس به مدرسه آمده بود؛ نزدیک در کلاس ایستاد؛ این خانم مرا صدا زد و نزدیک مادرم دست محبتش را بر سرم کشید و گفت: آقا مجید پسر خیلی خوبیه، من ازش خیلی راضی هستم. درس هاش رو هم خیلی خوب می خونه. وقتی به یاد آن روز می افتم، بعد از این همه سال، هنوز طعم نوازش معلم را حس می کنم.

با توجه به اینکه شما معلم مقطع

ابتدایی بوده اید، قطعاً تجربه هایتان برای دانشجو معلمان مفید خواهد بود، لطفاً از اولین تجربه حضورتان در کلاس برایمان بگویید.

بعد از فارغ التحصیلی، در پست بندی محل خدمتم روستای فتوح آباد منطقه زرقان تعیین شد که از جاده ماشین رو فاصله زیادی داشت. گاهی برای رسیدن به روستا، دو ساعت و نیم پیاده روی می کردم زیرا وسیله نقلیه ای در آن مسیر تردد نمی کرد.

در اولین سال کلاس مختلط دو پایه سوم و چهارم داشتم.

آن زمان دانش آموزانی را که در درس ها کوتاهی می کردند، به آنها سخت می گرفتم و اکنون که به آن سال ها فکر می کنم، احساس می کنم کار اشتباهی می کردم

نباید بر درس و نمره حساس می شدم.

می توانستم با ارتباطات خوبم به نتیجه دلخواه برسم و نیاز نبود رو ترش کنم و موجبات آزار برخی از آنها را فراهم کنم. مثلاً یکی از دانش آموزان سال اول خدمت مسلم زارع بود ایشان چند سال پیش در اثر حادثه رانندگی جان خود را از دست داد؛ ایشان از جمله کسانی بود که برای انجام تکالیف به او سخت می گرفتم و حالا احساس خوبی ندارم، به خودم میگویم شاید در مورد برخی، حق الناس بر گردنم افتاده باشد و نیاز دارم آنها مرا ببخشند و حلال کنند. اینک نیز که در مقام استاد قرار گرفته ام، به خاطر تجربه آن زمان به دانشجویان تاکید می کنم که رابطه انسانی مطلوبی با دانش آموزان داشته باشند و بر حفظ کرامت ذاتی و عزت و احترام به آنها تاکید زیادی دارم؛ اما از تجربه های هفته های آغازین سال اول معلمی ام این است که جمعه ای بچه ها را به کوهنوردی دعوت کردم و در دامنه کوه مستقر شدیم و غذایی طبخ کردیم که به بچه ها خیلی خوش گذشت و برای ما روزی به یادماندنی بود.

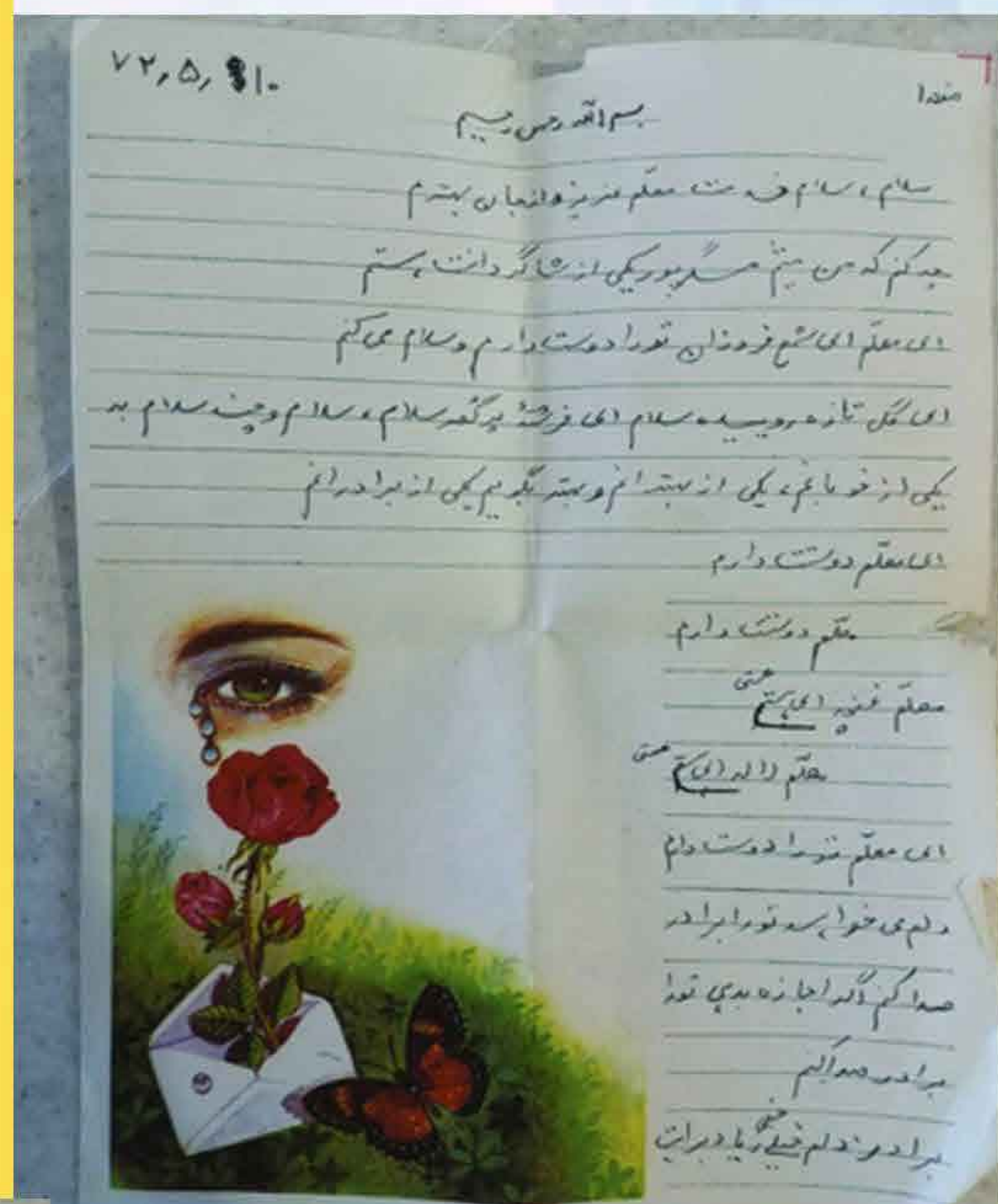
این را نیز تجربه کردم که معلم نیاز است جدا از رابطه رسمی مدرسه، رابطه غیر رسمی خارج از مدرسه نیز با دانش آموزان داشته باشد زیرا این موجب می شود به شدت بر اخلاق و رفتار دانش آموزان در محیط رسمی تسلط داشته باشد.

رفتار شما با بچه ها و نحوه برقراری ارتباط با

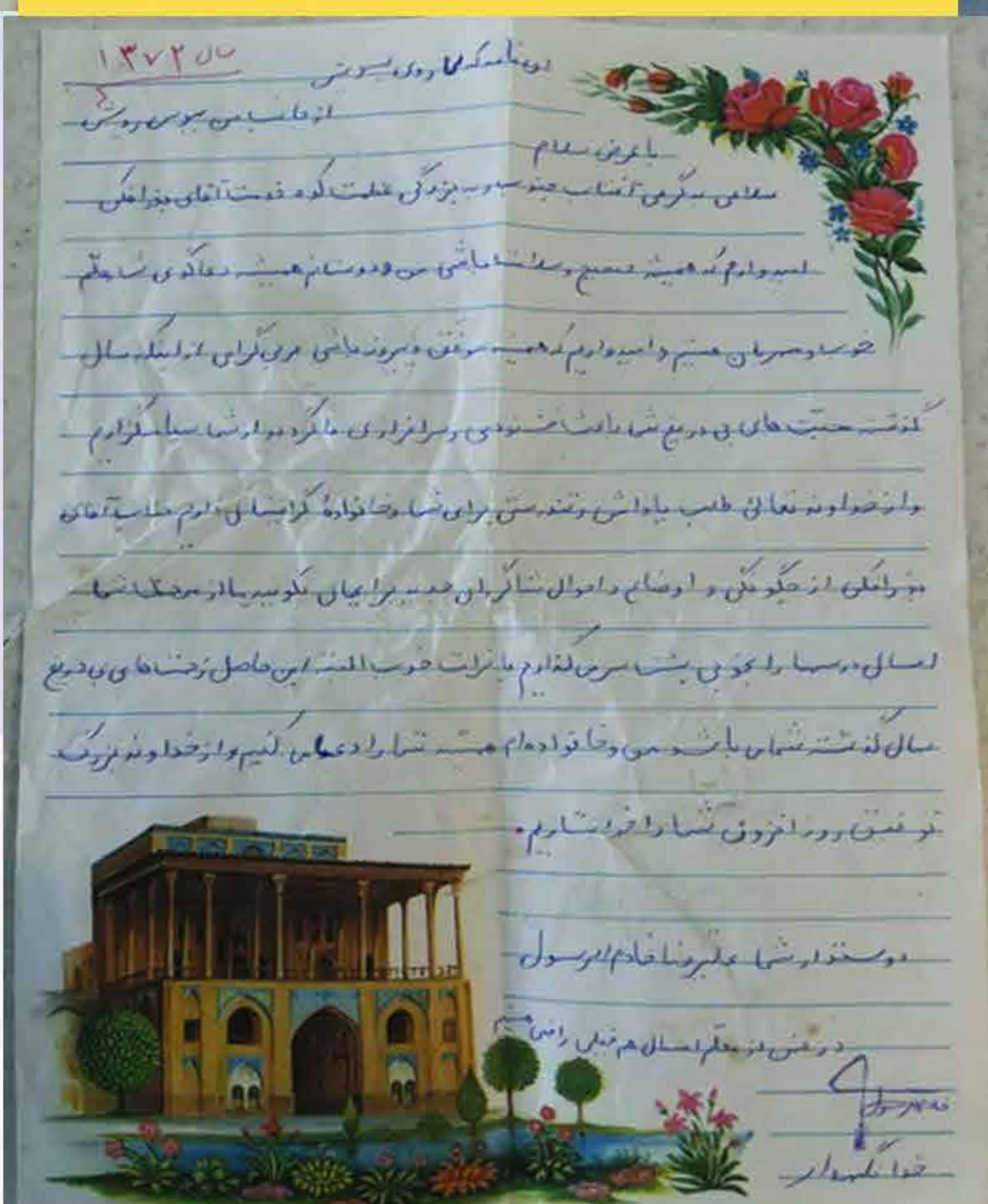
آن ها به چه صورت بوده است؟

من علاقه ذاتی به بچه ها دارم و زود با آنها انس می گیرم.

حس می کنم این علاقه قلبی من خیلی زود به بچه ها منتقل می شود و متقابلاً مورد پذیرش آنها قرار می گیرم. از ابتدا در تعامل با بچه ها سعی می کردم بیانی شیوا و روان داشته باشم. یعنی متناسب با واژگان آنها با ایشان ارتباط برقرار کنم، با چهره گشاده با آنها روبرو شدم، در بازی آنها در زنگ ورزش شرکت می کردم، تلاش می کردم درس های مختلف را در قالب داستان ارائه کنم و انجام چنین اموری از سال دوم خدمتم موجب می شد در کلاس حس خیلی خوبی داشته باشم.

واقعیت این است که در زمان
آموزگاری حس نمی‌کردم این
شغل من است. دنیای معلمی
برایم حس حضور در یک
تفرجگاه را داشت. گذر زمان را
حس نمی‌کردم خیلی زود دلم
برای شاگردانم تنگ می‌شد.
نامه یکی از دانش آموزانم در
سال ۷۲

در تدریس خود از چه شیوه‌هایی استفاده می‌کردید که تفاوت ایجاد کند؟

اوایل معلمی چندان به تکنیک‌های
کار گروهی و روش‌های مشارکتی
آشنا نبودم زیرا در دوران تربیت معلم
آنها را نیاموخته بودم. سعی می‌کردم
در کلاس، بیانی شیوا و روان داشته
باشم، از شیوه پرسش و پاسخ
استفاده می‌کردم، از روش قصه‌گویی
بهره می‌بردم. همه آزمایش‌های
کتاب را برای دانش آموزان انجام
می‌دادم، خود آنها را نیز در انجام
آزمایش‌ها مشارکت می‌دادم.

تا جایی که به خاطر دارم، اصول
طرح درس را رعایت می‌کردم؛ یعنی
ابتدا ارزشیابی تشخیصی انجام می
دادم، درس جدید را با ایجاد انگیزه
تدریس می‌کردم.

البته به آموختن روش‌های جدید
بسیار علاقه‌مند بودم، مجله‌های
رشد را مطالعه می‌کردم، کتاب می
خواندم، حدود ۳-۴ سال که از اوایل خدمتم
گذشت، به مدرس علوم منطقه زرقان
تبدیل شدم و برای معلمین منطقه
در زمینه تدریس علوم و ریاضی
کلاس می‌گذاشتم و در اینجا بود که
به روش‌های کار گروهی اعتقاد پیدا
کرده بودم.

از نظر شما، نحوه ایجاد تعامل با دانش آموزان با سطح هوشی پایین باید به چه صورتی باشد؟

توصیه می‌کنم در سایت چهارسوق،
سخنرانی‌ای در رابطه با هوش‌های
چندگانه را مورد توجه قرار دهید.
این اصطلاح که دانش آموز سطح
هوشی پایینی دارد، چندان درست
نیست. امروزه هوش، مانند گذشته تعریف
نمی‌شود.

گاردنر صاحب نظریه هوش‌های
چندگانه می‌گوید: وقتی شما می
گویید هوش فردی پایین است،
متوجه نمی‌شوم. مگر انسان‌ها از
یک توانایی، یک استعداد و هوش
برخوردار هستند؟ هر انسانی توانایی
خاص خودش را دارد.

ممکن است یک فرد در زمینه زبانی-
کلامی، دیگری منطقی-ریاضی، یکی
بصری-فضایی دیگر جنبشی-بدنی، هوش
میان فردی، درون فردی، هوش
موسیقیایی و هوش وجودی از توانایی
بالایی برخوردار باشد.

۵ | جوانه علم | مصاحبه

تیر ۱۳۹۹ | گاهنامه | شماره ۲

خلاصه آنکه باید توانایی بچه‌ها را
بشناسیم ضمن اینکه توجه به این
مهم را باید در روش تدریس نیز در
نظر داشته باشیم که هیچگاه نباید
عدم توانایی به شاگردی منتقل
شود.

توانایی‌ها و ویژگی مثبت بچه‌ها
را بشناسیم و از همان نقطه باید به
آن‌ها کمک کنیم.

از جنبه دیگری می‌توان به این
موضوع پرداخت.

ژاپنی‌ها می‌گویند: دانش‌آموزانی
داریم که مطالب را در عرض ۳۰ ثانیه
یاد می‌گیرند؛ دانش‌آموز دیگری
داریم که همان مطلب را در عرض
۳۰ دقیقه یاد می‌گیرند، یعنی ۶۰ برابر
زمان بیشتر.

آنها می‌گویند که او هم می‌آموزد
اما باید وقت بیشتری برایش صرف
کرد پس نباید ناامید شویم.

وقتی دانش‌آموزی در زمینه ریاضی
ضعف دارد طبیعی است، معلم نمی
تواند به صورت فردی برای او وقت
بگذارند و از روش‌های مختلف استفاده
کند.

باید از دیگر ظرفیت‌های پیرامونی
بهره بگیرد؛ مثلاً باید از مادر، برادر
، خواهر، عمو، دایی، دوست و... کمک
بگیرد تا به سطح دیگر دانش
آموزان برسد. یا برای مثال اگر
مادرش به مدرسه آمد ایشان را
خوب توجیه کنیم که چگونه در
منزل روش آموزش خود را کاربردی
و خوشایند کند تا فرزندش یاد
بگیرد. البته باید به مادر امید داد تا

نقش مشارکت والدین با

شما در امر تدریس چگونه

بوده و اهمیت مشارکت

والدین را چگونه می‌بینید؟

■ در صورتی که دوباره انتخاب شغل می کردید، آیا

غیر از معلمی، شغل دیگری انتخاب می کردید؟

حقیقتاً آموزگاری را خیلی دوست دارم، حتی بیشتر از تدریس در دانشگاه.

معصومیت و پاکی بچه ها برایم دلچسب و دوست داشتنی است. اگر هدف ما ایجاد تغییر مثبت در بچه ها باشد و در جهت رشد و کمال انسان ها باشیم، آموزگاری از جایگاه برجسته و ویژه‌ای برخوردار است. اگر به طور خلاصه بخواهم بگویم؛ اگر زمان به عقب برمیگشت؛ هم احساس و هم عقلانیت، مرا به انتخاب شغل یا به تعبیر صحیح‌تر حرفه معلمی سوق می‌داد.

■ در صورت رخ دادن یک

اشتباه از سوی دانش

آموز، چگونه باید او را

متوجه رفتار نادرستش

کرد؟

به نظرم این سوال پاسخ روشنی ندارد، مثل این است که پرسید: وقتی کسی علائم بیماری را از خود نشان می‌دهد باید به او چه دارویی بدهیم؟ در خصوص بیمار گفته می‌شود باید علت بیماری شناسایی شود آن وقت داروی مناسب وضعیت تجویز شود. در صورت رخ دادن خطا یا اشتباه کوچک، بزرگ، عمدی یا سهوی، باید ابتدا علت واکاوی شود و متناسب با علت و سن برخورد مناسب تربیتی صورت بگیرد. ممکن است لازم باشد اشتباه نادیده گرفته شود، گاهی باید با ترشروی او را متوجه اشتباهش کرد، گاهی سکوت و...

ژاپنی ها جمله ای زیبا دارند؛ آنها می‌گویند بچه ها به مدرسه میان تا اشتباه کنند!

به عبارتی چه خوب است که بچه ها در مدرسه دچار اشتباه شوند زیرا ما در کنار آنها هستیم و با دلسوزی آنها را متوجه اشتباهشان می‌کنیم. اما اگر فردا در اجتماع مرتکب اشتباه شوند، ممکن است دیگران مانند ما با دلسوزی با اشتباه آنها برخورد نکنند.

■ تعامل معلمین و مدیریت

مدرسه برای پربار شدن

امر تعلیم و تربیت باید

چگونه باشد؟

مدیران به نوعی مانند پدر یک خانواده هستند و نقش رهبری را در مدرسه دارند.

می‌دانیم که جستجو کردن راهی برای مشارکت والدین در امر تربیت و همراهی آنان با مدرسه فوق العاده مهم است و به نوعی باید گفت بدون همراهی و توجه والدین در مسیر تربیت صحیح فرزندان عوامل مدرسه نمی‌تواند به موفقیت قابل توجهی دست پیدا کند.

با این موضوع که معلم هر روز یکی از والدین را دعوت کند که در عمل تدریس کمک کنند و مشارکت داشته باشند، صد درصد مخالفم.

در تمام سال هایی که معلم بودم، هیچ وقت نخواستم پدر و مادرها املا بگیرند، درسی را به فرزندانشان بیاموزند و...

یعنی هیچ کاری را به آن ها واگذار نکردم چون معتقدم معلم باید تلاش کند بچه ها روی پای خودشان بایستند و وظیفه خود را به آنها محول نکنند و کمتر به آنها متکی باشند.

والدین در موارد استثنایی و خاص باید در امر تدریس معلم مداخلة داشته باشد. مانند موردی که در سوال قبل ذکر کردم) مثلاً معلم تشخیص می‌دهد دانش آموزی در حافظه دیداری، شنیداری یا تمرکز، ضعیف است؛ مادر را دعوت می‌کند و بازی‌هایی در این رابطه به ایشان آموزش می‌دهد تا در منزل اجرا نماید تا فرزندش به سطح دانش آموزان دیگر برسد.

■ نقاط قوتی که در خود می‌بینید

و تاثیر مثبت بر کارتان داشته

است.

احساس می‌کنم در کارم احساس مسئولیت دارم و تلاش می‌کنم کاری که به عهده من گذاشته شده است را به خوبی انجام دهم. در امر تعامل با دانش آموزان تصورم بر این است که قادرم برخی مطالب و محتواهایی که فهم آن ها برای مخاطب تا حدی دشوار است را شیوا و روان بیان کنم.

از نظر خصوصیات اخلاقی نیز سعی کرده‌ام خودم را از تکبر دور نگه دارم و تواضع پیشه کنم. حس می‌کنم تا حدی به نسبت خیلی از انسانهای دیگر از خلاقیت برخوردار هستم و می‌توانم برخی مسائل را از زاویه دیگری غیر از زاویه که دیگران به آنها نگاه می‌کنند، نگاه کنم.

البته اگر از ضعف‌هایم نیز بپرسید تعدادشان کم نیست.

معلم باید روحیه تبعیت را داشته باشد. هر دو گروه، هدف مشترکی دارند، این هدف، مشترک باید مدام یادآوری شود تا براینند نیروها به سمت آن هدف شکل مثبت خودش را پیدا کند از نظر اخلاق حرفه‌ای طرفی نباید فکر کنند؛ که حقوقشان در برابر طرف مقابل چیست.

من به عنوان یک معلم قبل از اینکه به دنبال حق و حقوق خود باشم، باید به خود بگویم نسبت به مدیر چه وظیفه ای دارم؟ چه تکلیفی بر عهده ام است؟

اگر این ها را انجام دهیم، رابطه در مدرسه بهبود می‌یابد.

اگر متقابلاً مدیر هم فکر کند معلمین چه حقوقی دارند و من چه وظایفی دارم؛ اگر به حقوق خودش برسد، شرایط در مدرسه بهبود پیدا می‌کند.

زمانی که وارد مدرسه ای می‌شویم، ابتدا باید یک طرفه فکر کنیم.

به اینکه مدیر دارد وظایفش را نسبت به ما درست انجام می‌دهد یا خیر، توجهی نداشته باشیم و وظایف خود را به درستی انجام دهیم.

■ چه توصیه ای برای

دانشجویان دارید تا در کار

تدریس و ارتباط با دانش

آموز موفق باشند؟

مقام معظم رهبری سه توصیه به جوانان دارند که در سه کلمه خلاصه شده است: تحصیل، تهذیب، ورزش.

به نظرم برای شما دانشجو معلمان نیز نقطه راهگشایی است.

■ خاطره از دوران تدریس در مقطع ابتدایی برایمان بگویید.

یک بار در کلاس چهارم به بچه‌ها یک موضوع نقاشی دادم که از هر چیزی که می‌ترسند را نقاشی کند بین بچه‌ها فاصله ایجاد کردم که مزاحم کشیدن نقاشی یکدیگر نشوند.

دانش آموزان هنگامی که نقاشی‌ها را می‌کشیدند، تک به تک می‌آمدند و به من نشان می‌دادند؛

یکی از بچه‌ها هیچ چیز نکشیده بود، از او علت را پرسیدم، او گفت: اجازه من از خدا می‌ترسم و نمی‌توانم او را نقاشی بکشم، آن دانش آموز را تحسین کردم و گفتم سر جایش بنشیند. یکی دیگر از دانش آموزان، کل صفحه را سیاه کرده بود؛ پرسیدم چه چیزی را نقاشی کشیده ای؟ پاسخ داد: اجازه ما از دزد در تاریکی می‌ترسیم.

به همین ترتیب هرکس با نوع تفکرات خودش چیزهایی کشیده بود و می‌آمد به من نشان می‌داد. رسید به یکی از دانش آموزان به نام "قاسم مینو"، فردی را به شکل دیو شاخ داری کشیده بود که چماقی در دست داشت. کودکی را نیز در کنار آن دیو سیرت نقاشی کرده بود که او هم شاخدار بود.

آهسته از او پرسیدم: مینو این کیست که او را نقاشی کرده ای؟

اونیز آهسته پاسخ داد: اجازه این بابامونه!

همان طور که روی نقاشی او متمرکز شده بودم، زنگ منزل به صدا در آمد و بچه‌ها به سمت در کلاس هجوم آوردند و مینو هم رفت تا عازم منزل شود.

هنگامی که در سرویس زرقان شیراز قرار گرفتم، با خودم درباره آن روز می‌اندیشیدم. برایم سوال پیش آمد: راستی چرا آن بچه شاخدار بود؟ ای کاش از مینو پرسیده بودم!

سپس به خودم پاسخ دادم: نه! بهتر که پرسیدم، او با زبان بی‌زبانی دارد به من می‌گوید: من فرزند این آقا هستم، من نیز زمانی که بزرگ شدم، مانند او شاخدار می‌شوم.

این اتفاق برایم درس بزرگی بود که خیلی از اوقات، بچه‌ها دنیای درونشان را روی برگه می‌ریزند و این نقاشی چقدر در اتفاقی که در آینده ممکن است بیفتد، می‌تواند کمک کننده باشد. (با دعوت والدین و آگاه کردن آنان، می‌توان از اتفاقات احتمالی جلوگیری کرد)

خاطره ای دیگر: سال دوم خدمتم بود، امتحان علوم می‌از دانش آموزانم که پایه چهارم بودند، گرفتم.

از نظر تحصیل باید مطالعه خوبی داشته باشید، معرفت کافی را برای تعلیم و تربیت دانش آموزان باید کسب کنید، الان وقت خود را به بطالت نگذرانید، کتاب بخوانید، در کلاس‌های دانشگاه فعال ظاهر شوید، پرسشگر باشید و از تجربه دیگران استفاده کنید.

در خصوص تحصیل، هر چقدر انسان در راستای خودسازی خود بیشتر قدم بردارد، در زمینه تربیت موفق ظاهر خواهد شد. هرکس رابطه خودش را با خدا قوی کند، خدا رابطه او را با مردم و بچه‌ها نیز قوی می‌کند. یادمان باشد که این وعده الهی است. "من یتق الله يجعل له مخرجا" کسی که تقوای الهی پیشه کند، خدا راه خروج از مشکلات را به او یاد می‌دهد.

تعلیم و تربیت خیلی سخت است، خیلی ظریف و حساس است، ممکن است ما نگران شویم اما زمانی که انسان خود را به خدا وصل کند و به برجسته ترین انسان‌های این عالم، به ائمه وصل کند و از آنان مدد بخواهد، باید مطمئن باشد در دنیای معلمی سر بزنگاه‌ها دستش را خواهند گرفت و به او کمک خواهند کرد. حقیقت این است که تنها با تکیه بر دانش و علوم و تجربه خود نمی‌توانیم به هدف برسیم. قطعاً به یاری خداوند، خالق هستی، نیاز داریم باید از خدا بخواهید تا به شما کمک کند. (ادعونی استجب لکم)

این خصوصیت را نیز نباید در قسمت تهذیب نادیده بگیریم.

ما باید به سلامتی و شادابی خود اهمیت دهیم. وجود خودمان را با تعاملات خوبی که با دوستانمان داریم زنده و سر حال نگه داریم تا شادابی و سرزندگی را به شاگردان خود نیز منتقل کنیم.

برگه ها را تصحیح کردم و یکی یکی به بچه ها می دادم، رسیدم به برگه ی امتحانی دانش آموزی به نام احسان لرنژاد.

او را صدا زدم و گفتم بیا جلو، چوبی ۲۰ سانتی در دست داشتم، گفتم احسان دستت را بگیر، خیلی آهسته فقط در حدی که چوب دستش را لمس کند، آن را کف دستش زدم (تنها به عنوان یک علامت به کف دستش زدم) و به احسان که نمره ۱۰ گرفته بود، گفتم: این به نشانه آن است که معلمت از دستت ناراحت شده است. برو!

ناگهان مانند باران بهاری شروع به اشک ریختن کرد. همزمان برگه اش را نیز داشت پاره می کرد و می گفت: من دیگه مدرسه نمیام! من دیگه درس نمی خونم!

دست و پایم را گم کرده بودم و داشتم تکه پاره ها را از روی زمین جمع می کردم، احسان را دعوت به نشستن کردم و از یکی از دانش آموزان خواستم از دفتر مدرسه، چسب بگیرد و بیاورد.

تکه پاره ها را در کنار هم چسباندم و به احسان گفتم به مادرش بگوید که فردا به مدرسه بیاید.

مادرش به مدرسه آمد و گفت احسان تا دیر وقت برای امتحان علوم درس می خوانده و زمانی که انجام کاری به او محول می کردیم، می گفت نه آقا میخواهد امتحان بگیرد، باید درس بخوانم.

او آنقدر معلمش را دوست داشت که تلاش کرده بود نتیجه ای را بدست آورد که آموزگارش از او خوشحال شود و من چقدر با او بد برخورد کرده بودم!

احسان را صدا زدم و به او گفتم: این نمره ی ده تو، ارزشش از نمره بیست برای من بیشتر است. احسان من اشتباه کردم، مرا ببخش.

و این درسی برای دنیای معلمی ام بود که همه بچه ها را به یک چشم نگاه نکنم و توقع یکسانی از آنان نداشته باشم. بچه ها استعداد، توانایی ها و قابلیت های متفاوتی دارند.

دانش آموزی سوره ای را در کلاس حفظ می شود اما ممکن است دانش آموزی، در منزل سوره ای را بارها بخواند اما نتواند آن را حفظ کند.

باید همواره این را مد نظر داشته باشیم که بچه ها متفاوت اند، باید به تلاش آن ها نگاه کنیم تا بتوانیم قضاوتی درست و عادلانه داشته باشیم.

سلامت روان بهداشت

سلامت روان یا بهداشت روان

در معنای سلامت هیجانی و روان شناختی به کار برده می شود یعنی اینکه یک فرد از تفکر و توانایی های خود استفاده کند. افکار، احساسات، توانایی ما در مواجهه با مشکلات، استرس، رفتارهای ما و... بر سلامت روان ما تاثیر می گذارند. اگر بتوانیم در برابر فشارهای رایج روزمره زندگی بهترین تصمیم گیری ها و راهکار ها را انتخاب کنیم، یک فرد سالم به شمار می رویم. هدف سلامت روان، آرامش و رضایت باطن است.

در اسلام برای سلامت روح و روان نکاتی از جمله موارد زیر، بیان شده است:

ذکر و یاد خداوند باری تعالی
(«حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ»، «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ») صبر، سجده، توکل، رضا و ...

سلامت روان، علاوه بر تشریح علت اختلال ها، باعث پیشگیری از ناراحتی روانی نیز می شود.

علائمی که نشان می دهد فرد از سلامت روان برخوردار است :

(۱) توانایی خندیدن و هیجان و سرگرمی داشتن در زندگی

(۲) تعادل بین کار و بازی، استراحت و فعالیت

(۳) انعطاف در یادگیری مهارت های جدید و توانایی تغییر

(۴) توانایی ساخت و بهبود روابط

(۵) حس رضایت و خرسندی

(۶) توانایی مقابله با استرس

(۷) اعتماد به نفس و عزت نفس

شایع ترین اختلالات سلامت روانی

اضطراب

کمی اضطراب داشتن در زندگی خوب است زیرا باعث شناسایی تهدید ها می شود اما اگر بعد از یک مدت طولانی، بیشتر وقت مان را صرف اضطراب و نگرانی کنیم، باید به پزشک مراجعه نماییم.

افسردگی

احساساتی همچون خشم و عصبانیت، غمگینی و... بخشی از زندگی ما را شامل می شود، اما اگر طولانی مدت شوند، اختلالاتی همچون افسردگی بالینی، شیدایی و... به سراغمان می آید.

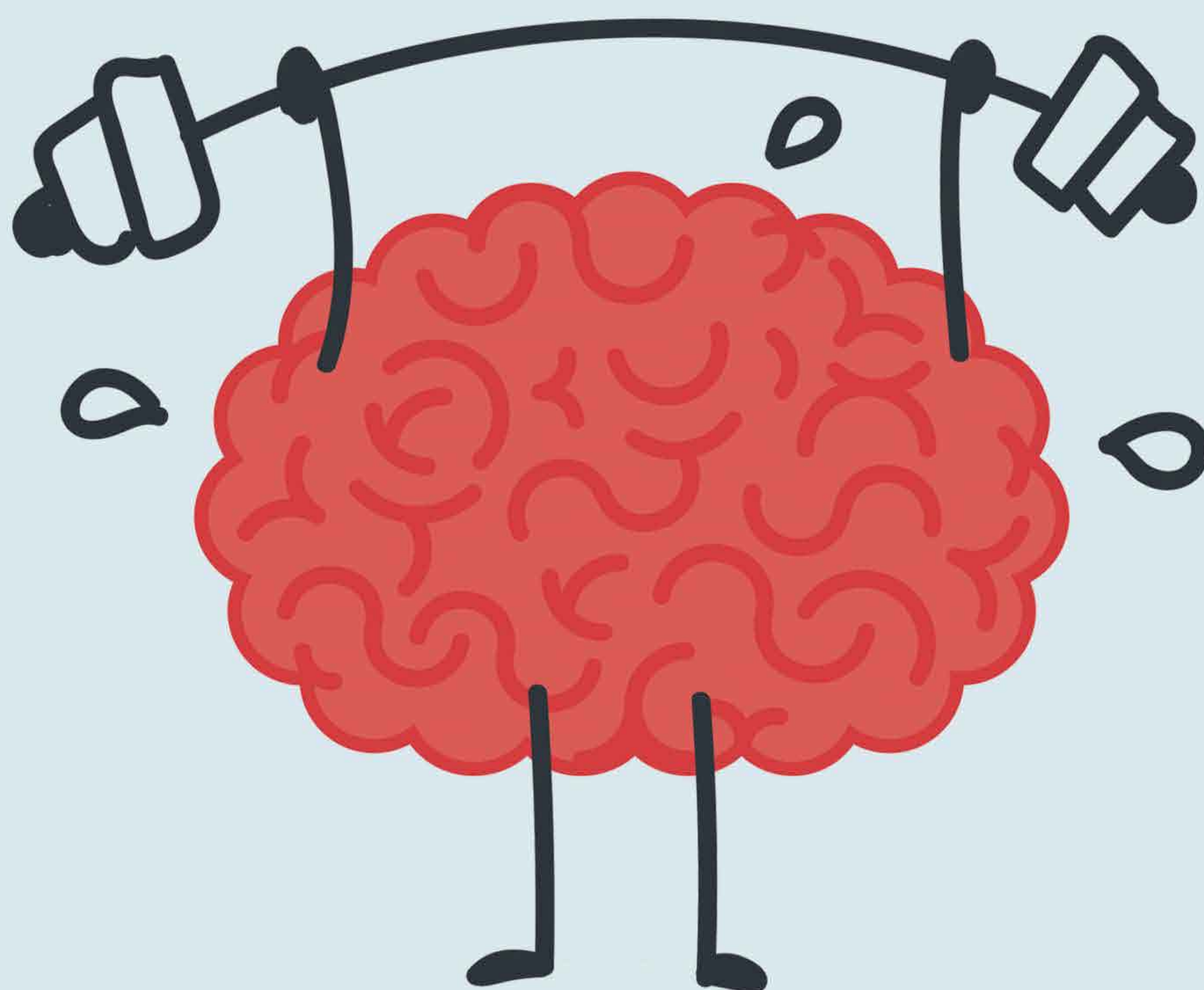
استرس

گاهی ما در اثر مسائل و مشکلات مالی یا برخی رویداد ها همچون کنکور و... دچار استرس می شویم، استرس همچون دیگر اختلال ها اگر طولانی مدت باشد بر سلامت روانی و جسمی فرد تاثیر می گذارد.

سلامت روان ، دارای اهمیت بسیار ویژه ای می باشد چراکه اخیرا در جامعه ، بیماری های روانی ، از علت های اصلی مرگ و میر به حساب می آیند ، همه ما در زندگی با بحران هایی مواجه هستیم؛گاهی اوقات احساس تنهایی می کنیم،اما نکته قابل توجه این است که هیچ توجهی به سلامت خود نداریم ، از شیوه های نادرست غذا خوردن تا استرس و اضطراب های ما ، به سلامت روانمان آسیب می رساند که خود توجهی بر آنها نمی کنیم؛حال می خواهیم به چند راهکار بپردازیم تا سلامت روان مان را بهبود ببخشیم:

سلامت جسم و روان ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند ، که یک تغییر جزئی در سلامت آن یکی تاثیر گذار است؛ آنها به طور حتم بر سلامت دیگری اثر می گذارد به گونه ای که ارتباطی قوی بین ذهن و بدن انسان وجود دارد ، که بر سلامت ما تأثیر می گذارد ، نقصان در سلامت یکی از آنها باعث اختلال در سلامت دیگری می شود. مثلا هر زمان که استرس دارید و ناراحتید، و یا به لحاظ عاطفی احساس اندوه می کنید، از ناراحتی های جسمانی رنج می برید که باعث بی حالی و ناخوشی شما می شوند.

- ۱) برقراری ارتباط با دیگران (بیشتر افراد پر انرژی و مثبت نگر مد نظر است، گاهی منظور از این ارتباط، زدن یک لبخند بر لب است که چگونه حالمان را عوض می کند)
- ۲) قدم زدن در هوای بارانی
- ۳) گوش دادن به صدای پرندگان
- ۴) ورزش کردن
- ۵) داشتن برنامه مناسب برای خواب
- ۶) داشتن برنامه های هدف دار
- ۷) ایجاد عادات جذاب
- ۸) استفاده از رژیم غذایی مناسب
- ۹) داشتن روابط سالم
- و...

داشته باشیم؟

شاد

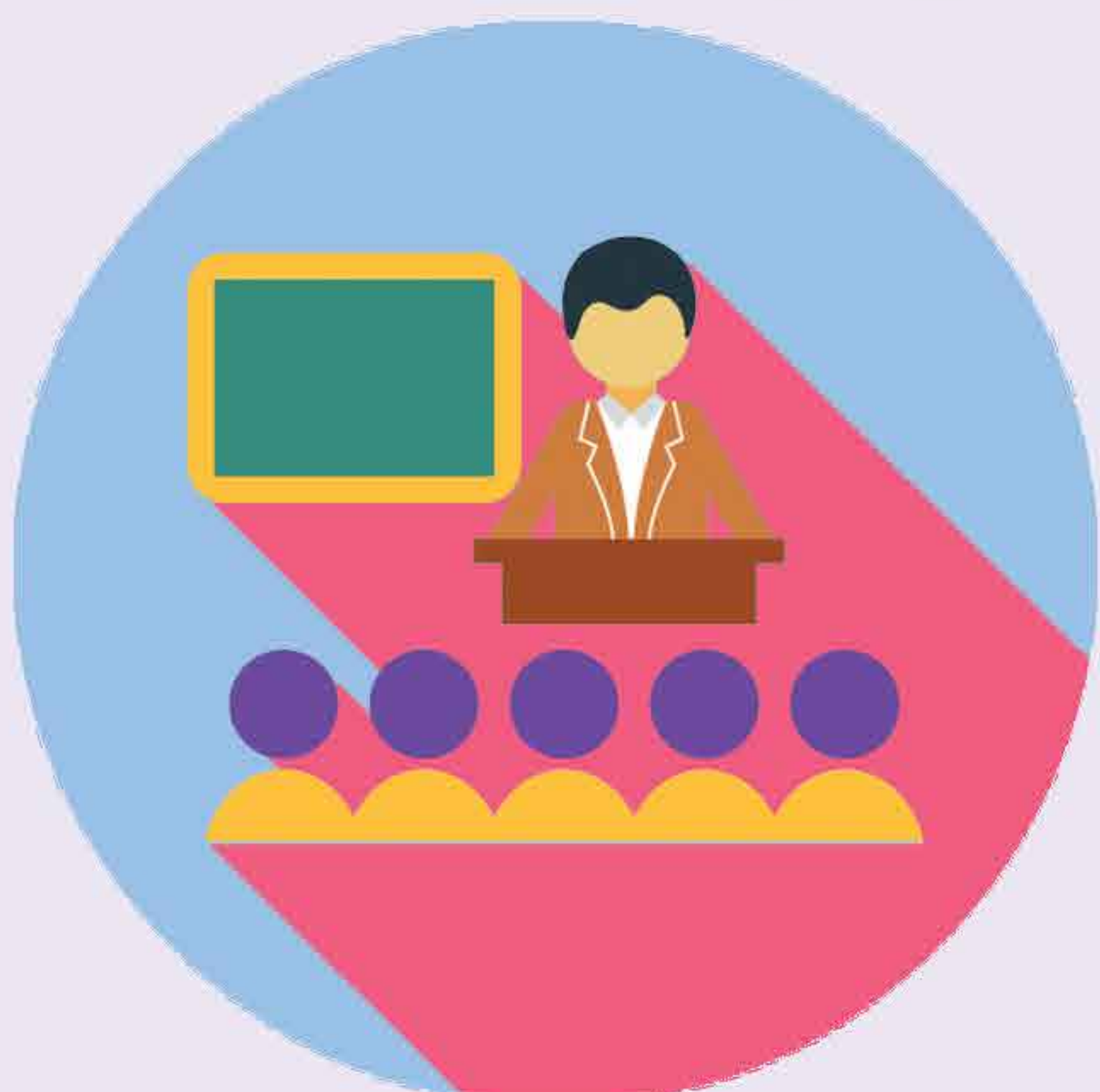
چگونه کلاسی

خلاقیت تدریس

پری فهندژ سعدی

مدرسه نیز خود از یک روح سرشار برخوردار است، در مدرسه می‌توان دانه جست‌وجو گری و پرسش را در زمین فکر و اندیشه نسل کوچک و کم سال کاشت تا این دانه رشد کند، همراه او بزرگ شود و زندگی بزرگسالی او را از زود باوری‌ها، ساده‌اندیشی‌ها، بی دقتی‌ها، تقلیدها و پیروی‌ها نجات دهد. روش‌هایی برای فعال کردن مدرسه و کلاس ارائه می‌شود امید است که این روش‌ها باعث شود شوق و انگیزه بیشتری در دانش‌آموزان به وجود آید و نشاط بیشتری احساس شود.

شاید در اولین نگاه احساس کنیم که انجام همه امور در مدارس مستلزم پرداخت هزینه‌های سنگین می‌باشد و مسلماً در مدارس دولتی چنین امکانی وجود ندارد لیکن با کمی تأمل به این نتیجه می‌رسیم که انجام بسیاری از کارها می‌تواند با درایت و مدیریت صحیح با حداقل بودجه و امکانات انجام شدنی باشد و به اشکال مختلف می‌توان شادابی و طراوت را به کودکان و نوجوانان هدیه دهیم و در نهایت جامعه شاد داشته باشیم که این خود باعث بروز و رشد استعدادها و خلاقیت‌ها در جوانان ما خواهد شد. شاداب سازی و ایجاد روحیه شاد در دانش‌آموزان و جلوگیری از افسردگی آن‌ها باعث می‌شود افرادی هدفمند و کارآمد در جامعه داشته باشیم در این میان عوامل متعددی دست به دست هم داده تا بتواند این هدف محقق شود.

شادابی و نشاط

در مدرسه

و ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان

معلم شاد و با روحیه

ایجاد نشاط برای دانش‌آموزان

۲

معلم آهنگ و فضا و جو کلاس درس را تنظیم و برقرار می‌سازد. چنانچه قرار باشد که روح دانش‌آموز پرورش و رشد یابد باید این روند از روح معلم آغاز گردد. حال چنانچه روح معلم افسرده و ناتوان باشد، شانس ناچیزی برای تقویت و مراقبت از روح دانش‌آموزان وجود خواهد داشت.

معلمانی که حضور توانمند خود را هر روز در کلاس درس نمی‌توانند ارائه نمایند، آنان از لحاظ انتقال فکر با دانش‌آموزان هماهنگ نیستند و جهت پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان آمادگی ندارند.

هر معلم باید با توجه به هر گونه نقص در درک و دریافت دانش‌آموز نه به عنوان نقصی در تدریس خود توجه نماید و تلاشی کند تا در خود توانایی کشف روش‌های جدید را به وجود آورد.

یک شرط اساسی!

پیش از آنکه به بیان این شرط بپردازیم باید توجه داشت که اصولاً همه معلمان در فرصتهایی به دانش‌آموزان خود پند و اندرز داده و آنان را به رعایت اصول انسانی دعوت می‌کنند متأسفانه نوع این راهنمایی‌ها نتیجه بخش نبوده است فقط عده‌ای محدود در این کار موفق بوده‌اند که زبان کردارشان با گفتارشان یکنواخت بوده است یعنی آنچه را که گفته‌اند در رفتارشان تجسم پیدا کرده است. از این رو یکی از اساسی‌ترین شرایط معلمی مطابقت گفتار و کردار است.

۱. تشکیل نمایشگاه‌های متعدد با مشارکت دانش‌آموزان از دست‌سازه‌ها، کارهای تحقیقی، امور آموزشی و پرورشی
۲. تشویق و تقدیر از فعالیت‌های کوچک و کم‌ارزش از نظر دیگران
۳. توجه به رعایت بهداشت فردی دانش‌آموزان
۴. مشارکت مؤثر اولیای دانش‌آموزان در انجام امور مدرسه
۵. پرهیز از ایجاد تنش در مدرسه
۶. پرهیز از تنبیه، توهین، سرزنش، تحقیر در مدرسه

محیط اطراف و خانواده

۳

مهم‌ترین عامل نقش خانواده است، تربیت فرزند از اوان زندگی و ایجاد نشاط او و پیوند میان خانواده و مدرسه و تعامل این دو در ایجاد هماهنگی با هم می‌تواند روشی مؤثر برای ایجاد شادابی در فرزند پیدا و اجرا شود.

پس با این تفاسیر می‌توان گفت با شادابی سازی محیط کمک شایانی به شادابی فرزندان و رشد همه جانبه (اخلاقی، آموزشی و...) آن‌ها می‌شود.

برنامه ریزی و اجرای مرتب فعالیت‌های فوق برنامه در مدارس و خارج از مدارس

۴

۱. اجرای هر هفته یک برنامه با عنوان ایستگاه خنده با استفاده از برنامه‌ها و هنرنمایی‌های خود دانش‌آموزان و بعضاً هنرمندان موجود در مدارس که در عین فرح بخش و شاد بودن مغایر با شئون اخلاقی نباشد.
۲. توجه به شخصیت فردی و اجتماعی دانش‌آموزان توسط مسئولان و کادر آموزشی مدرسه.
۳. استفاده از کادر آموزشی و اداری شاد و خوش ذوق در مدارس...
۴. رفع مسائل و مشکلات نگران‌کننده همکاران فرهنگی به طور اصولی تا نتیجه شادابی آنان منجر به شادابی دانش‌آموزان در مدارس باشد.
۵. استفاده از رنگ‌های شاد در رنگ آمیزی و نقاشی کلاس‌های درس، کارگاه‌های آموزشی، کتابخانه‌ها، دفاتر، وسایل ورزشی، حیات مدرسه، میز و نیمکت‌ها و صندلی‌ها و ...

برخی از اقداماتی که کارکنان مدارس می‌توانند انجام دهند عبارتند از:

۱. تشخیص اهمیت مطالب غیر کلامی
۲. توجه به زیبایی محیط آموزشگاه و کلاس‌های درس
۳. نقل داستان‌هایی در باره مدرسه
۴. پرورش و تقویت بیان
۵. پرورش روح دانش‌آموزان
۶. شناسایی علت‌ها به جای توبیخ‌ها
۷. شکوفایی خلاقیت در کلاس درس

خلاقیت در تدریس

دست ورزی های ریاضیات (شمارش و جمع اعداد)

دست ورزی شماره ۱:

اشکال هندسی (مربع، دایره، مثلث و ...) را به کمک دانش آموزان بر روی کاغذ ترسیم کرده و آنها را با قیچی برش می زنیم. آنگاه با پارچه یا مقوا برش های بزرگی را از همان اشکال هندسی فراهم می آوریم، حال از دانش آموزان می خواهیم در مدت زمان مشخص اشکال کاغذی را درون اشکال بزرگ تر طبقه بندی کنند.

فایده این دست ورزی:

۱. آشنایی دقیق با شمارش اعداد
۲. تقویت قدرت شنیداری
۳. تقویت مهارت سرعت عمل
۴. آشنایی با نحوه طبقه بندی

دست ورزی شماره ۲:

دو مکعب مربع نسبتاً بزرگ تهیه کرده و سپس همچون بازی مار و پله، دو تاس را پرتاب می کنیم و هر عددی که می آید را یادداشت می کنیم. حال با جمع دو عدد، حاصل جمع موردنظر بدست می آید.

فایده این دست ورزی:

۱. آشنایی بهتر با شمارش اعداد
۲. تقویت قدرت دیداری
۳. آشنایی با مراحل جمع کردن

دست ورزی شماره ۳:

یک صفحه چوب یا پارچه تهیه کرده سپس چند رنگ از کاغذهای رنگی که شماره اعداد روی آن نوشته شده را تهیه می کنیم و آنها را به صورت به هم ریخته روی صفحه موردنظر می چسبانیم. حال بندی را در اختیار دانش آموزان می گذاریم و در مدت زمان مشخص از آنها می خواهیم که به تربیت شماره، نخ را از کاغذ اعداد رد کنند.

فواید دست ورزی:

۱. آشنایی عینی تر با شمارش اعداد
۲. ترتیب بندی اعداد
۳. تقویت قدرت دیداری
۴. تقویت تمرکز

روش

تدریس

برای مثال در مورد سایه اگر بخواهیم سوال را مطرح کنیم، به این صورت مطرح می کنیم: چه مواقعی سایه می بینیم؟ جواب سوال نباید بله یا خیر باشد و باید دانش آموز را به تفکر و استدلال وادارد. نکته ی مهم دیگر این است که با پاسخ دانش آموزان نه آنها را تایید و نه رد می کنیم.

سوالی پرسیده شود که هدفمند باشد،

مرتبط با موضوع درس باشد،

سوالات دانش آموزان را به تفکر وادارد،

دانش آموز در انتهای تدریس به درستی یا غلطی پاسخ خود می رسد، لازم نیست ما چیزی را تایید یا رد کنیم.

کج فهمی ها را به بچه ها بفهمانیم و تصحیح کنیم؛ مثلاً خورشید ثابت است و حرکت نمی کند و این زمین است که در طول شبانه روز در حال حرکت است.

قدرت پاسخگویی خود را در مورد مسائل مختلف بالا ببریم.

تدارکات تدریس درسهایی که به اقدامات قبلی نیاز دارند را ببینیم؛

برای مثال اگر می خواهیم درس دانه ها را به آنها آموزش دهیم از روز قبل بگویم هر میوه ای در منزل دارند با خود بیاورند.

از زنگ قبل بگویم برای انجام این آزمایش علوم، دستانشان را با مایع بشویند.

پس همیشه قبل از شروع تدریس باید اقداماتی صورت پذیرد.

مثلاً برای درس جوانه زدن لوبیا باید خودمان از ۲۰ روز قبل در کلاس، چگونگی کاشت لوبیا را یاد بدهیم و بگویم در منزل این کار را انجام دهند؛ اما هدف از این کار را ذکر نمی کنیم؛

زمانی که وقت تدریس آن درس فرا رسید، از دانش آموزان می خواهیم لوبیاهایی که در منزل کاشته اند را با خود به مدرسه بیاورند.

گاهی لازم است از بچه ها بخواهیم جواب سوال را با مشورت پدر و مادرشان بنویسند و به کلاس بیاورند.

معلم از قبل سوالاتی طراحی کند و بداند می خواهد چه جوابی دریافت کند؛ اگر جواب های مطلوب را دریافت نمی کند پس باید سوالات را عوض کند.

در کلاس دانش آموزان پرسشگر تشویق شوند.

کلماتی را که به کار می بریم و دانش آموزان تازه می شنوند را بیشتر توضیح دهیم.

به همه سوالات، پاسخی مختصر دهیم.

اگر پرسشی برایشان پیش نیامد، خودمان پرسش ها را مطرح نمی کنیم زیرا هدف این است که دانش آموز را به تفکر و طرح سوال واداریم.

برخی دانش آموزان را بالا نبریم یا برخی را پایین نیاوریم همه را در یک سطح ببینیم.

سوال را با سوال جواب می دهیم اگر جواب سوال را نمی دانستند بلافاصله به آنها پاسخ را نمی گویم.

درس علوم تجربی از جمله دروسی است که از مقطع ابتدایی تا دوره متوسطه تدریس می شود چرا که همیشه سؤال هایی پیرامون دنیای اطراف در ذهن دانش آموزان وجود دارد و آنها به دنبال کشف جواب های خود هستند.

به همین خاطر آموزش و فراگرفتن این درس مانند خواندن و نوشتن و نیز محاسبه کردن از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

علوم تجربی یکی از یازده حوزه یادگیری در برنامه درسی ملی است. بر اساس جهت گیری های این برنامه، علوم تجربی، کوشش انسان برای درک واقعیت های خلقت و کشف فعل خداوند تعریف شده است. درس علوم، درسی است که به آسانی می تواند بین چهار عرصه یعنی، خود، خلق، خلقت و خالق متعال ارتباطی منسجم، منطقی و معنادار به وجود آورد. بسیاری از مهارت ها، نگرش ها و عقایدی که دانش آموزان در درس علوم تجربی از طریق فعالیت های علمی کسب می کنند، به گونه ای است که می توانند آنها را در بقیه ی موضوعات درسی نیز بیاموزند و به کار گیرند.

نکاتی که باید برای تدریس علوم بدانیم:

درس اول شش پایه علوم ابتدایی، با عنوان "زنگ علوم" شروع می شود.

هنگام تدریس علوم باید از دانش آموز سوالی را بپرسیم که جوابش بله یا خیر نباشد؛

لازم نیست همه آزمایش‌های کتاب را همه گروه‌ها انجام دهند؛ کافیه یک گروه انجام دهد یا تنها معلم انجام دهد و همه بچه‌ها ببینند، اما در برخی موارد می‌توانیم انجام آزمایش را به همه گروه‌ها محول کنیم. معلم باید صدایش بالا و پایین شود و یکنواخت نباشد و به همه بچه‌ها در کلاس سر بزند.

تدریس را بهتر است خودمان انجام دهیم تا اینکه در کلاس برای بچه‌ها فیلم آن تدریس را به نمایش بگذاریم. اما برای ایجاد تنوع، گاهی می‌توانیم به این شیوه عمل کنیم.

زمانی که روش تدریس پخش فیلم را انتخاب و در کلاس اجرا می‌کنیم؛ باید اگر سوالی در فیلم مطرح می‌شود قبل از اینکه در فیلم پاسخ آن سوال گفته شود، فیلم را قطع کنیم و جواب را از بچه‌ها بشنویم و بعد ادامه فیلم را ببینیم.

یک درس علوم بهتر است در سه جلسه تدریس شود.

اگر می‌خواهیم شیوه تدریس گردش علمی را بکار ببندیم، حتماً از قبل با والدین دانش‌آموزان صحبت کنیم و از آنها بپرسیم بچه‌ها به چیزی حساسیت دارند یا نه! و مراقب آنها باشیم.

گردش علمی و هر مشاهده دانش‌آموز هدفمند باشد؛ از دانش‌آموزان بخواهیم سوال‌هایی که از آنها می‌کنیم و هر آنچه مشاهده می‌کنند را یادداشت برداری کنند.

تدریس به شیوه‌ی کامل باشد؛ به صورتی که دانش‌آموز به جواب برسد.

پس از پایان تدریس، نتیجه‌گیری شود تا نقطه ابهامی برای دانش‌آموزی باقی نماند.

ارزشیابی پایانی فراموش نشود؛ در آخر سوالاتی می‌پرسیم که متوجه شویم همه دانش‌آموزان درس را آموخته‌اند یا نه.

*اگر دانش‌آموز، پاسخ سوال را به زبان خودش توضیح داد یعنی درس را به خوبی یاد گرفته اما اگر جمله‌ی کتاب را از حفظ بگوید، یعنی درس را به خوبی نیاموخته است.

تایید یا رد را بعد از ارزشیابی پایانی انجام می‌دهیم.

اگر پاسخ دانش‌آموزان در ارزشیابی پایانی غلط بود ممکن است روش تدریس ما اشتباه بوده باشد.

برای انجام آزمایش‌های علوم بهتر است از ابزار واقعی در کلاس استفاده شود و اگر به ناچار، مجبور به استفاده از ابزار غیرواقعی و اسباب بازی شدیم، به بچه‌ها می‌گوییم که این ابزار واقعی نیست.

مشارکت همه دانش‌آموزان در امر تدریس بسیار مهم است.

یکی از ویژگی‌های معلم استفاده از مثال است که پاسخ به این سوالات در گروه مطالعه زیاد است.

اخلاق‌های بد دانش‌آموزان را به صورت فردی تذکر دهیم.

اقداماتی که از ابتدای ورود به کلاس تا شروع و به انجام رسیدن تدریس باید انجام دهیم:

ورود به کلاس و سلام و احوالپرسی و توجه به حضور و غیاب

ارزشیابی تشخیصی

قبل از شروع درس جدید حتماً سوالاتی بپرسیم که بدانیم دانش‌آموزان پیش زمینه دارند و درس قبل را به خوبی آموخته‌اند یا نه

ایجاد انگیزه

استفاده از رسانه‌های پر شمار و سایل کمک آموزشی

برقراری ارتباط بین دانسته‌های پیشین و دانسته‌های جدید

گروه‌بندی مطابق با موضوع درس

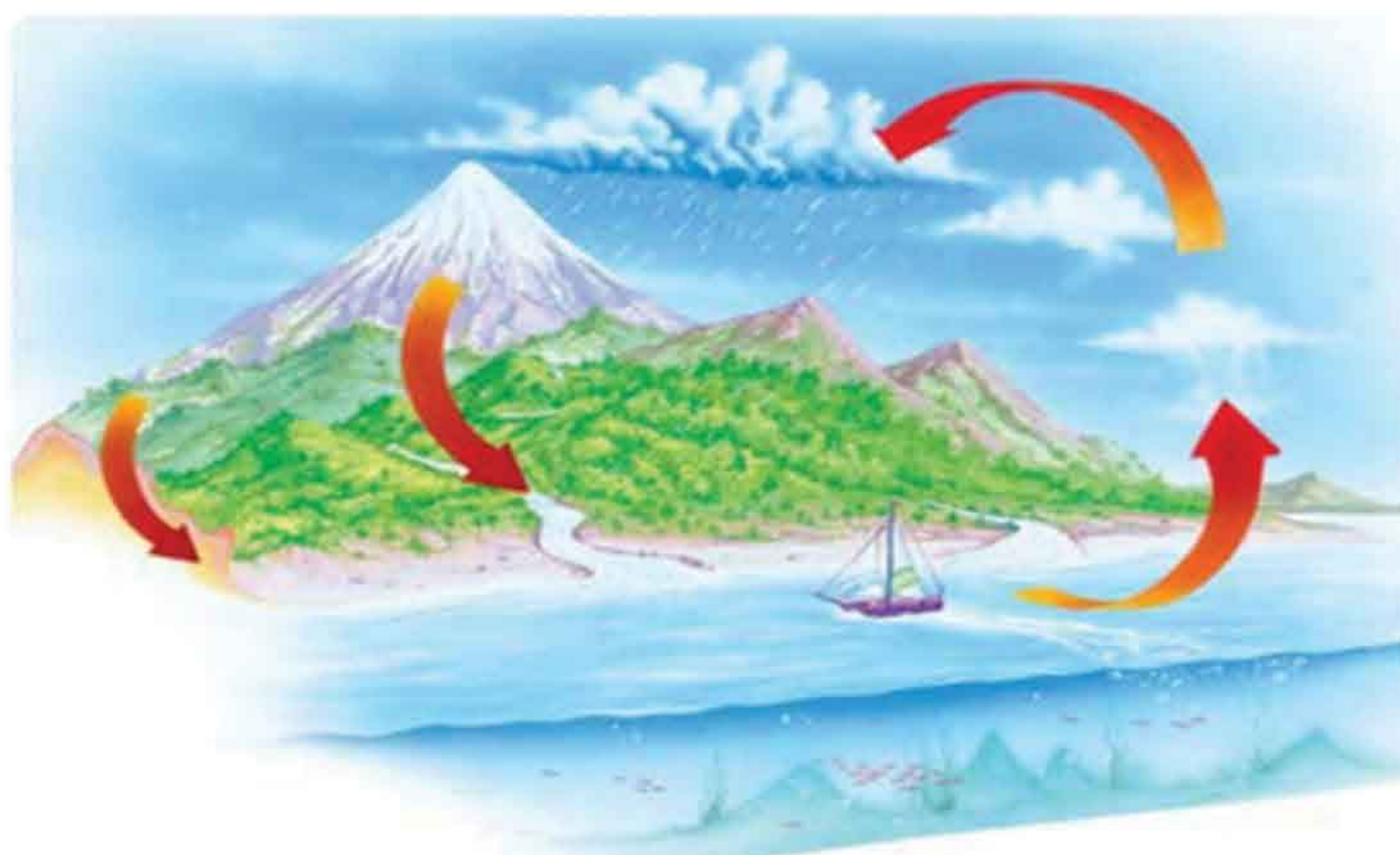
به جای استفاده از اسم گروه بندی، می‌توانیم شکل آن‌شی را بچسبانیم.

درگیر کردن دانش‌آموزان با طرح پرسش‌ها و پاسخ آنها به سوالات مطرح شده

به کارگیری روش‌های مناسب برای تدریس در موقعیت‌های مختلف

جابجایی و حرکات مناسب معلم در کلاس

ارزشیابی پایانی (جمع بندی و نتیجه گیری)

فعالیت‌هایی که برای این درس پیشنهاد می‌شود:

پیشنهاد می‌شود برای درک بهتر و ملموس‌تر موضوع درس، چرخه آب به شکل صورتک‌های خورشید، باد و دریا به نمایش درآید.

رسم چرخه آب در دفتر علوم و تعریف علامت پیکان‌ها (فرآیند تبخیر و میعان)

روش تدریس:

آب ماده با ارزش

(درس پنجم پایه سوم)

ابتدا باید هدف از تدریس آن درس را برای خود مشخص کنیم این کار مانند نقشه‌ی راه برای ماعمل می‌کند.

برای تدریس هر درس، دانستنی‌هایی برای معلم لازم است؛ چند نمونه از دانستنی‌های این درس:

۷۵ درصد سطح زمین را آب پوشانده است.

از این مقدار ۹۷ درصد آب شور و ۳ درصد آب شیرین می‌باشد.

آب شیرین از خوب برف‌ها و بارندگی حاصل می‌شود.

از این مقدار ۳ درصد فقط یک درصد قابل استفاده و در دسترس برای مصرف کردن است زیرا آب‌های شیرین که در یخچال‌های قطبی هستند قابل استفاده نیستند.

عوامل موثر بر تبخیر آب عبارتند از:

۱- میزان بخار آب به بخار آب موجود در هوا

۲- وزش باد؛ هرچه میزان بخار آب موجود در هوا بیشتر باشد، تبخیر کمتر است. همچنین وزش باد سبب افزایش میزان تبخیر می‌شود زیرا وزش باد با جابجایی ذرات باعث کاهش بخار آب روی سطح می‌شود.

برای شروع تدریس، تدریس عنوان کتاب و مانور دادن روی آن و پرسیدن نظر دانش آموزان درباره آن بسیار مهم است زیرا برای شروع درس، موجب ایجاد انگیزه و فراهم شدن پیش زمینه می‌شود.

(صفحه‌ای که تصویر دارد و عنوان درس در آن نوشته شده)

انجام آزمایش: در قابلمه را در قسمت یخ ساز یخچال قرار داده تا سرد شود، کتری را روی اجاق گاز بگذارید تا به جوش آید. بعد از خارج شدن بخار از روی کتری، در قابلمه سرد را روی بخار آبی که از کتری خارج می‌شود نگهدارید تا تبدیل به مایع شده و باران ببارد.

تلفیق ریاضی و علوم؛ برای درک بهتر دانش آموزان از ۳ درصد آب شیرین، یک جدول صدتایی (جدولی که صد مربع دارد) بکشید و از آنها بخواهید سه تا از خانه‌ها را آبی کمرنگ و بقیه خانه‌ها را آبی پررنگ کند.

اختلالات یادگیری

اختلالات یادگیری

(ریاضی ، خواندن ، نوشتاری)

ناتوانی یادگیری ریاضیات یکی از اختلالات یادگیری ویژه است که به تاخیر بدون دلیل و معنادار در توانایی حساب مربوط می شود. برای تشخیص این اختلال باید مهارت های ریاضی کودک به طور قابل توجهی زیر سن تقویمی، هوش و عملکرد تحصیلی وی باشد. این اصطلاح اصولاً افرادی را که بواسطه معلولیت های دیداری، شنیداری یا حرکتی، همچنین عقب ماندگی ذهنی یا محرومیت های محیطی، فرهنگی یا اقتصادی به مشکلات یادگیری دچار شده اند، شامل نمی شود.

یکی از عوامل عمومی افت عمومی در بین دانش آموزان، ضعف در مهارت های ریاضی است. به نظر کوسک، اختلال در ریاضیات (محاسبه پرسشی) عبارت است از: اختلال در توانایی های ریاضیات که در اثر آسیب ارثی فرایندهای رشدی مراکز مغز که زمینه رشد توانایی های ریاضی است بوجود می آید. بایستی به این نکته توجه داشت که محاسبه پرسشی کاملاً به ضعف در عمل محاسبه اشاره نمی کند، بلکه عبارت است از نقص در مهارت های ریاضیات و حتی وسیع تر از آن، کودکان مبتلا به اختلالات ریاضیات معمولاً در درک روابط فضایی دچار مشکل شدیدند. در بررسی دشواری های ریاضی این گروه از این کودکان، باید به مشکلات درک بینایی و تفکر نیز توجه شود. و گاهی اوقات عوامل غیرمستقیمی مانند بی توجهی در خواندن، ضعف در چهار مهارت (پیش نیاز، محاسبه، استدلال و هندسه) و ... سبب دشواری در مهارت ریاضی می گردد.

اختلالات یادگیری به سه دسته ناتوانی یادگیری ریاضیات، ناتوانی یادگیری خواندن و ناتوانی بیان کتبی و نوشتن تقسیم می شود که ارتباطی با کم هوشی یا دیرآموزی دانش آموزان ندارد و در چهارچوب سنی کودکان استثنایی نیز نمی گنجد. این اصطلاح برای توصیف کودکان و نوجوانانی به کار می رود که ناتوانی یادگیری ویژه و بخصوصی دارند؛ به عبارت دیگر دانش آموزان مبتلا به این اختلال، نیازمند شیوه های خاصی در آموزش هستند که با شیوه های معمول استفاده شده برای سایر دانش آموزان متفاوت است. هر اختلالی که در آن موفقیت تحصیلی فرد با توجه به سن و آموزش و هوش، براساس آزمون های معیار خواندن و نوشتن و محاسبه از آنچه انتظار می رود بسیار کمتر باشد، اختلال یادگیری توصیف می شود. اختلال یادگیری یعنی رشد ناکافی مهارت های خاص تحصیلی که به علت بیماری جسمی یا عصبی نباشد. این کودکان علی رغم هوش طبیعی در یک یا چند حوزه درسی مشکل یادگیری دارند و توانایی هایی مانند خواندن، نوشتن و یا ریاضیات، به طور قابل توجهی کمتر از سطح توانایی عمومی کودک است، یعنی این عدم توانایی در حوزه تحصیلی خاص زیر سطح مورد انتظار براساس سن، هوش، و آموزش کلاسی کودک است. امکان دارد که ناتوانی یادگیری با روحیه ضعیف، عزت نفس پایین و کمبود مهارت های اجتماعی و افت تحصیلی همراه باشد. بزرگسالان مبتلا به این اختلال، ممکن است در زمینه های استخدامی یا سازگاری اجتماعی با مشکلات جدی مواجه شوند. اختلال یادگیری در همراهی با سایر اختلالات روان پزشکی کودک و نوجوان دیده می شود.

ملاک های تشخیص اختلال خواندن در مدرسه:

- اشکال در تشخیص حروف الفبا و صدای آنها
- معکوس خواندن کلمات
- جا اندازی کلمات
- کند خوانی، آهسته خوانی، بریده خوانی جملات
- گم کردن خط به هنگام خواندن
- بی رغبتی به خواندن
- اشکال در بخش و صداکشی (هر چند که ممکن است جزء برنامه آموزشی نباشد).
- تغییر افعال به میل خود
- بکار بردن کلمه هم معنی کلمه مورد نظر
- ضعف در درک مطلب
- عدم رعایت علائم نگارشی مانند: (؟ - ! - ، و ...)
- بکار بردن حرفی بجای حرف دیگر و یا کلمه ای بجای کلمه دیگر

عوامل دخیل در اختلال خواندن

*عوامل جسمی (مانند نقایص بینایی، نقایص شنوایی، برتری جانبی و تصویر بدن).

*عوامل دخیل روان شناختی تحولی مانند: (زبان، توجه یا دقت، عملکردهای شنیداری، تجسم یا حافظه بینایی، بینایی و شنوایی (مانند تکمیل تصویر یا کلمه). نارسایی هایی که به مشکلات خواندن منجر می شوند:

۱. ضعف در تشخیص دیداری: مثال: کودک در تشخیص حروف مشابه مثل (ب، پ، ت، ث، ع، غ، س، ش، ک، گ) مشکل دارد.

۲. ضعف در تشخیص شنیداری: ضعف در تشخیص کلماتی که تلفظ آنها به هم شبیه است مثل: مار، تار، کار و ...

۳. ضعف در ترکیب صداها: کودک نمی تواند حروف را به هم پیوند دهد و کلمه بسازد مثال: b + d = باد در این مورد معلم می بایستی بر ترکیب هجاها تاکید کند.

۴. ضعف در حافظه: در بخاطر آوردن ترتیب حروف مشکل دارد. مثلاً به جای کلمه کبریت میخواند= کربیت.

۵. در مهارتهای تحلیل کلمه (بخش و صدا کشی) مشکل دارد، هرچند که ممکن است بخش و صدا کشی در آموزش، مورد تاکید زیادی نباشد.

۶. مشکل در استفاده از کلمات دیداری آشنا (مانند: کلمه هایی که کودک با دیدن آنها بلافاصله می خواند).

۷. مشکل در مهارتهای درک لفظی (دانش آموز در درک کلمه ها و مطالب مشکل دارد) مثلاً در درک معانی مختلف کلمه (شیر) مشکل دارد.

۸. مشکل در مهارتهای خواندن انتقادی: شامل: نتیجه گیری، قضاوت کردن درباره متن، عدم تشخیص بین حقیقت و تصور.

۹. مشکل در مهارتهای درک تحلیلی: مثل: قضاوت نقادانه، استنباط، پیش بینی نتایج.

خواندن یکی از پیشرفته ترین و پیچیده ترین توانایی های ذهنی انسان است. خواندن یعنی ارتباط کلی فرد با یک سری اطلاعات سمبلیک (نمادین) که به جنبه بصری یادگیری اطلاق می شود (یعنی تبدیل نوشتاری به گفتاری). کیفیت و بازدهی خواندن و مطالعه به میزان اصلاح روشهای آموخته شده در دوران ابتدایی بستگی دارد.

در فرهنگ روانشناسی، اصطلاح اختلال خواندن (نارسا خوانی) به هر گونه ناتوانی در خواندن اطلاق می شود که بواسطه آن دانش آموزان از سطح پایه کلاس خود در زمینه خواندن عقب می مانند و هیچ گونه شواهد عینی دال بر نارسایی هایی چون عقب ماندگی ذهنی، آسیب مغزی، مشکلات هیجانی و فرهنگی و مشکلات گفتاری وجود ندارد. دانش آموزان نارسا خوان، دارای نقایص بسیار گوناگونی هستند که منشاء آنها عملکرد نامناسب مغز است.

این عملکرد نامناسب لزوما ناشی از آسیب مغزی نیست بلکه به سبب این است که مغز این افراد عملکردی متفاوت از کودکان عادی دارد.

نارسا خوانی که به تاخیر و نقص در توانایی خواندن مربوط می شود با اصطلاحاتی مانند: دیسلکسی، آلکسی، عقب ماندگی خواندن، اختلال ویژه در خواندن همراه است.

مشکلات خواندن یکی از اساسی ترین مشکلاتی است که کودکان دچار اختلالات یادگیری با آن مواجه هستند. این دانش آموزان اکثراً مشکلاتی در جهت یابی فضایی، تشخیص جهات مختلف:

(بالا-پایین-چپ-راست و...)، توالی حروف و کلمات و هماهنگی چشم و دست دارند. در واقع خواندن، فرایند رشد تکلم و زبان است. بدین معنا که فعالیت خواندن از زمانی آغاز می شود که کودک اولین کلمات را برای بیان مقاصد خود به کار می برد. در این هنگام کودک با دیدن یا لمس کردن شیء و یا تصاویر، آن کلمه و یا نماد برایش تداعی می شود و در حقیقت مجموعه ای از صداها جایگزین اشیاء، تصاویر و مفاهیم آنها می شوند.

پس از تجربه کافی در این زمینه و با آغاز سن رفتن به مدرسه و برخورداری از آموزشهای لازم، مرحله ارتباط دادن کلمات و صداها با نمادهای نوشتاری شروع می شود.

پیش نیاز درست خواندن، برخورداری از توانایی هایی چون دقت شنوایی، ادراک شنوایی و حافظه شنوایی و نیز دقت بینایی، ادراک بینایی و حافظه بینایی است.

۱. آینه خوانی یا وارونه خوانی.
مثال: خواندن کلمه (رود) بجای کلمه (دور).
علل:

الف) رشد ناکافی حرکات چشم.
ب) عدم غلبه نیم کره مغزی (چپ برتری یا راست برتری).

ج) عدم درک این موضوع که مکان حروف یا کلمه باعث میشود که جمله یا کلمه بطور کلی تغییر کند.

د) رشد ناکافی.

ه) تدریس و آموزش نامناسب.

و) تند خوانی و عدم توجه و بی دقتی.

ز) در موارد خیلی شدید علت آن ممکن است اختلال در سیستم عصبی باشد.

روش های درمان :

۱. در تمام فصول فعالیت های مربوط به خواندن، تاکید بر آموزش از راست به چپ نمایید (در ریاضیات، تاکید از چپ به راست می باشد).

۲. کلمه یا جمله را با انگشت یا کارت بپوشانید و از کودک بخواهید به تدریج قسمتی از کلمه یا جمله را که دستتان از روی آن برداشته می شود، را بخواند.

۳. کشیدن خط زیر کلمه یا جمله.

۴. کودک را آموزش دهید تا انگشت خود را زیر کلمه بگذارد و سرعت خواندن خود را با دستش هماهنگ کند.

۵. کشیدن فلش از راست به چپ زیر کلماتی که کودک در خواندن آنها مشکل دارد.

۶. کلمه ای را بر روی تخته بنویسید و از کودک بخواهید که همزمان با تعقیب حروف با انگشت، صدای آنها را بلند بخواند.

۷. از تخته مغناطیسی و حروف برجسته استفاده کنید و از کودک بخواهید بعد از لمس کردن حروف با انگشتان، کلمه را بخواند.

۸. برای اینکه توجه کودک را به اهمیت ترتیب مکانی حروف در کلمه جذب کنید، کلمه ای را که کودک اشکال دارد در بالای کلمه ای که برعکس می خواند، بنویسید و از کودک بخواهید که با کشیدن خط، حروف بالا را به حروف پایین وصل کند.

مثال: روز، زور (صداها به هم وصل شوند)

۹. حذف کردن کلمات یا حروف

(جاگذاری)

علل:

۱. عدم شناخت کلمه و ناتوانی در تلفظ صحیح کلمه از طریق تجزیه صداها.

۲. عادات نادرست خواندن.

برای تشخیص علت های فوق، یک متن را به کودک بدهید تا بخواند و سپس یک متن ساده تر به او بدهید و در هر دو مورد، تعداد کلمات حذف شده را یادداشت نمایید.

اگر تعداد کلمات حذف شده در هر دو متن یکسان بود،

نتیجه میگیریم که حذف کلمات بدلیل عادات نادرست کودک است؛ ولی اگر حذف تعداد کلمات در متن ساده تر بیش از متن قبلی بود، علت آن عدم شناخت کلمه توسط کودک می باشد که در این صورت باید بخش و صداکشی را با او تمرین کرد. (حتی اگر بخش و صداکشی جزو برنامه آموزشی نباشد).

روش های درمان

الف) جلب توجه کودک به کلمه ای که حذف کرده و نیز اصلاح آن کلمه.

ب) استفاده از کاغذ راهنما (فلش) و یا گذاشتن انگشت زیر کلمه.

ج) کودک میبایستی به همراه سایر کودکان متن را بخواند. این کار به روان خوانی او کمک می کند.

د) از فعالیت های رقابتی بین دانش آموزان پرهیز شود، و آنان هرگز با یکدیگر مقایسه نشوند.

۱۰. جایگزین کردن یک کلمه بجای کلمه دیگر (تغییر افعال به میل خود) مثال: بجای خواندن کلمه (داد) می خواند: (دارد)
علل:

۱. بی دقتی
۲. عدم شناخت کلمه
(یعنی کلماتی که با معنی جمله مطابقت ندارد).

روش های درمان

الف: جایگزینی ناشی از بی دقتی: جلب توجه کودک به کلمه جایگزین، خواندن متن همراه با سایر دانش آموزان و در صورت امکان، ضبط صدای کودک هنگام خواندن و گوش دادن کودک به صدای خود.

ب) جایگزینی ناشی از شناخت کلمه :
الف: درست کردن کارت لغات از کلماتی که کودک دچار اشکال می باشد تا کودک ببیند و بخواند.

ب) روی بخش و صداکشی بیشتر تاکید شود (حتی اگر بخش و صداکشی جزء برنامه آموزشی نباشد).
ج) کلمات مشکل را در کلمات ناتمام بکار ببرید مثال: تصمیم = ت...میم.
د) دانش آموزان را مطمئن سازید که به اندازه کافی برای هجی کردن کلمه مورد نظر توانا هستند و به آنها کمک نخواهد شد.
۱۱. تکرار کلمه یا عبارت :

علل:

۱. عدم شناخت کلمه و ناتوانی در ترکیب صداها.

۲. عادات نادرست هنگام خواندن.

روش های درمان
الف) جلب توجه کودک به کلمه یا عبارت تکراری.

ب) از دانش آموزان خواسته شود متن درس را همه با هم بخوانند.

ج) از کودک خواسته شود تا قبل از خواندن متن، آن را برای خود مطالعه نماید.

د) در ابتدا مطلب آسان تر (یا حتی یک پاراگراف) در اختیار کودک قرار گیرد و با پیشرفت کودک، متن را مشکل تر کنید.

ه) از کودک بخواهید تا با انگشت گذاشتن زیر کلمات، سرعت خواندنش را بیشتر کند.

۱۲. اضافه کردن کلمات به جمله:
علل:

۱. اشکال در درک مطلب.

۲. بی توجهی به متن.

اگر کلمه ای که کودک به متن کتاب اضافه می کند با معنی باشد و با جمله ارتباط داشته باشد، نشانگر آگاهی دانش آموز از مطلب مورد نظر است ولی ناشی از بی دقتی اوست.

ولی اگر کلمه اضافه شده، ربطی به جمله نداشته باشد دلیل آن اشکال در درک مطلب می باشد.

این نظریه حاکی از وجود احتمالی نقص‌های عصبی و شناختی یا اختلال عملی در یکی از زمینه‌های مرکزی پردازش اطلاعات است.»

در این پژوهش آمده است: «استعداد ارثی این اختلال بر اساس یافته‌های تجربی مبنی بر اینکه اکثر مبتلایان به اختلال بیان نوشتاری، بستگانی مبتلا به این اختلال دارند، مطرح شده است. خصوصیات مزاجی نیز ممکن است نقشی در پیدایش اختلال بیان نوشتاری داشته باشند، به خصوص ویژگی‌هایی مانند کوتاهی میدان توجه و زود پریشان شدن حواس. بر اساس عملکرد ضعیف و مستمر شخص در انشاء متون کتبی از جمله دستخط، کاهش توانایی هجی کردن و قرار دادن واژه‌ها به‌طور رشته‌هایی در جملات پیوسته داده می‌شود. کودکان مبتلا به اختلال در بیان نوشتاری پس از ورود به دبستان خیلی زود مسائلی در هجی کردن کلمات و بیان افکار خود طبق موازین دستوری نشان می‌دهند. جملات شفاهی یا کتبی آنها حاوی تعداد زیادی اشتباهات دستوری و ضعف در ساختن پاراگراف‌ها است. ویژگی‌های اختلال بیان نوشتاری عبارتند از خطاهای هجی کردن، خطاهای دستوری، خطاهای نقطه گذاری، ضعف ساختار پاراگراف و دستخط بد.»

یادگیری نوعی مفهوم فرضی است و به فعالیت‌هایی دلالت می‌کند که آن را فقط از طریق مشاهده تغییراتی که به دنبال رویدادهایی به نام کارآموزی، تدریس یا تجربه در نحوه عمل یا کارکرد فرد بروز می‌کند می‌توان استنباط نمود»

طبق اطلاعات موجود در این پژوهش، محققان اظهار دارند: «در اختلال بیان نوشتاری مهارت‌های نگارش بسیار پایین‌تر از سطح مورد انتظار، باتوجه به سن شخص، ظرفیت هوشی و آموزشی او که با آزمون‌های میزان شده سنجیده می‌شود، است. این اختلال در عملکرد تحصیلی و امور روزمره مستلزم نوشتن، تداخل ایجاد می‌کند و ناشی از نقص‌های عصبی یا حسی نیز نیست. اجزاء ناتوانی در نوشتن مشتمل بر هجی کردن ضعیف، اشتباه در دستور، نقطه گذاری و دستخط بد است. چندین دهه قبل دیدگاه واحد این بود که، ناتوانی نوشتن، در غیاب اختلال در خواندن ظاهر می‌شود، اما معلوم شد که اختلال در بیان نوشتاری به تنهایی نیز دیده می‌شود. اصطلاحات مورد استفاده در گذشته برای توصیف ناتوانی در نوشتن مشتمل بر «اختلال هجی کردن»، «خوانش پریشی» بود. ناتوانی‌های نگارشی غالباً با سایر اختلالات یادگیری همراه هستند اما ممکن است دیرتر از آن‌ها تشخیص داده شوند، زیرا نگارش بیانی دیرتر از زبان و خواندن کسب می‌شود.»

محققان بیان کرده‌اند: «شیوع اختلال بیان نوشتاری معلوم نیست اما تخمین زده می‌شود که در ۳ تا ۴۸ درصد کودکان در سنین مدرسه وجود دارد و کودکان مبتلا از خانواده‌هایی برآمدند که در آن‌ها سابقه این اختلال وجود دارد. یکی از فرضیه‌های سبب‌شناسی این اختلال حاکی از آن است که اختلال بیان نوشتاری از تاثیر مرکب یک تا چندتا از عوامل زیر ناشی می‌شود: اختلال در زبان بیانی، اختلال مختلط در زبان بیانی/دریافتی و اختلال در خواندن.

اختلال نوشتن یک ناتوانی یادگیری ویژه است که اکتساب زبان نوشتاری و استفاده از زبان نوشتاری برای بیان افکار و اندیشه‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

اختلال یادگیری به معنی اختلال در یک یا چند فرآیند پایه روان‌شناختی است که درک و فهم یا استفاده از زبان گفتاری یا نوشتاری را در بر می‌گیرد. اختلال یادگیری با پیشرفت ضعیف در مهارت‌های تحصیلی بر اساس سن، تحصیلات و هوش همراه است و بخش عمده‌ای از دانش آموزان با اختلال یادگیری، از نظر تحصیلی عقب‌تر از دانش آموزان هم سن خود هستند. با شناخت دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری و انجام اقدامات مناسب برای کمک به این دانش‌آموزان می‌توان از بروز مشکلات تحصیلی متعدد پیشگیری نمود.

محققان دریافته‌اند: «در آموزش دانش‌آموزان با اختلال یادگیری، نیاز است از روش‌های آموزشی مناسبی استفاده شود اگر روش تدریس مناسبی مورد استفاده قرار گیرد و کودک نتواند چیزی را یاد بگیرد، می‌توان گفت این کودک دچار اشکال در یادگیری است. کودکانی که محرومیت‌های محیطی دارند در خطر اختلال یادگیری قرار دارند و گمان می‌رود زیربنای عملکرد این کودکان می‌تواند یک رشته تجربیات محیطی باشد و محور اصلی این ناتوانی‌ها، نارسایی‌های توجه است. دست کم برخی از کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری با محرک‌های نامربوط حواسشان پرت می‌شود و قادر نیستند توجه خود را به محرک اصلی معطوف کنند.»

بر اساس این پژوهش‌ها: «انتظار عمده از کودکان سنین مدرسه این است که آنان دانش‌آموزانی درس خوان و موفق باشند. درجه موفقیت تحصیلی به نوبه خود توسط مدرسه ای که کودک در آن درس می‌خواند و با توجه به انتظارات و احتیاجات مدرسه و محیط زندگی تعریف و ارزشیابی می‌شود.

محققان تاکید کرده‌اند: «خصوصیات فرعی اختلال در بیان نوشتاری مشتمل بر بی‌میلی یا امتناع از رفتن به مدرسه و انجام تکالیف کتبی، عملکرد ضعیف در سایر زمینه‌ها (برای مثال ریاضیات، فرار از مدرسه و اختلال سلوک) است. اکثر کودکان مبتلا به این اختلال به دلیل احساس بی‌کفایتی و شکست در کار تحصیلی، دچار خشم و ناامیدی می‌شوند و در نتیجه به علت احساس فزاینده جدایی، بیگانگی و درماندگی، دچار افسردگی مزمن می‌شوند. اگر مکانیسم‌های مقابله در چنین بیمارانی دچار شکست شود، احتمال دارد که بر شدت پسیکوپاتولوژی آنها افزوده شود. اختلالات توأم شایع عبارتند: از اختلال در خواندن، اختلال زبان بیانی/دریافتی مختلط، اختلال در ریاضیات، اختلال مربوط به رشد هماهنگی حرکتی و اختلال رفتار ایدایی (مخرب)».

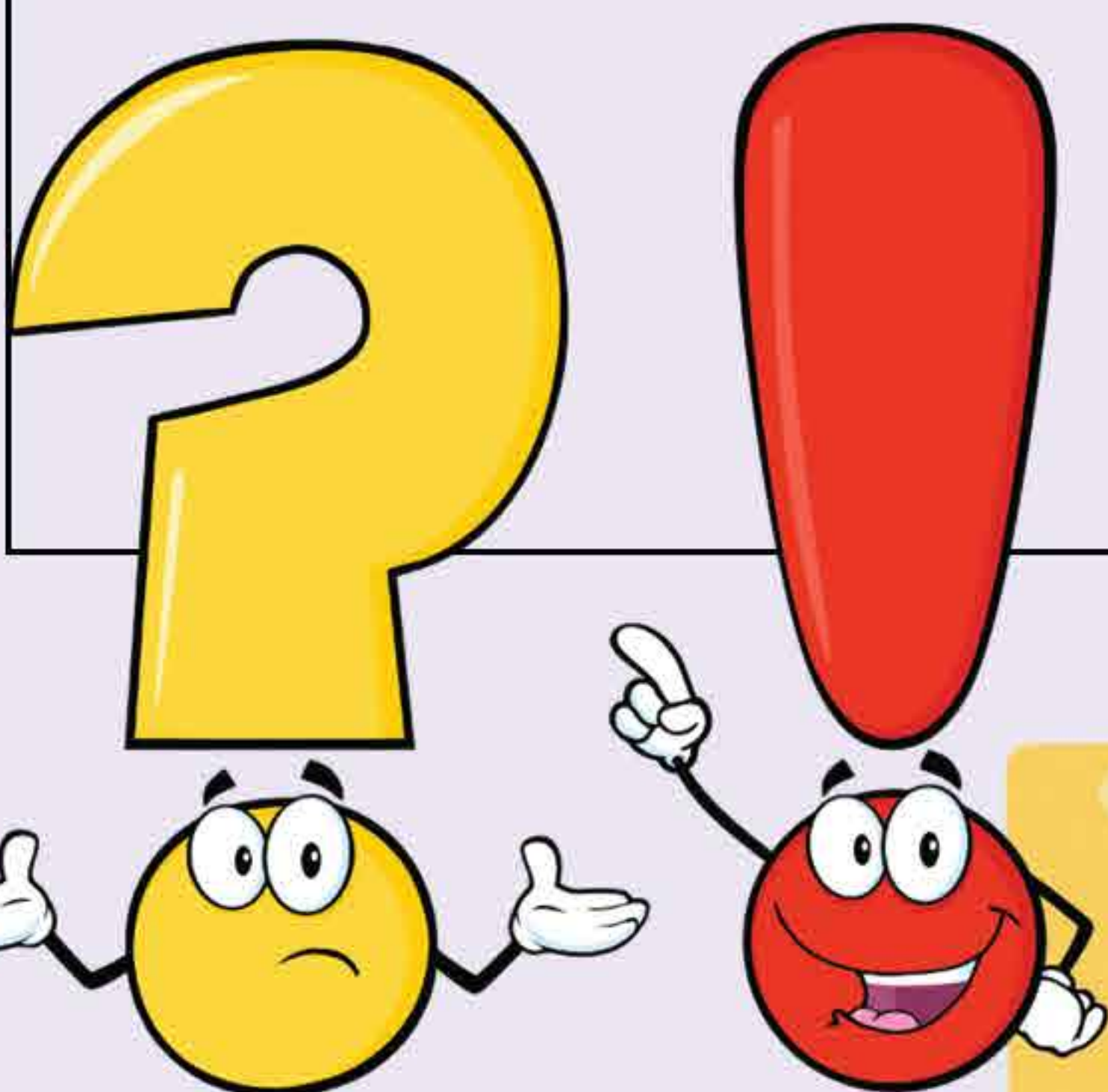
این محققان معتقدند: «چون اختلالات نوشتن، زبان و خواندن غالباً توأم هستند و چون کودک طبیعتاً قبل از خوب خواندن و خوب نوشتن تکلم خوب را یاد می‌گیرد، در کودک مبتلا به همه این اختلالات، اختلال زبان بیانی در ابتدا، و اختلال بیان نوشتاری در آخر تشخیص داده می‌شود. در موارد شدید اختلال در ۷ سالگی آشکار می‌شود و در مواردی که اختلال شدت کمتری دارد ممکن است تا ۱۰ سالگی یا پس از آن شناخته نشود. پیش از آنکه بستگی به شدت اختلال، سن یا کلاسی که آموزش کمکی شروع شده است، طول مدت و تداوم درمان و وجود یا فقدان مسائل هیجانی توأم یا ثانوی دارد. افرادی که بعدها به کلی از اختلال در بیان نوشتاری رهایی می‌یابند یا به تطابق مطلوب می‌رسند معمولاً از خانواده‌های برآمندی که زمینه اجتماعی-اقتصادی مساعدتری دارند.

در درمان اختلال در بیان نوشتاری، نگارش ابداعی و بیانی که به طور مستمر و جدی به شکل انفرادی و اختصاصی تنظیم شده باشد، ظاهراً بهترین نتایج را داشته است. درمان این اختلال، مثل روان‌درمانی، محتاج یک رابطه خوب بین بیمار و درمانگر است. توفیق یا شکست در حفظ انگیزش بیمار، تاثیر عمده در نتایج درمانی دراز مدت دارد.

مسائل رفتاری یا هیجانی ثانوی یا توأم باید مورد توجه فوری قرار گرفته و با درمان روانپزشکی مناسب و با درمان مشاوره با والدین، با آنها مقابله شود».

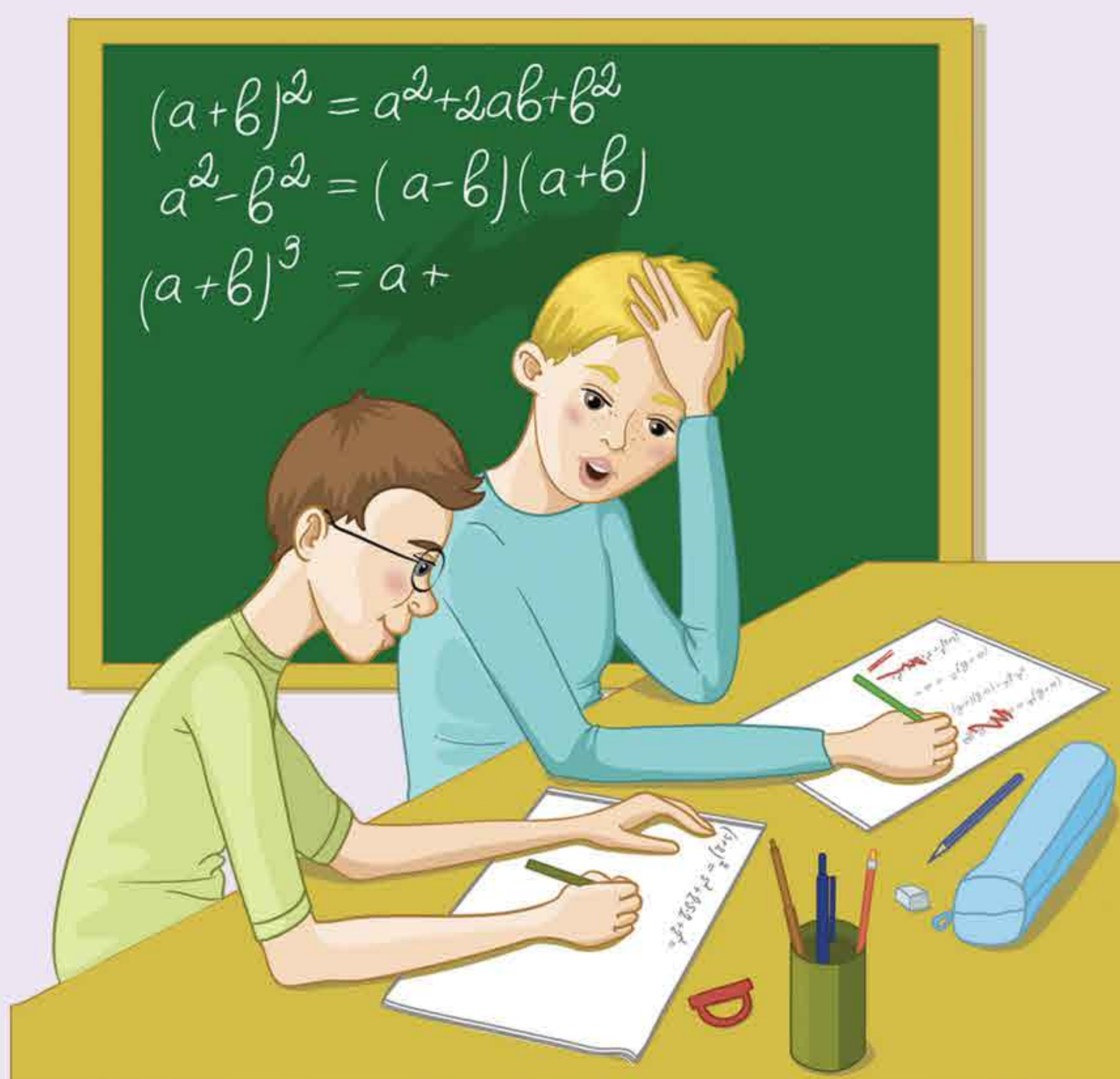
در این پژوهش آمده است: «نوشتن، یک فرایند عصبی پیچیده است که به هماهنگی مکانیسم‌های چندگانه مغز مرتبط است. نوشتن نیازمند تحریک و ادغام زنجیره منابع اطلاعاتی چندگانه، توجه، حافظه، مهارت‌های حرکتی، زبان و شناخت است. اختلال نوشتن یک ناتوانی یادگیری ویژه است که اکتساب زبان نوشتاری و استفاده از زبان نوشتاری برای بیان افکار و اندیشه‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اختلال نوشتن، شرایطی است که نوشتن حروف با دست، آسیب می‌بیند به طوری که در نوشتن با دست و گاهی اوقات کودکان، هجی کردن، ناتوانی ایجاد می‌کند با اختلال نوشتن در زمینه‌های زیر مشکل دارند: خوش خطی و انسجام در نوشتن، صحت و دقت حروف و کلمات نوشتاری، همخوانی و هماهنگی در هجی کردن، نظم و سازماندهی مناسب در نوشتن».

براساس این بررسی‌ها ویژگی‌های دانش آموزان با اختلال نوشتن را می‌توان چنین نام برد: «نوشتن ناخوانا و ناشیانه، وجود جزئیات متناقض در نوشته‌ها ترکیبی از سرهم نویسی، بالا و پایین نوشتن یا اندازه‌های نامنظم شکل‌ها، حروف کلمات یا حروف متناقض، کلمات جا انداخته، ناهماهنگی در فاصله بین کلمات و حروف، وضعیت غیرطبیعی مچ دست، بدن یا کاغذ هنگام نوشتن، مشکل در تجسم کردن شکل حروف، رونویسی یا نوشتن کند و پرزحمت، ضعف در کشیدن طرح‌های فضایی روی کاغذ، گرفتگی عضله یا گیر غیرطبیعی (شکایت از حالت دست)، مشکلات بیش از حد در فکر کردن و نوشتن به‌طور همزمان».

محققان اظهار کرده‌اند: «دانش آموزان با اختلال یادگیری در یک یا چند حوزه اساسی روان‌شناختی در ارتباط با فهمیدن یا کاربرد زبان شفاهی یا کتبی ناتوانی نشان می‌دهند. تظاهرات این اختلال ممکن است به صورت اختلال در خواندن، نوشتن، املا یا ریاضی باشد. اختلال یادگیری در هر دانش آموز منحصر به فرد است و سطوح مختلفی از مشکلات را در بر می‌گیرد. یکی از ویژگی‌های مشترک بین افرادی که اختلال یادگیری دارند، توانایی‌های متفاوت در حوزه‌های مختلف است، یعنی نوعی ضعف در دامنه توانایی‌ها دارند. بنابراین ضروری است معلمان و والدین درباره ویژگی‌های دانش آموزان با اختلال خواندن و نوشتن اطلاعات دقیقی داشته باشند، برای آموزش آنها از روش‌های متفاوت یادگیری از طریق بینایی، کلامی و حرکتی استفاده نمایند و سعی کنند توانمندی‌ها و ضعف‌های آنها را به درستی بشناسند».

در این پژوهش آمده است: «با توجه به این که در برخی از زمینه‌ها توانمند و در زمینه‌های دیگر ضعف دارند، در آموزش آنها نیاز است از برنامه‌های آموزشی و راهکارهای خاصی استفاده شود. همچنین استفاده از بازی‌های آموزشی بدون این که منجر به ناکامی، خستگی و شکایت شود باعث افزایش یادگیری در خواندن و نوشتن در آنها می‌شود. معلمان و والدین با استفاده از راهبردهای آموزشی و راهکارهای درمانی می‌توانند در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با اختلال خواندن و نوشتن، نقش حساس و تعیین کننده‌ای داشته باشند. دیکته نویسی توانایی ایجاد تطابق بین اصوات و حروفی است که باید نوشته شود. تطابق و همخوانی بین واج‌ها و نویسه‌ها مهارتی است که در کودکان با اختلال یادگیری به خوبی رشد نمی‌یابد.»

در این پژوهش، مشکلات نوشتن در کودکان با اختلال یادگیری بر سه نوع تقسیم شده است: «مشکلات دست نویسی که شامل نوشتن کند و ناخوانا بودن می‌شود، مشکلات هجی کردن و دیکته که شامل انطباق حروف و صدایی که باید بنویسد می‌شود، مشکلات انشا نویسی که شامل خطاهای گرامری و نقص در شیوه‌های براساس نظریه دوئل، نگارشی می‌شود. سه نوع اصلی اختلال نوشتن وجود دارد که هر نوع آن برنامه‌هایی برای مداخله دارند، درمان هر نوع اختلال نوشتن فقط مختص همان نوع است و یک مداخله یا درمان خاص برای انواع اختلال نوشتن به کار نمی‌رود».

دیکته‌نویسی توانایی ایجاد تطابق بین اصوات و حروفی است که باید نوشته شود.

طبق بررسی‌های این پژوهش: «اختلال در دیکته یکی از بحث‌های جالبی است که در زمینه اختلال‌های یادگیری مطرح است و مورد توجه بسیاری از متخصصان و روان‌شناسان قرار گرفته است. اصطلاح اختلال دیکته برای کودکانی به کار برده می‌شود که با وجود هوش طبیعی، بسیار بد می‌نویسند. دیکته نویسی توانایی ایجاد تطابق بین اصوات و حروفی است که باید نوشته شود. تطابق و همخوانی بین واج‌ها و نویسه‌ها مهارتی است که در کودکان با اختلال یادگیری به خوبی رشد نمی‌یابد. اختلال در دیکته، یک اختلال عمده در نوشتن محسوب می‌شود، مشکلات یادگیری خواندن و پیچیدگی زبان بر نوشتن دیکته اثر مستقیمی دارد».

در این پژوهش گام‌های کاربردی در نوشتن دیکته و مزایای نوشتن دیکته را چنین بیان کرده‌اند: «نگاه کردن و گوش کردن، دانش آموزان به دهان معلم نگاه کنند و به جملات دیکته گوش کنند. تکرار جملات، دانش آموزان، جملات را تکرار کنند تا مطمئن شوند که فهمیده‌اند. تصحیح غلط‌ها، وقتی که دانش آموزان جملات را نوشتند معلم دوباره متن دیکته را می‌خواند تا دانش آموزان کلمات جا افتاده و غلط را اصلاح کنند. از جمله مزایای نوشتن دیکته می‌توان به بهبود توانایی دانش آموزان در تشخیص، هجی کردن، تولید و بازشناسی صداها، گفتاری، رمزگشایی صداها، کلمات و رمزگردانی صداها در نوشتن، آگاهی معلمان از غلط‌های آواشناختی و دستوری دانش آموز، افزایش تسلط بر متن و درک واژگان، تحول مهارت‌های زبانی و یکپارچگی آنها، بهبود حافظه کوتاه مدت و اصلاح مشکلات گفتاری اشاره کرد».

تعلیم و تربیت

در شماره قبل راجع به حکومت صحبت شد و در آنجا بر اهمیت آن تاکید شد و در ادامه آن بنا بر ضرورت هر حکومت و دولتی در هر کشور از این کره خاکی، برای مشخص کردن مسیر و ادامه راه خود یک سند یا برنامه راتهییه می کنند که طبق آن بتوانند در آینده با توجه به نیازهای خود نیرو تربیت کنند. در کشور ما این سند به نام سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نام گذاری شده است و در میهن ما بنا به تعبیر مقام معظم رهبری، آموزش و پرورش زیربنایی ترین نهاد جامعه است و ایشان همچنین درباره این سند می فرمایند: «آموزش و پرورش برای رسیدن به اهداف والای خود نیازمند نوسازی است و این نوسازی با تحقق سند تحول آموزش و پرورش، امکان پذیر است.»

یکی از وجوه بسیار ارزشمند که در سند تعبیه شده، ترمیم مداوم سند توسط شورای عالی آموزش و پرورش زیر نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی متناسب با نیازهای روزآمد است که در بازه های زمانی ۵ ساله انجام می گیرد.

نکته قابل ذکر در مورد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش آن است که علی رغم جامعیت و نگاه چند بعدی متن سند تحول که در چهار دهه گذشته با توجه به این که عمر جمهوری اسلامی بی نظیر است اما بی توجهی برخی مدیران مسئول در حوزه تعلیم و تربیت، عدم هماهنگی دستگاه های مختلف درگیر اجرا، تبدیل شدن سند به گفتمان واحد جامعه از موانع سد راه اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در کشور است. سند تحول بنیادین به عنوان ملاک ما برای پیشبرد و پیشرفت تعلیم و تربیت حائز اهمیت می باشد و ما دانشجومعلممان باید ضمن آن که خودمان آن را مطالعه می کنیم در جهت تبیین و تکثیر آن در جامعه اقدام کنیم تا این سند پس از گذشت چندین سال در مرحله عمل به بار بنشیند تا بتوانیم از برکات آن استفاده کنیم.

در این سند در فصل سوم بیان شده که: آموزش و پرورش مأموریت دارد با تاکید بر شایستگی های پایه، زمینه دستیابی دانش آموزان در ۱۲ سال تحصیلی به مراتبی از حیات طیبه در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی و جهانی را به صورت نظام مند، همگانی و عادلانه فراهم سازد.

از سال ۱۳۸۹ در اثر مجاهدت های علمی فراوان در نظام تعلیم و تربیت کشور تحت راهبری شورای عالی آموزش و پرورش، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورایی از حوزه علمیه، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در دستور کار اجرایی سیستم آموزشی کشور قرار گرفت.

هر چند در سال های اخیر به دلیل عدم اهتمام به اجرای سند، توفیقات اجرایی کم بوده، اما از نظر گذراندن افق های کارآمد سند تحول بنیادین، آموزش و پرورش جهت تبدیل شدن به گفتمان عمومی برای اجرا، بسیار ضروری و حیاتی است. رهبر انقلاب اسلامی، تحقق سند تحول را از واجب ترین کارها برشمردند و گفتند: «به رغم اقدامات انجام گرفته، گزارش ها نشان می دهد تاکنون کمتر از ۱۰ درصد از سند تحول آموزش و پرورش تحقق یافته است.»

در این سند به شش ساحت مهم تربیت اعتقادی، اخلاقی، اقتصادی، علمی، هنری، تربیت زیستی و بدنی اشاره شده که فصل های سند مبتنی بر این موارد تنظیم شده اند.

در آخرین فصل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز در مورد پارادایم های نظارتی بر اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش سخن گفته شده و این وظیفه خطیر را شورای عالی انقلاب فرهنگی عهده دار شده است.

در اینجا است که متوجه اهمیت آموزش و پرورش و وظیفه سنگین خود می‌شویم. در فصل چهارم با توجه به چشم‌اندازی که در نظر گرفته شده که با شیب کنونی حرکت ما به آن نخواهیم رسید، گفته شده است:

نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی در افق ۱۴۰۴، مبتنی بر نظام معیار اسلامی، فرهنگ و تمدن اسلامی - ایرانی، زمینه‌ساز جامعه جهانی عدل مهدوی (عج) و برخوردار از توانمندی‌های تربیتی ممتاز در سطح منطقه، دارای تعامل سازنده با دیگر نظام‌های تعلیم و تربیت جهان، توانمند در زمینه‌سازی برای شکوفایی فطرت و استعدادها و برخوردار از مربیان و مدیران مؤمن خواهد بود.

یکی از ایراداتی که به سند تحول بنیادین گرفته شده، همین استفاده از کلمات پرتکلف و سخت است که فهم آن برای عموم آسان نیست.

حال به نظر می‌رسد گرچه هر سندی دارای اشکالاتی است، اما این سند هر ۵ سال توانایی به‌روز شدن و اصلاح خود را دارد و توقع می‌رود مسئولان مربوطه هرچه زودتر در جهت اجرای هرچه تمام‌تر سند بکوشند تا شاهد تحول واقعی در آموزش و پرورش باشیم.

■ دانشگاه فرهنگیان ■

و راه‌حل این موضوع تنها حمایت از این دانشگاه و طرحی موسوم به ۱۰۰۳۱ می‌باشد که در آن باید در هر استان دو مرکز پسران و دختران به صورت متمرکز در مراکز استان احداث شود که تا آن موقع پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌هایی نظیر پیام نور که دانشجو ندارند، ظرفیت‌های خود را در اختیار این دانشگاه قرار دهند تا بتوانیم نیروهای کارآمدتری را به آموزش و پرورش تحویل دهیم.

این دانشگاه که بر توسعه آن در سند تحول نیز اشاره شده است بنا به تعبیر رهبر معظم انقلاب، دانشگاه ماموریت‌محور بیان شده و ایشان نیز از این دانشگاه حمایت کرده‌اند و پایان این شماره را نیز با صحبت رهبر معظم انقلاب به پایان می‌بریم:

«راجع به مسئله دانشگاه فرهنگیان و مسئله تربیت معلم؛ امروز مهم‌ترین نیاز آموزش و پرورش کشور، معلم است؛ مهم‌ترین نیاز، معلم است. این دانشگاه و دانشگاه شهید رجایی و هر نقطه‌ای که تربیت معلم بر آن صدق می‌کند، بایستی هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی، توسعه پیدا کند.»

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر تعلیم و تربیت، دانشگاه فرهنگیان است و دلیل آن تامین نیروی مورد نیاز آموزش و پرورش است.

این دانشگاه که قبلاً از آن با نام مراکز تربیت معلم یاد می‌شد، در طول سال‌های ۸۷-۸۸ برخی اقدامات در خصوص راه‌اندازی دانشگاه فرهنگیان انجام گرفت، لیکن امکان تأسیس آن فراهم نگردید. متن اساسنامه "دانشگاه فرهنگیان" با پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش مورخ ۱۳۹۰/۰۶/۲۸ و در جلسه ۷۰۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۰۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۱ توسط رئیس جمهور ابلاغ گردید. طبق مواد (۵) اساسنامه و تبصره ماده (۴) آن، سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان در شهر تهران مستقر، همچنین ۳۲ پردیس برادران و ۳۲ پردیس خاوران در استان‌ها راه‌اندازی شد و سایر مراکز تربیت معلم در پردیس‌ها با تصویب شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ساماندهی می‌گردند.

در حال حاضر با توجه به کمبود فضای فیزیکی و کمبود هیئت علمی و اساتید مربوطه و کثرت دانشجو و به روز نبودن اکثر دروس دانشگاه که مورد آخر به دلیل اشتراک در تمامی دانشگاه‌های کشور، مورد بسیار تأثیرگذاری است باعث شده تا این دانشگاه نتواند در ماموریت خود که تامین تمام نیروی مورد نیاز آموزش و پرورش است؛ کاملاً موفق عمل کند

مسلمانان در شغل شریف معلمی، به یک سری مهارت‌ها، نه تنها برای آموزش، بلکه تربیت دانش‌آموزان نیاز است. یکی از راه‌های بسیار مفید برای بدست آوردن این مهارت‌ها مطالعه کتاب است. در ادامه به معرفی دو کتاب در این زمینه می‌پردازیم:

کتاب جایگاه تکالیف درسی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:

این کتاب اثری از فرشاد گهتوئی، عارف ملک محمدی و احسان منصوریان است که به بررسی تأثیرات مثبت و منفی مشق شب در موفقیت‌های تحصیلی می‌پردازد.

امروزه با توجه به پیشرفت تمام علوم به خصوص علم روانشناسی و با توجه به اهمیت تربیت کودکان و نوجوانان، تعیین تکالیف برای دانش‌آموزان بسیار مهم و ضروری است و بر شکل‌گیری شخصیت آنها در بزرگسالی بسیار موثر خواهد بود. هر چند که از نظر برخی روانشناسان این روش قدیمی شده و چیزی به جز خستگی و دل‌سردی برای دانش‌آموزان به همراه ندارد و همچنین دیگر کارایی لازم را نیز ندارد، اما بسیاری بر این نوع تعلیم و تربیت پایبندند. در این کتاب نویسندگان در صدد هستند تا تأثیر تکالیف در درس ریاضی، ادبیات و علوم تجربی را بررسی کنند و شیوه‌های صحیح آن را بیابند تا دانش‌آموزان با استفاده از آنها بتوانند در راه تحصیل و کسب علم موفق‌تر باشند و بهتر عمل کنند.

همچنین نتایج این تحقیق را در اختیار معلمان قرار داده‌اند تا با استفاده از آن بتوانند با توجه به تفاوت‌های فردی در هر دانش‌آموز شیوه صحیحی را پیش گرفته و آنها را در جهت پیشرفت تحصیلی راهنمایی کنند.

جایگاه تکالیف درسی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

فرشاد گهتوئی، عارف ملک محمدی و احسان منصوریان

در بخشی از کتاب می‌خوانیم:

ایجاد نفرت و بی‌علاقگی به درس و کلاس تا سال‌های آینده، یکسان‌پنداری دانش‌آموزان و طرح تکالیف یکسان برای آنها، تفاوت ارزش‌های ذهنی دانش‌آموزان با مسئولان مدرسه و والدین و سلب آزادی دانش‌آموزان و ایجاد احساس اجبار و ناتوانی، از تأثیرات مخرب انجام بعضی از تکالیف است که نتیجه‌اش می‌تواند: تقلب، کپی کردن و... باشد.

در دبستان به دلیل ویژگی‌های شخصیتی کودک مقدار تکالیف اگر مناسب باشد زیاد اذیت‌کننده نیست اما در دبیرستان که دانش‌آموز بزرگ‌تر شده است و زندگی پیچیده‌تری دارد، اگر مقدار تکالیف از یک حد فراتر رود مقاومت بیشتری در دانش‌آموز ایجاد می‌کند...

کتاب پرورش خلاقیت دانش آموزان:

این کتاب نوشته ی محترم دمیرچی لو و علیرضا مهدی بادی، به بررسی مباحثی چون چگونگی پرورش خلاقیت، روش های تفکر خلاق، انواع خلاقیت، موانع رشد خلاقیت و... می پردازد. خلاقیت میلی ذاتی است که در وجود انسان به امانت گذاشته شده و انسان نشانه ای از خلاقیت الهی است. تحولات پرشتاب جهانی در عرصه ی علم و صنعت، باعث شده تا جوامع بشری با روش و نگاهی جدید به دارایی های غیر محسوس خود در صدد افزایش توانایی هایشان، برای همسو شدن با این تغییرات باشند. خلاقیت مهم ترین موضوع در ایران و تمام جوامع در حال توسعه می باشد. خلاقیت نه مربوط به نژادی خاص و نه موروثی است، بلکه مسئله ای آموزشی محسوب می شود. حتی در کشورهای پیشرفته، اگر سیستم های خلاق آنها دیگر کار نکنند، از رقابت ها عقب می افتند و از بین می روند. بنابراین خلاقیت تنها راه پایداری کشورهای در حال توسعه است و هیچ راه دیگری نیز وجود ندارد.

در بخشی از کتاب می خوانیم:

یکی از مشکلات ما در نظام آموزشی ناکارآمدی که داریم این است که اغلب سیستم های آموزشی ما به جای تاکید بر استفاده از قدرت شگفت انگیز مغز برای ایجاد افکار جدید و ایده های نو و تبدیل آنها به واقعیت، به انباشتن و ذخیره سازی اطلاعات می پردازند.

در ارتباط با خلاقیت سوالی که مطرح می شود این است که آیا بین خلاقیت و هوش رابطه ای وجود دارد یا خیر؟ برخی از متخصصان یک الگوی آستانه ای از خلاقیت ارائه داده اند. طبق این الگو میزان هوش فرد باید از حد معینی بالاتر باشد تا بتواند آثار خلاق در رشته خود ارائه دهد؛

و برای این مسئله بهره هوشی ۱۲۰ را عنوان کرده اند. فراتر از آستانه هوش، دستاوردهای خلاق به عوامل دیگری نظیر سیالی اندیشه ها و به متغیرهای شخصیتی بستگی دارد. همچنین در مورد توانایی های مختلف، آستانه هوشی لازم برای ایجاد دستاوردهای خلاق متفاوت است...

پرورش خلاقیت دانش آموزان

فناوری آموزشی

چیست؟

اصطلاحات مرتبط با
فناوری آموزشی:

فناوری آموزشی یک اصطلاح فراگیر است که شامل ابزارهای مادی و مبانی نظری برای حمایت از یادگیری و تدریس می باشد. تکنولوژی آموزشی محدود به سطح بالا نیست، بلکه به هر چیزی که یادگیری و آموزش را در یادگیری آنلاین، یادگیری چهره به چهره و یا یادگیری ترکیبی بهبود می دهد.

یک تکنسین آموزشی، فردی است که در زمینه تکنولوژی آموزشی آموزش دیده است. تکنولوژیست های آموزشی سعی می کنند برای ارتقای یادگیری، فرآیند و ابزارها را تجزیه و تحلیل، طراحی، توسعه، پیاده سازی و ارزیابی کنند.

فناوری آموزشی الکترونیک مدرن، بخش مهمی از جامعه امروز ما محسوب می شود. فناوری آموزشی اصطلاحات آموزش الکترونیکی، فناوری تعلیمی، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در آموزش و پرورش، EdTech، فناوری یادگیری، یادگیری چند رسانه ای، بهبود یادگیری مبتنی بر تکنولوژی (TEL)، آموزش مبتنی بر کامپیوتر (CBI)، آموزش کامپیوتر، آموزش مبتنی بر اینترنت (CBT)، آموزش کامپیوتر و یا آموزش کامپیوتر (CAI)، آموزش مبتنی بر اینترنت (IBT)، یادگیری انعطاف پذیر، آموزش مبتنی بر وب (WBT)، آموزش آنلاین، همکاری آموزش دیجیتال، آموزش توزیع شده ارتباطات مربوط به کامپیوتر، یادگیری سایبری و آموزش چند منظوره، آموزش مجازی، محیط یادگیری شخصی سازی شده، یادگیری شبکه ای، محیط یادگیری مجازی (VLE) (که با عنوان سیستم عامل یادگیری نیز شناخته می شود)، یادگیری m-learning یا یادگیری موبایلی، یادگیری فراگیر و آموزش دیجیتال را شامل می شود. هر کدام از این اصطلاحات متعدد، طرفداران خودشان را دارند، که روی ویژگی های متمایز بالقوه ای که هر کدام دارند تاکید دارند.

فناوری آموزشی چیست؟

فناوری آموزشی عبارت است از "مطالعه تسهیل یادگیری و بهبود عملکرد با ایجاد، استفاده و مدیریت فرآیندها و منابعی از جنس تکنولوژی های مناسب" فناوری آموزشی استفاده از سخت افزار فیزیکی و نظریه آموزش می باشد.

۵. خود تکنولوژی آموزشی به عنوان یک موضوع آموزشی؛ چنین دوره هایی برخی اوقات "مطالعات کامپیوتری" یا "فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)" نامیده شود.

تعریف فناوری آموزشی

انجمن ارتباطات و فناوری های آموزشی (AECT) فناوری آموزشی را به عنوان "مطالعه تسهیل یادگیری و بهبود عملکرد با ایجاد، استفاده و مدیریت فرآیندها و منابعی از جنس تکنولوژی های مناسب" تعریف کرده است. لازم به ذکر است که فناوری آموزشی شامل "نظریه و کارهای طراحی، توسعه، بهره برداری، مدیریت و ارزیابی فرآیندها و منابع برای یادگیری" می باشد. به همین ترتیب، تکنولوژی آموزشی به همه علوم معتبر و قابل اعتماد کاربردی از تجهیزات گرفته تا فرایندها و مراحل که از تحقیقات علمی حاصل می شود، اشاره می کند و در یک زمینه خاص می تواند به فرآیندهای نظری، الگوریتم یا اکتشافی نیز اشاره کند؛ لزوماً نیازی نیست که به فناوری فیزیکی اشاره داشته باشد. تکنولوژی آموزشی روند تطبیق تکنولوژی با آموزش در جهت مثبت است که باعث می شود محیط یادگیری متنوع تر باشد و همچنین راهی برای آموزش نحوه استفاده از فناوری به دانش آموزان باشد.

تکنولوژی آموزشی شامل حوزه های متعددی از قبیل نظریه یادگیری، آموزش مبنی بر کامپیوتر، آموزش آنلاین و m-learning یا یادگیری موبایلی می باشد؛ مواردی که از تکنولوژی های موبایلی استفاده می شود، عبارتند از:

۱. فناوری آموزشی به عنوان تئوری و کاربرد روش های آموزشی برای یادگیری.

۲. فناوری آموزشی به عنوان ابزارهای تکنولوژیکی و رسانه ای، به عنوان مثال دوره های آنلاین آزاد انبوه برخط یا Mooc، که در ارتباط با دانش و توسعه و تبادل آن کمک می کند. افراد هنگام استفاده از اصطلاح "EdTech" نیز منظورشان همین زمینه است.

۳. فناوری آموزشی به عنوان مدیریت پشت صحنه، از قبیل سیستم های مدیریت آموزش برای تدارکات و مدیریت بودجه، و فروشگاه ثبت یادگیری (LRS) برای ذخیره سازی داده های یادگیری و تجزیه و تحلیل آن ها.

۴. فناوری آموزشی برای سیستم های مدیریت یادگیری (LMS)، مانند ابزاری برای مدیریت دانشجوین و برنامه درسی، و سیستم های مدیریت اطلاعات آموزشی (EMIS).

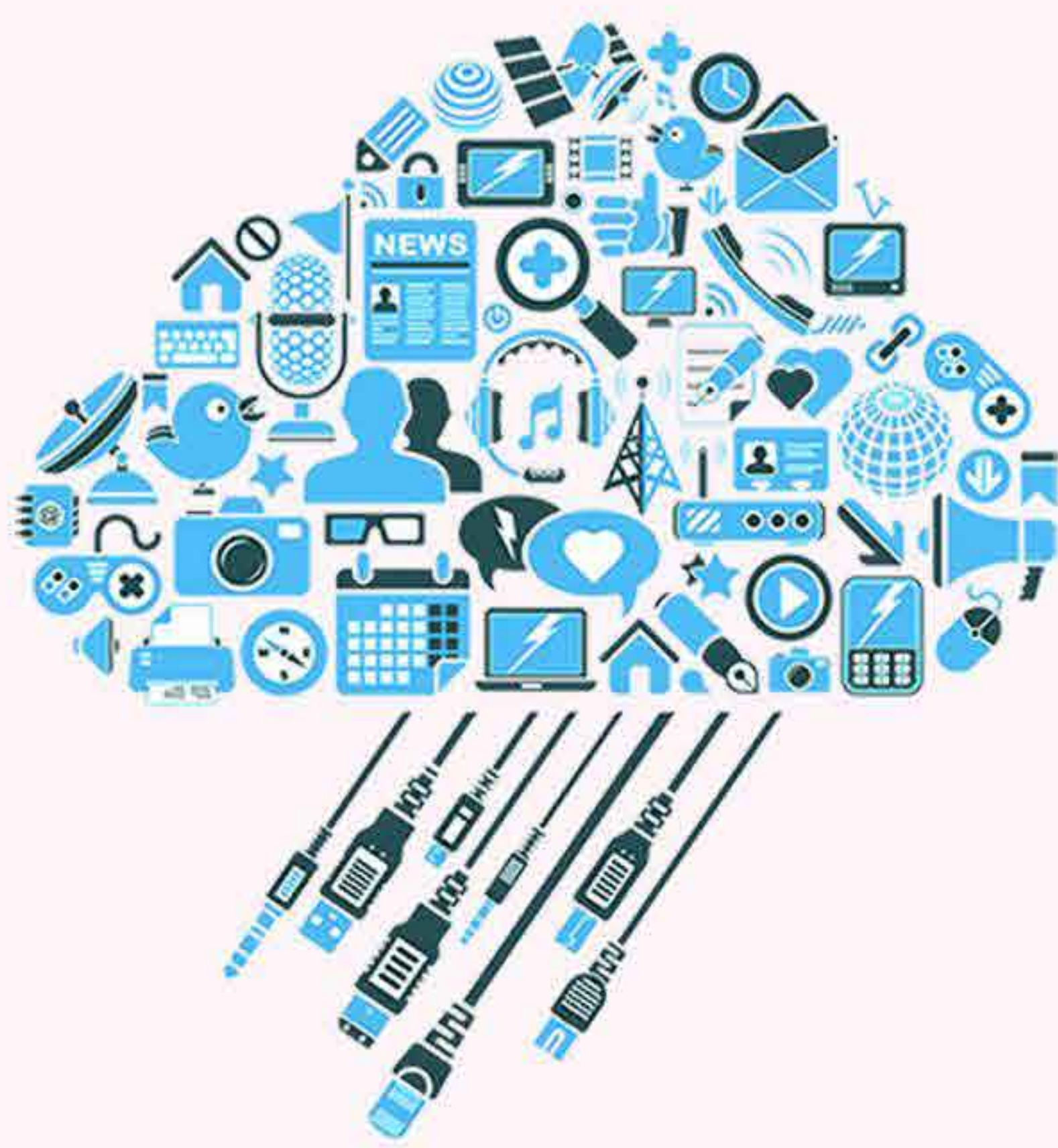
نرم افزار وب کنفرانس امکان برقراری ارتباط بین دانش آموزان و مربیان را، از طریق وب کم، میکروفون و چت به صورت بلادرنگ و در یک محیط گروهی فراهم می کند. شرکت کنندگان می توانند دست خود را بلند کنند، نظرسنجی ها را پاسخ دهند یا امتحان دهند. دانش آموزان می توانند در زمانی که تکلیفی توسط معلم داده می شود، تخته سفید و اسکرین کست را در اختیار داشته باشند، معلم کسی است که سطوح اجازه برای یادداشت های متنی، میکروفون و کنترل ماوس را مشخص می کند.

سیستم مدیریت یادگیری

یک سیستم آموزش الکترونیکی (LMS)، نرم افزاری است که برای ارائه، ردیابی و مدیریت آموزش و تعلیم استفاده می شود. سیستم (LMS)، اطلاعات مربوط به حضور، زمان کار و پیشرفت دانش آموز را ردیابی می کند. مربی ها می توانند آگهی ها را پست کنند، تکالیف را نمره دهی کنند، فعالیت های درس را بررسی کنند و در بحث های کلاس شرکت کنند. دانش آموزان می توانند کار خود را انجام دهند، سوالات بحث و گفتگو را بخوانند و پاسخ دهند، و آزمون ها را دریابند.

یک نرم افزار (LMS)، ممکن است به معلمان، مدیران، دانش آموزان و نقش های اضافه تعریف شده (مانند والدین، در صورت لزوم) اجازه ردیابی معیارهای مختلفی را بدهد. LMS ها از سیستم هایی برای مدیریت سوابق تحصیلی / آموزشی تا نرم افزارهایی برای توزیع دوره های اینترنت و ارائه ویژگی های همکاری آنلاین را شامل می شوند. ایجاد و نگهداری محتوای جامع یادگیری نیازمند سرمایه گذاری اولیه و کار مداوم انسانی است. ترجمه موثر به زبان های دیگر و زمینه های فرهنگی نیاز به سرمایه گذاری بیشتر توسط کارکنان متخصص دارد.

سیستم های مدیریت یادگیری مبتنی بر اینترنت، عبارتند از Canvas, Blackboard Inc و Moodle. این نوع از سامانه آموزش الکترونیکی به مربیان اجازه می دهد بخشی از یک سیستم یادگیری یا آن را به طور کامل به صورت آنلاین اجرا کنند، یا به صورت همزمان (سنکرون) و یا به صورت غیر همزمان (آسنکرون).

با این حال، بسیاری از اصطلاحات و مفاهیم در تکنولوژی آموزشی به صورت مبهم تعریف شده است.

تکنولوژی های آموزشی

رسانه های آموزشی و ابزار می توانند برای موارد زیر استفاده شوند :

۱. پشتیبانی ساختاری کار: کمک به انجام کار (روش ها و پروسه ها)
۲. دسترسی به پایگاه های اطلاعات (به کاربر کمک می کند اطلاعات مورد نیاز خود را پیدا کند)

۳. اشکال مختلف نمایش دانش (بازنمایی های متعدد از دانش، مانند ویدئو، صدا، متن، تصویر، داده ها) در حال حاضر، انواع مختلفی از فن آوری فیزیکی مورد استفاده قرار می گیرد: دوربین های دیجیتال، دوربین های فیلمبرداری، ابزارهای تخته سفید تعاملی، ویدئوالایزر ها، رسانه های الکترونیکی، و پروژکتور های LCD. ترکیب این تکنیک ها شامل بلاگ ها، نرم افزارهای مشترک، ePortfolios و کلاس مجازی می باشد.

صفحات وب، وبلاگ ها، ویکی ها و تویتر اجازه می دهند آموزگاران و مربیان افکار، ایده ها و نظرات خود را در یک وب سایت در یک محیط آموزشی تعاملی ارسال کنند. سایت های شبکه های اجتماعی، جوامعی مجازی هستند که علاقمند به یک موضوع خاص از طریق صدا، چت، پیام فوری، کنفرانس ویدئویی یا وبلاگ ها می توانند با همدیگر ارتباط برقرار کنند. امروزه درصد بالایی از دانش آموزان به تکنولوژی های شبکه های اجتماعی دسترسی آنلاین دارند و از آن ها استفاده می کنند و بیشتر آن ها در شبکه های اجتماعی در مورد آموزش و مدرسه صحبت می کنند. شبکه های اجتماعی مشارکت و همکاری را تشویق می کنند و می تواند یک ابزار انگیزشی برای خود کارآمدی در میان دانش آموزان تبدیل شوند.

محیط یادگیری مجازی (VLE)، که به عنوان یک پلت فرم یادگیری نیز شناخته می شود، یک کلاس درس مجازی یا جلسات مجازی را با تلفیق چندین تکنولوژی ارتباطی شبیه سازی می کند.

سیستم های مدیریت یادگیری همچنین محتوا و برنامه درسی را به صورت غیر خطی به دانشجویان ارائه می دهند که به آن ها امکان انتخاب سرعت و نظم اطلاعات آموزش را می دهد

سیستم مدیریت محتوای یادگیری

یک سیستم مدیریت محتوای آموزشی (LCMS) نرم افزاری برای تألیف محتوا (دوره ها، محتوای قابل استفاده مجدد) است. یک LCMS هم ممکن است صرفاً به تولید و انتشار محتوایی که در سایت LMS دیگر میزبانی شده است اختصاص داده شود و یا خود بتواند محتوای خود را میزبانی کند. کمیته آموزش مبتنی بر کامپیوتر صنعت هواپیمایی (AICC) از محتوایی پشتیبانی می کند که به طور جداگانه در LMS میزبانی می شود.

روند اخیر در سیستم های مدیریت محتوای آموزش، روش crowdsourcing یا جمع سپاری می باشد.

یک - تجربه های یادگیری سفارشی

روش ها و تجارب یادگیری هرگز نباید برای همه یکسان باشد، اما سیستم های آموزش سنتی بستر و شرایط اجرای تجربه یادگیری سفارشی را ندارند، چرا که محدودیت های زیادی دارند. به لطف فناوری آموزش مدرن، قادر خواهیم بود روش ها و تجربیات آموزش با قابلیت سفارشی سازی را در زیرساخت های خود آغاز کنیم. با وجود ابزارهای تکنولوژیکی و رابط های مدرن، اکنون می توان بر اساس نیاز، اولویت و در دسترس بودن آن ها، به سراغ طراحی دوره های آموزشی مدرن رفت.

دو - محاسبات ابری

محاسبات ابری بیش از هر تکنولوژی دیگری، درهای جدیدی را به روی تکنولوژی آموزشی باز کرده است. ایجاد امکان دسترسی از هر مکان و هر زمانی به اطلاعاتی که روی سرورهای ابری ذخیره شده اند، دسترسی به برنامه های درسی و آموزش آنلاین را از هر دستگاه و هر جایی و آموزش از راه دور را فراهم کرده است. دانش آموزان شما می توانند به صورت آنلاین کتاب ها را بخوانند و تنها از طریق یک ابزار ارتباطی مانند گوشی تلفن خودتان در مورد تکالیف خود با سایر دانش آموزان و معلم ها و در هر زمانی بحث و همکاری کنند.

سه - ابزارهای تبدیل گفتار به متن

تقریباً بیشتر دستگاه ها و سیستم عامل های کنونی، برنامه های دستیار مجازی هستند مانند Siri اپل. چنین دستیاران هوشمندی که به دستورات صوتی پاسخ می دهند، آموزش و یادگیری را ساده تر می کنند. علاوه بر این، ویژگی گفتار به متن که در بیشتر دستگاه ها وجود دارد، یادداشت برداری و نوشتن را بسیار ساده تر و سریع تر میکند.

چهار - تجربه های یادگیری مبتنی

بر واقعیت مجازی و واقعیت افزوده

واقعیت مجازی و واقعیت افزوده بزرگ ترین و هیجان انگیز ترین نکته و ابتکار در حوزه آموزش الکترونیکی است. به لطف تکنولوژی آموزشی واقعیت افزوده و واقعیت مجازی، میتوان یک تجربه یادگیری همه جانبه را بدون نیاز به تلاش زیادی ایجاد کرد. اگر می خواهید درباره اجسام فضایی آموزش دهید، کافیت یک فیلم سه بعدی بسازید و آن را با یک عینک واقعیت مجازی به دانش پذیران خود نمایش دهید و آن ها را وارد فضا کنید به گونه ای که انگار واقعاً به فضا رفته اند و در میان ستاره ها و اجسام فضایی گشت و گذار می کنند. می توانید برای آن صدای پس زمینه هم اعمال کنید تا طبیعی تر باشد.

به طور مشابه، استفاده از این فناوری های آموزشی در عمل جراحی، به دانش جویان پزشکی این امکان را می دهد تا از طریق یک تجربه همه جانبه تر یاد بگیرند.

پنج - پرینتر سه بعدی

یادگیری و آموزش بر مبنای ساخت اشیا، قدمت دور و درازی در تاریخ آموزش دارد و به لطف فناوری پرینتر سه بعدی پر رنگ تر شده است. چاپ سه بعدی که با عنوان پروتوتایپینگ یا نمونه سازی اولیه نیز شناخته می شود، به دانش آموزان اجازه می دهد تا با یک تجربه فیزیکی و ملموس تر یاد بگیرند. به لطف چاپگر های سه بعدی، یک دانش آموز می تواند به راحتی ایده خود را به صورت یک شی واقعی شکل دهد. دانش آموزان با چاپ سه بعدی می توانند به تخیل خود رنگ واقعیت دهند. در موسسات آموزشی، چاپگر های سه بعدی به دانش جویان کمک می کند تا ایده های خلاقانه خود را بیان و پیاده کنند و تجربه های بی نظیری کسب کنند. در ادامه چند مورد از جذاب ترین موارد استفاده از چاپگر های سه بعدی در آموزش را بیان خواهیم کرد.

پرینتر سه بعدی در کلاس ریاضی

در کلاس ها و آموزش های ریاضی می توان با کمک تکنولوژی پرینتر سه بعدی، اشیا و اشکالی را که در درک راحت تر و بهتر توابع ریاضی کمک می کنند، چاپ کرد. روش های کار با پرینتر سه بعدی به معلم ها و دانش آموزان، در ایجاد نسخه های واقعی و قابل لمس اشکال مختلفی که می توانند به صورت معادلات ریاضی یا توابع جبری و مثلثاتی تعریف شود، کمک می نمایند.

پرینتر سه بعدی در درس شیمی

دانش آموزان با کمک چاپگر های سه بعدی خواهند توانست مدل های سه بعدی، از مولکول ها را بسازند. همچنین می توانند سلول ها، ویروس ها، اعضای بدن و سایر مصنوعات زیستی مهم را توسط پرینتر سه بعدی آموزشی ایجاد کنند. تکنولوژی تولید افزایشی، امکان شناخت راحت تر و قابل لمس یک فرایند یا نحوه کار آن را به دانش آموزان می دهد.

شش - یادگیری آنالیتیکس

به لطف سرعت بالای نفوذ تکنولوژی های پیشرفته در سیستم آموزشی، به طور فزاینده ای از داده ها و اطلاعات صنعت آموزش و یادگیری برای اتخاذ تصمیم های درست تر و آسان تر کردن مراحل تصمیم گیری استفاده می شوند. وجود حجم عظیمی از اطلاعات و داده های مربوط به آموزش، باعث ایجاد آنالیتیکس آموزشی شدند، و این مسئله بسیار مهم است چرا که ارزیابی و سنجش مشارکت دانش آموزان با هدف بررسی نتیجه و خروجی آموزش ها بسیار مهم است.

در آینده نزدیک شاهد خواهیم بود که آنالیتیکس آموزشی به معلم ها و مربی ها در مورد موضوع خاصی هشدار یا تذکر می دهند، مهلت تحویل تکلیف یا میزان پیشرفت دانش آموزان را به آن ها یادآوری می کنند. تحلیل و آنالیتیکس آموزشی بیش از هر چیز دیگری درگیری دانش پذیری نسبت به آموزش و مباحث دوره را افزایش خواهد داد.

سیستم مدیریت یادگیری LMS و سایر سیستم های نرم افزاری در صنعت آموزش مانند کنوس، کلاسروم گوگل و بلک برد هم می توانند در مدیریت تکالیف، بهبود همکاری و تعامل خانه و مدرسه، یاری رسان باشند. معلمان می توانند تکالیف، تاریخ ها و موعد های مهم و سایر اطلاعات مهم را در ابتدای سال تحصیلی وارد نرم افزار LMS کنند.

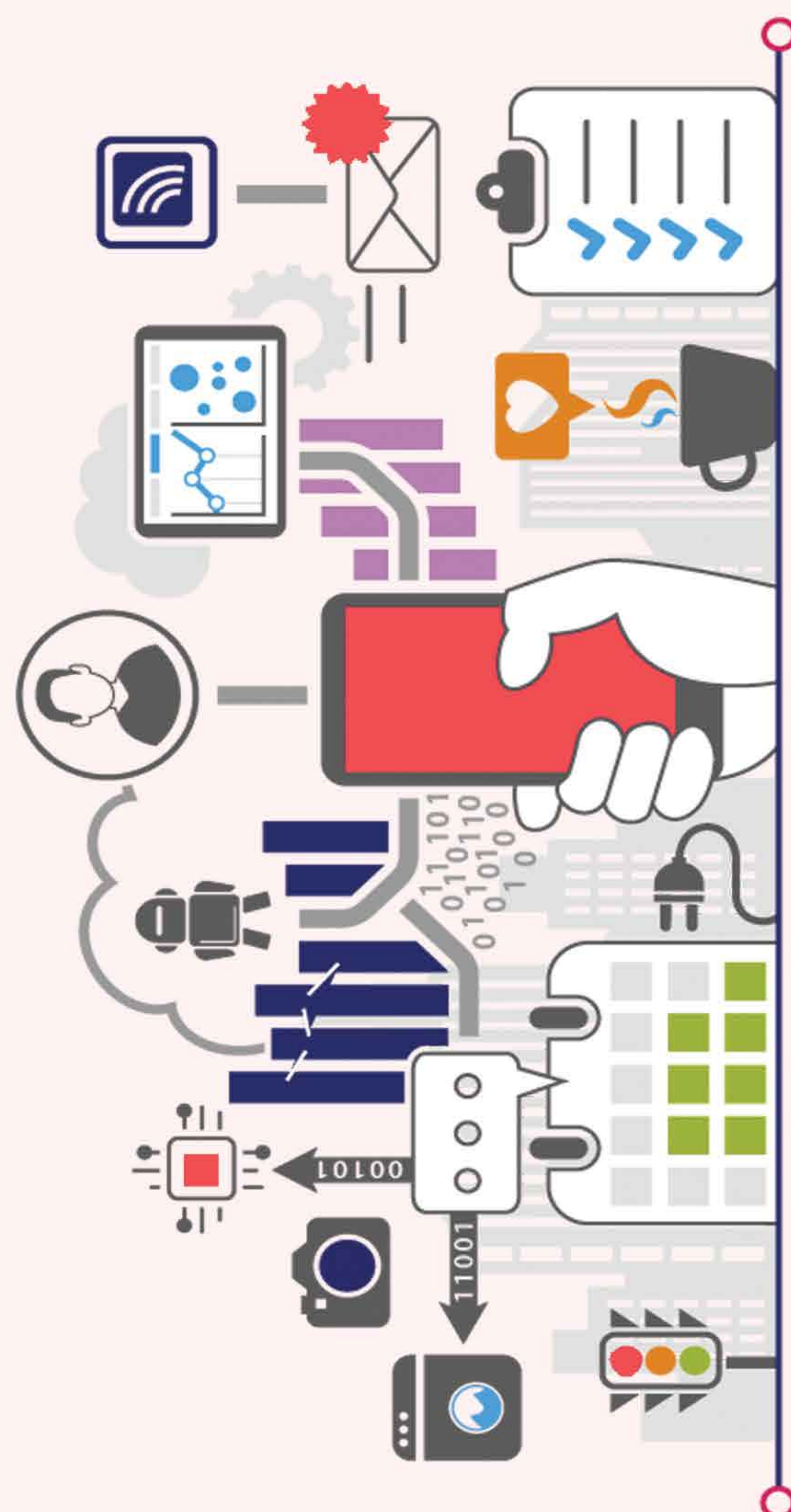
می توانند از سیستم LMS برای همکاری و یا سازماندهی کار تمام شده دانش آموزان، استفاده کنند. به عبارت دیگر کل منابع کلاس درس یک معلم را می توان در یک مکان مرکزی پیدا کرد.

چاپ گرسه بعدی در کلاس جغرافیا

توسط چاپگرهای سه بعدی آموزشی می توان توپوگرافی جمعیتی یا نقشه های گستره کشورها ایجاد کرد، که این فناوری آموزشی می تواند مسیر جدیدی را برای یادگیری آسان تر علم جغرافیا ارائه دهد.

پرینتر سه بعدی برای یادگیری معماری

برای یادگیری دانش معماری چه چیزی می توانست بهتر از پرینتر سه بعدی آموزشی باشد؟ دانش پذیر های معماری می توانند به راحتی طرح های آزمایشی و مدل های آزمایشی خود را که توسط نرم افزار های مدل سازی طراحی می کنند در پرینتر سه بعدی اجرا کنند و نتیجه ملموس طراحی خود را مشاهده و بررسی کنند. چاپگر سه بعدی آموزشی به دانشجویان معماری اجازه می دهد ایده های خود را سریع تر تحقق بخشند و از این نظر بسیار کمک کننده هستند چرا که ساخت ماکت به صورت دستی بسیار زمان بر و دشوار تر است.

نگاه علمی به مسائل اجتماعی

"اعتیاد"

در این شماره به یکی از مخرب‌ترین معضلات و مشکلات جوانان در عصر حاضر می‌پردازیم که از آن به عنوان "اعتیاد" نام برده می‌شود.

پس از مدتی تقسیم‌بندی دیگری در تعریف اعتیاد رایج شد:

اعتیاد فرایندی (Process Addiction) در برابر اعتیاد شیمیایی (Chemical Dependency). مثلاً اعتیاد به قمار به عنوان اعتیاد فرایندی و اعتیاد به هروین به عنوان اعتیاد شیمیایی در نظر گرفته می‌شود.

حال که با انواع اعتیاد آشنا شدیم، یک تعریف ساده اما کامل از اعتیاد را با هم ببینیم:

هر نوع درگیر شدن و وابستگی به یک محرک که با وجود اثرات نامطلوبش برای ذهن ما خوشایند بوده و هر بار تجربه آن محرک، رغبت درونی ما را به تکرار آن تجربه، بیشتر کند.

یکی از صدها نوع اعتیاد پرخطر که از انواع اعتیاد شیمیایی است را اعتیاد به مواد مخدر می‌نامند که متأسفانه در ایران و در بین جوانان ما بسیار شایع است. این نوع اعتیاد برای اکثر جوانان و حتی نوجوانان در ابتدا به صورت تفریحی آغاز می‌شود که در ادامه این مسیر در این منجلاب گرفتار می‌شوند.

امروز می‌خواهیم درباره مجموعه عواملی که باعث شده این بلای خانمان‌سوز که حتی در نوجوانان ما نیز شیوع پیدا کرده بایکدیگر گفت‌وگو کنیم.

تعریف اعتیاد (Addiction) در طی دهه‌های گذشته تغییرات زیادی را تجربه کرده است. در گذشته تعریف اعتیاد صرفاً به وابستگی به مواد مخدر شیمیایی (Substance Dependence) محدود بود.

بعدها اعتیاد رفتاری (Behavioral Addiction) هم مورد توجه قرار گرفت و البته در ابتدا، تعریف اعتیاد رفتاری بیشتر متوجه رفتارهای جنسی بود.

امروزه به دلیل آن که نوجوانان و جوانان نزدیک به ۷۰ درصد از زمان خود را با دوستان خود سپری می‌کنند و از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند، ما شاهد آن هستیم که در صورت دوستی با نوجوانانی که اعتیاد دارند به دلیل این تأثیر بالا، این افراد نوجوان نیز درگیر شده و معتاد می‌شوند.

در کشور ما ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار معتاد وجود دارد و درست به همین اندازه قاری و حافظ قرآن کریم؛ این مقایسه از آن جهت است که باید با هوشیاری کامل حواسمان به نوجوانان و جوانانمان باشد.

امروزه به دلیل آن که نوجوانان و جوانان نزدیک به ۷۰ درصد از زمان خود را با دوستان خود سپری می‌کنند و از یکدیگر تأثیر می‌پذیرند، ما شاهد آن هستیم که در صورت دوستی با نوجوانانی که اعتیاد دارند به دلیل این تأثیر بالا، این افراد نوجوان نیز درگیر شده و معتاد می‌شوند.

یکی از مهم‌ترین این آسیب‌ها از فرهنگ ریشه می‌گیرد. در عصر جدید متاسفانه اعتیاد به صورت تفریح جوانان درآمد و در جمع دوستان کسی که سیگار نمی‌کشد را به سخره می‌گیرند؛ پس به جاست که با عزمی جدی به جای برخورد سخت با این قضیه که امری درست و به جاست با استفاده از ظرفیت‌های آموزش و پرورش، صدا و سیما، رسانه ها و فضای مجازی به جنگ این غول خوش چهره رفت تا نقاب از صورت آن برداشته شود و همه جوانان بدانند در پشت پرده این تجارت بزرگ چه می‌گذرد.

ADDICTION

یکی دیگر از عوامل اعتیاد جوانان شرایط اقتصادی و اشتغال جوانان است که باعث سرافکندگی و احساس ضعف در آنان می‌شود که در ادامه تحت تاثیر این فشارهای روانی به سمتی می‌روند که خود را با مواد مخدر و اعتیادآوری نظیر شیشه، کراک و... خود را به ظاهر آرام می‌کنند، اما نمی‌دانند که خود را در چه باتلاقی انداخته‌اند.

دانشجومعلم‌ان هزینه دانشگاه را از حقوق خود پرداخت می‌کنند. این در حالی است که ما بورسیه دانشگاه هستیم، ولی این مبالغ را پرداخت می‌کنیم، اما این موضوع مورد بحث ما نیست.

دانشجومعلم‌ان که مدت تحصیلشان جز سابقه‌شان به حساب آورده می‌شود، پس چرا با این وجود این یکی از معضلات آن‌ها به حساب می‌آید؟! طبق آمار و اعلام وزیر سابق آموزش و پرورش، معلم‌ان به دلیل کافی نبودن حقوق با توجه به وضعیت اقتصادی کشور، اکثراً دارای شغل دوم و بعضاً سوم می‌باشند تا بتوانند از پس هزینه‌های خود برآیند.

پس با توجه به شرایط فعلی دانشجومعلم‌ان نیز دور از ذهن نیست که در فکر ایجاد منابع درآمدی برای خود باشند و این یکی از معضلات آن‌ها قلمداد می‌شود.

دانشجومعلم‌ان در حال حاضر با این دغدغه فکری روبه‌رو هستند که با توجه به شرایط فعلی چه کار اقتصادی را راه‌اندازی کنند تا با داشتن درآمد مناسب و حداقلی در آینده دچار مشکل نشوند.

اینجاست که یا باید دولت برای معلم‌ان فکری کند که آن‌ها را از کار دوم بی‌نیاز سازد یا اینکه معلم‌ان با این شرایط نمی‌توانند با صد در صد توان خود به تربیت نیروهای خلاق و کارآمد کشور بپردازند و در این صورت کشور با مشکل مواجه خواهد شد.

یکی دیگر از عوامل، خانواده است. به این صورت که وقتی فرزندان ما در سن بلوغ قرار دارند اگر شاهد رفتارهای تندی از طرف ما باشند به دلیل شرایط خاص جسمی و روحی که در آن قرار دارند، متاسفانه در ابتدا اعتیاد به سیگار پیدا می‌کنند و طبق آمار از هر ۳ نفر سیگاری در جوانان، یک نفر معتاد شده است. پس باید حواسمان به فرزندانمان باشد و برای آن‌ها در حد نیازشان زمان بگذاریم؛ زیرا گاهی اوقات جوانان جهت جلب توجه به مواد مخدر رومی‌آورند.

از دیگر عوامل مهم، نبود تفریحات سالم و مفید برای جوانان است که آنان برای خالی کردن این انرژی جوانی، به تفریحات ناسالم رومی‌آورند.

در دانشجویان، علی‌الخصوص دانشجویان پزشکی و دانش‌آموزان در راه کنکور نیز برای بالا بردن تمرکز و کاهش ساعت خواب، دست به مصرف داروهایی می‌زنند که اعتیادآور است و در میان مدت آثار آن‌ها نمایان خواهد شد.

حال که با هم به بررسی بعضی از این موارد پرداختیم، در پایان باید این را بگویم که بهترین راه برای مبارزه با اعتیاد، پیشگیری از ابتلا به آن است. درست مثل بیماری کرونا؛ چرا که پس از درگیر شدن با اعتیاد، رهایی از آن به سختی امکان‌پذیر خواهد بود؛ درآمد.

در دوران دانشجویی، بسیاری از جوانان علاقه‌مند به این هستند که ضمن درآوردن هزینه دانشگاه و خوابگاه، برای خود پس‌اندازی کنند و هم سابقه کاری را برای خود دست و پا کنند.

می‌خواهم این عمومیت دانشجویان را از بین ببرم و درباره دانشجومعلم‌ان حرف بزنم.

اخلاق در معلمی

حرف اول را میزنند .

گفت وگو با میلاد فرصت

مصاحبه کننده : میلاد راستی

دروود. از وقتی که در اختیار ما گذاشتید آقای فرصت سپاسگزارم.

لطفا خودتان را برای خوانندگان ما معرفی کنید؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ بِه نَسْتَعِينُ إِنَّهُ خَيْرُ نَاصِرٍ وَ مُعِين

با عرض سلام و ادب و احترام و با آرزوی قبولی طاعات و عبادات شما در این ماه مبارک. میلاد فرصت هستم دانشجومعلم ورودی مهر ۱۳۹۶ در رشته آموزش ابتدایی پردیس شهید رجایی شیراز. در خدمت شما هستم.

خواهش میکنم. افتخاری برای ماست که با شما گفتگو می کنیم. خب برویم سراغ اولین سوال.

چقدر تصورات شما با دانشگاه فرهنگیان در واقعیت شباهت داشت؟

قبل از کنکور و به تبع آن پذیرش در دانشگاه فرهنگیان انتظارات بیشتری داشتم. از نظر امکانات خوابگاهی و رفاهی، امکانات آموزشی و خیلی از موارد دیگر شاید خیلی آرمانی و ایده آل فکر می کردم و واقع بینانه نبود. به همین دلیل وقتی وارد دانشگاه شدم آن چیزی که تصور می کردم؛ نبود. از نظر امکانات نسبت به دانشگاه دیگر که شنیده بودم مخصوصا دانشگاه شیراز کمتر بود و واقعا انتظار نداشتم که در واقع امکانات به این سطح پایینی را ببینم.

به بحث مهمی اشاره کردید. امکانات نسبتا ضعیف دانشگاه فرهنگیان با توجه به وظیفه مهمی که دارد؛ دغدغه و مطالبه بسیاری از دانشجومعلمان هست. همانطور که اشاره کردید به خصوص در مقایسه با دانشگاه های دولتی دیگر.

شرایط فعلی و آینده دانشگاه فرهنگیان را چطور ارزیابی می کنید؟

به نظرم اگر آینده دانشگاه فرهنگیان به همین وضع باشد، خیلی از دانشجو معلمان که بی انگیزه هستند، بی انگیزه تر هم می شوند و وقتی دانشجومعلم خود را با دانشجویهای دیگر دانشگاه ها در یک بررسی تطبیقی و مقایسه ای می بیند، خیلی از انتظاراتش پایین تر می آید، خیلی از اهداف و آرمانش دور می شود. طبیعتا وقتی دانشجومعلمی از نظر امکانات رفاهی، خوابگاهی، غذایی و مواردی از این قبیل...

علیرغم اینکه ۴۵ درصد از حقوقشان را هم باز کم می کنند ولی از این نظر تامین کامل نمی شود، احساس رفاه کامل نمی کند که این امر در انگیزه اش تاثیر می گذارد.

اصلا در روانشناسی یک بحثی را داریم به نام هرم نیاز های مازلو. طبیعتا هر انسانی اگر ابتدا نیاز های فیزیولوژیکی اش برطرف نشود ...

ببخشید سخن تان را قطع می کنم، نیاز های فیزیولوژیکی یعنی چی؟

نیاز فیزیولوژیکی یعنی پایین ترین نیاز های یک انسان ساده مثل نیاز به آب و غذا. اگر این نیازها به طور کامل ارضا نشوند، عملا آن خودشکوفایی و احترام به خویشستن و اهداف آرمانی هم مهیا نمی شود. پس اول باید به امکانات رفاهی و فیزیولوژیکی دانشجومعلمان توجه شود تا در ادامه به اهداف آرمانی و خودشکوفایی دست پیدا کنند. به نظرم اگر وضع به همین منوال باشد دانشجومعلمان صرفا به عنوان یک شغل به معلمی نگاه می کنند و انگیزه و علاقه معلمی و خودشکوفایی دیگر در کار نخواهد بود.

به بحثی ورود کردید که می خواستم بعدا مطرح کنم یعنی انگیزه، به عقیده شما چرا دانشجومعلمان بی انگیزه هستند؟

اینکه بگوییم همه دانشجومعلمان خیر! همه بی انگیزه نیستند. ما دانشجومعلمانی هم داریم که دوراندیش و آینده نگر و هدفمند هستند، از همان روزی که وارد دانشگاه شدند با استادان و مشاوران مختلفی در زمینه ادامه تحصیل صحبت کردند. حتی من دانشجو معلمانی را سراغ دارم که دوستان خودشان را هم به راه ادامه تحصیل سوق می دهند و امسال هم می خواهند که به طور آزمایشی در آزمون کارشناسی ارشد شرکت کنند. ولی جو غالبی که در دانشگاه فرهنگیان هست بله دانشجویان بی انگیزه ای هستند. یکی از دلایلش همانطور که در ابتدای مصاحبه گفتم این هست که دانشجومعلم وقتی خود را با دانشجویان دانشگاه های دیگر مقایسه می کند و می بیند که خیلی از امکانات رفاهی مثل سالن ورزشی، حتی یک کتابخانه مناسب ندارد شاید کمی دلسرد شود. یکی دیگر از دلایل استادان هستند. هنگامی که استادی با بی انگیزگی سر کلاس حاضر می شود این بی انگیزگی و عدم علاقه به کار را به دانشجویانش نیز منتقل می کند. استادی که خودش پایبند به اصول استادی نباشد یا صحبت هایی را سر کلاس مطرح می کند که در شان یک استاد نیست طبیعتا در دانشجویانش تاثیر گذار است.

همانگونه که ما هم ان شاء الله وقتی معلم شدیم، اگر خدای نکرده دچار بی انگیزگی ها و مواردی از قبیل بشویم قطعا به دانش آموزان آسیب وارد می شود.

طبیعتا پیشرفت هر چه بیشتر دانشگاه فرهنگیان بر انگیزه دانشجویان موثر خواهد بود، به نظر شما چه راهکار هایی باعث پیشرفت دانشگاه فرهنگیان می شود؟

دانشگاه فرهنگیان جای کار کردن بسیاری دارد. یکی از راهکار هایی که باعث پیشرفت دانشگاه فرهنگیان می شود، استادان هست.

پس اگر درباره راهکار های افزایش انگیزه صحبت کنیم به نظر شما یکی از سریع ترین و کوتاه ترین راه ها، جذب استادان کارآمد است. راهکار های دیگر شامل چه مواردی می شود؟

یکی از موارد انگیزه همانطور که گفتم جذب استادانی است که پر شور و با نشاط، درسشان را جدی بگیرند. یکی دیگر امور فرهنگی که خدا را شکر در دانشگاه فرهنگیان امور فرهنگی چند سالی هست که واقعا دارد کار می کند و همچنین بسیج دانشجویی که باز خدا را شکر فعال بوده و هست. انجمن ها و کانون ها که این ها همگی فعال بودند و البته دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان در زمینه مقاله نویسی، در زمینه نهج البلاغه، در زمینه قرآن و عترت و در خیلی از موارد حتی مقام های کشوری را آوردند. مقام های اول و دوم و سوم. و دانشجو معلمان پردیس شهید رجایی شیراز واقعا خوش درخشیدند و دمشان گرم و خدا قوت به آن ها می گویم.

بخاطر شیوع کرونا امکان برگزاری کلاس حضوری نیست، در این ایام وضعیت تدریس مجازی را چگونه ارزیابی می کنید؟

متأسفانه با شیوع بیماری کرونا دانشگاه فرهنگیان مثل تمام دانشگاه های دیگر برای یک مدت تعطیل شد و در قالب بعضی از گروه های واتساپ یا برنامه شمیم که خاص دانشگاه فرهنگیان هست تدریس مجازی که نه بیشتر تکلیف مجازی در حال انجام است.

یعنی استادانی که دارای مدرک، سابقه و تجربه بالا، تخصص و سواد باشند. هنگامی که یک استاد این ویژگی ها را داشته باشد به طور خودآگاه یا ناخودآگاه روی دانشجو هایش تاثیر می گذارد. استادی که با انگیزه و منظم سر کلاس حاضر می شود، منابع درسی اش را بطور کامل تدریس می کند، امتحانات را به صورت استاندارد برگزار می کند، پروژه، تحقیق و مقاله با دانشجویانش کار میکند طبیعی است که دانشجویان هم فعال تر و پویاتر می شوند نسبت به استادی که ژولیده باشد، خودش سر موقع در کلاس حاضر نشود، منبع امتحانش مشخص نباشد و چندان سواد کافی هم نداشته باشد.

ظواهر اصطلاح تکلیف مجازی به جای تدریس مجازی در بین دانشجو معلمان این روزها خیلی باب شده و به نوعی انتقاد دانشجویان نسبت به وضعیت تدریس استادان دانشگاه فرهنگیان در شرایط فعلی است؟

ببینید حتی هنگامی که ما خودمان را با دانش آموزان مقایسه می کنیم می بینیم که واقعا معلم ها نسبت به دانش آموزان تدریس های موفق تری داشتند. از طرفی هنگامی که نسبت به دانشگاه های دیگر بررسی می کنیم، استادان آن ها واقعا دارند در قالب کلیپ و صدا تدریس می کنند. البته ناگفته نماند بعضی از استادان ما هم در تدریس مجازی واقعا خیلی خوب کار کردند مثلا صدایا پاور پونت ارائه می کردند. ولی اکثریت نشان داده که استادان ما بیشتر دنبال تکلیف بودند.

یعنی تکلیف مجازی را از دانشجومعلم می خواستند درحالی که تدریسی به آن صورت ارائه نکرده اند و صرفا در قالب یک وردیا پاور پونت اکثر استادان در داخل گروه واتساپ می فرستند و از دانشجو معلم میخواهند که روی آن پروژه کار کند.

شما از دانشجویان موفق رشته خود در دانشگاه فرهنگیان استان فارس هستید، چه عواملی (درونی و بیرونی) باعث این اتفاق شده است ؟

من به عنوان دانشجوی رتبه برتر دانشگاه فرهنگیان استان فارس با معدل ۲۰ هستم. عوامل موفقیت من! اول اینکه صحبت کردن و مشاوره گرفتن از استادان هست. استادان از همان ترم اول مدتی که گذشت من را شناختند و تلاش ها، پروژه ها و نمراتم را که دیدند، با من صحبت کردند که تنها به معلمی اکتفا نکنم و به فکر ادامه تحصیل باشم. رشته هایی که برای ادامه تحصیل بسیار مناسب هست را معرفی کردند. رشته روانشناسی گرایش بالینی از رشته های موفق و پرتعداد محسوب می شود که دارای بازار کاری عالی است. عوامل دیگر از نظر درونی؛ انگیزه و علاقه خودم به تحصیل چون وقتی بعضی از استادان موفق را در دانشگاه می دیدم پیش خودم می گفتم که ای کاش من هم در آینده در زمره استادان خوب باشم و به دانشجویان تدریس کنم و بتوانم به جامعه و مملکت خودم خدمت کنم.

بسیار عالی. ما هم امیدواریم به این هدف والا جامعه عمل بپوشانید. پس تدریس در دانشگاه آینده ای است که برای خود متصور هستید ؟

خب الان شاید خیلی دقیق نتوان گفت بالاخره پیشگو نیستم. تلاشم را می کنم. به یاری خداوند تا چند سال آینده خودم را در دانشگاه شیراز می بینم که در رشته روانشناسی بالینی در حال تحصیل هستم و اینکه هم کارشناسی ارشد و هم دکترا را در رشته بالینی می خواهم بگیرم و اگر خدا بخواهد در کلینیک های روانشناسی و دانشگاه های استان فارس به ویژه دانشگاه شیراز دوست دارم تدریس داشته باشم و هیئت علمی آن دانشگاه باشم.

چقدر برای رسیدن به این هدف تلاش می کنید ؟

واقعا تلاشم را می کنم. من آدمی نیستم که یک برنامه ای داشته باشم و بیخیال باشم. نه! اصلا اینطور نیست.

من از همین دوران کرونا که با تعطیلی دانشگاه ها توام بود هم استفاده کردم. یعنی کتاب های کنکور کارشناسی ارشد را گرفتم و در همین دوران شروع کردم به خواندن کتاب های بالینی از فیرس، کاپلان، هالجین، کودکان استثنایی، علم النفس، آسیب شناسی روانی. امسال هم ظاهرا کنکور کارشناسی ارشد ۲۳ خرداد ماه برگزار می شود. من نیز در آزمون آزمایشی کارشناسی ارشد ثبت نام کردم که ان شاء الله امتحان بدهم.

این یعنی بهره مناسب بردن از وقت. بخاطر پشتکار تان به شما تبریک می گویم. به نظر شما چه عواملی مانع رسیدن شما به هدف تان می شود ؟

مهمترین عامل بی انگیزگی هست. بی انگیزگی یعنی من تصور کنم بصورت رسمی استخدام و معلم هستم و به فکر ادامه تحصیل و پیشرفت نباشم و به فکر پول در آوردن و مواردی از این قبیل باشم. درسته درآمد مهم هست ولی نباید نادیده بگیریم؛ که اگر انسان ادامه تحصیل بدهد و برای رسیدن به هدف های بزرگتری تلاش کند قطعاً از نظر اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و دیگر جنبه ها پیشرفت می کند و طبیعتاً در کنار پرستیژ اجتماعی بالاتر، درآمد بیشتری هم خواهد داشت.

بپردازیم به فعالیت های غیر درسی شما. در مرکز خود چه فعالیت هایی در کنار کارهای درس تان انجام می دهید ؟

من نسبت به دانشجوی های دیگر فکر می کنم خیلی جلوتر هستم. مثلاً واحد های آموزشی؛ من چون هر ترم ۲۴ واحد انتخاب می کنم طبیعتاً بیشتر وقتم را سر کلاس هستم. بین ساختمان شماره ۱ و ۲ پردیس شهید رجایی دائماً در رفت و آمد هستم. از صبح شنبه تا عصر چهارشنبه سر کلاس هستم. در کلاس های زبان شرکت می کردم. یادم هست سال دوم دانشجویی در کار و جلسات فرهنگی دانشگاه خیلی شرکت می کردم ولی سال سوم دانشجویی مواردی دارم که واقعا فرصت نمی کنم به آن صورت شاید و لازم در کار های فرهنگی شرکت کنم. خواندن برای کنکور ارشد خیلی از وقت من را می گیرد.

من در کانون قلم چی شهرستان داراب به عنوان پشتیبان فعالیت دارم و دانش آموزانی که پشت کنکور هستند را راهنمایی می کنم که این مورد هم زیاد وقت من را می گیرد. از طرفی با استاد های دیگر مقاله و طرح های پژوهشی کار می کنم. مثلاً یک مقاله ای در مورد اعتماد به نفس و عزت نفس کار کردم. مقاله دیگری به نام ایمان حضرت ابوطالب قبل از بعثت پیامبر (ص) که آیا ابوطالب مسلمان بوده یا مشرک را کار کردیم و اثبات کردیم. این مواردی که مطرح کردم مانع از فعالیت فرهنگی من شده است و در کل الان در کارهای علمی و آموزشی فعال هستم و دبیر انجمن علوم تربیتی هستم.

بله یکی از ویژگی های دیگری که معلم باید داشته باشد خلاقیت هست. یک معلمی که خلاق و مبتکر است باید با توجه به شرایط و مقتضیاتی که جو یک کلاس دارد روش تدریسش را برگزیند. به عنوان مثال اگر دانش آموزی با روشی خاص بهتر یاد می گیرد، معلم اول باید آن را شناسایی کند. به نظر من برای انتخاب کردن روش تدریس باید یک مقداری از سال تحصیلی بگذرد مثلا اول سال تحصیلی حدود تقریبا دو یا سه هفته که گذشت و سطح دانش آموزان را شناختیم که کدام یک قوی تر و کدام یک نیاز به تلاش بیشتری دارد و با خلق و خو و طرز تفکر آن ها که آشنا شدیم در آن صورت هست که ما می توانیم روش تدریس مناسب را انتخاب کنیم. مثلا اگر ما چند پایه دانش آموز داشته باشیم، می توانیم چند نفرشان را به عنوان نماینده انتخاب کنیم و هنگامی که داریم به کلاس پنجمی ها تدریس می کنیم، نماینده پایه ششم به کار گروه خودش در کلاس نظارت کند و اشکال های درسی را بگیرد. در کلاس های چند پایه تعداد دانش آموزان در هر مقطع چندان زیاد نیست.

بله! من از عملکرد خودم در دانشگاه فرهنگیان راضی هستم کما اینکه تلاشم را هم کردم. به عنوان دانشجوی برتر پذیرفته شدم و اینکه تلاشم را می کنم که اگر خدا بخواهد در رشته روانشناسی بالینی درمقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز پذیرفته شوم.

برای تبدیل شدن به یک معلم شایسته چه پیشنهاد هایی به همکاران خود می کنید؟

معلمی شغل خیلی سختی هست. اگر بخواهم صرفا در چند جمله به دوستان خودم توصیه کنم شاید واقعا در کلمات نگنجد و قطعاً هم نمی گنجد. یکی از مهمترین ویژگی که معلم باید داشته باشد این است که نسبت به دانش آموزان خودش صبور باشد. آن سعه صدری که معلم باید داشته باشد یک انسان معمولی ندارد و ما باید در کنار قوی بودن از لحاظ آموزشی، فرهنگی و اجتماعی و به روز بودن باید از نظر سعه صدر هم قوی باشیم. این صبوری به اخلاق نیکو هم کمک می کند چون اخلاق در معلمی حرف اول را می زند. اگر معلمی اخلاق شایسته نداشته باشد دانش آموز از آن درس و حتی از مدرسه متنفر می شود. واقعا داشتیم دانش آموزانی که بخاطر یک اخم یا ترش رویی معلم از درس و مدرسه زده شدند و ترک تحصیل کردند. که این به نظر من حق الناس و گناه بزرگی است.

خلاقیت یک ویژگی خوب برای معلم به حساب می آید، چه راه هایی برای افزایش خلاقیت پیشنهاد می کنید؟

با توجه به اینکه شما اهل مطالعه هستید، کتابی به خوانندگان ما پیشنهاد کنید که در این ایام مطالعه کنند؟

به عنوان معلم اگر بخواهیم که به خوبی در کارمان موفق بشویم باید کودکان استثنایی را بشناسیم. چون ما داریم کودکانی که در کلاس استثنایی اند و با دانش آموزان عادی درس می خوانند. اختلال و ناتوانی یادگیری دارند. ما باید آن ها را بشناسیم و بدانیم که چطوری با آنان برخورد کنیم و در صورتی که مشکلشان شدید باشد، آن ها را ارجاع بدهیم. اگر ما نتوانیم با چنین دانش آموزانی تعامل لازم را داشته باشیم، هم خودمان و هم آن دانش آموز و خانواده اش با مشکل مواجه می شویم. پیشنهاد من کتاب کودکان استثنایی دکتر میلانی فراست که کتاب خیلی خوبی هم هست و برای ما معلم ها نحوه آموزش و پرورش کودکان مختلف را آموزش داده است.

صادقانه انتظار داشتیم بر حسب سلیقه خودتان یک کتاب خارج از بحث حرفه معلمی معرفی کنید ولی با یک تیر دو نشان زدید. کتابی معرفی کردید که به درد کارمان هم خواهد خورد. خیلی هم عالی. امیدوارم این کتاب برای همکاران مان مفید باشد که قطعاً هست.

چیزی هست که نپرسیده باشیم و دوست داشته باشید بگویید؟

چیزی که نپرسیده باشید نیست ولی خب یک خواهشی از دانشجومعلمان دارم. درست است که دانشگاه فرهنگیان نسبت به دانشگاه های دیگر امکانات رفاهی و آموزشی و مواردی از این قبیل را خیلی ندارد. درست است که مثل دانشگاه شیراز دو یا چند منو در وعده های غذایی مان نیست. درست است که بعضی از استادان دانشگاه فرهنگیان چندان قوی نیستند. درست است که برنامه ریزی هایی که مدیر گروه در دانشگاه فرهنگیان انجام می دهد با انتخاب واحد دانشگاه خیلی متناقض است منتهی اگر ما بخواهیم صرفاً همیشه معترض باشیم و بنالیم، هیچگاه چیزی درست نمی شود. شعار نمی دهیم؛ اصلاً شعار نمی دهیم ولی به نظر من باید تغییر را از خودمان شروع کنیم.

خودمان که در مقام دانشجومعلم هستیم اول خودمان را بسازیم و بعد اگر به جایی رسیدیم، آنجا را آباد کنیم و بسازیم. اشتباهاتی که بزرگان و مسئولان ما در دانشگاه تکرار کردند را خودمان دیگر تکرار نکنیم. اینجور نباشد که وقتی یک اعتراضی می شود در زمینه سلف خیلی از دانشجو ها معترض اند ولی وقتی در زمینه احداث یک کتابخانه یا در زمینه علمی و آموزشی اعتراضی می شود چندان دانشجویان زیادی شرکت نمی کنند.

پیشنهاد دیگرم این است که به فکر ادامه تحصیل باشند، معلمانی پویا باشند و صرفاً به این معلم بودن در حد مقطع کارشناسی اکتفا نکنند. هر چقدر یک معلم سواد و دانش بیشتری داشته باشد قطعاً از نظر اجتماعی، اقتصادی و خیلی از جنبه های دیگر بهتر و بیشتر پیشرفت می کند و حرف آخرم هم بخواهم بزنم این است که به دانشجومعلمی که به درس، به دانشگاه، به استاد و مواردی از این قبیل توجه می کند، بیشتر توجه کنند و دانشگاه بیشتر روی چنین دانشجومعلمانی سرمایه گذاری کند.

ان شاء الله که اینطور شود. بله به نکته هایی اشاره کردید که نیازمند توجه و تفکر است. واقعاً چرا ما می گوییم دانشگاه فرهنگیان باید خیلی بهتر از این شود ولی مطالبه بیشتر ما در زمینه امکانات رفاهی و سلف سرویس و حقوق است. البته که در هر مهم بودن این موارد تردیدی نیست اما لحظه ای درنگ کنیم ببینیم برای پیشرفت جنبه های دیگر دانشگاه مثل بحث های آموزشی چه کارهایی کرده ایم.

باز هم متشکرم از وقتی که در اختیار نشریه جوانه علم گذاشتید آقای فرصت. مصاحبه خوبی بود. من که شخصا از این گفتگو استفاده کردم و امیدوارم مورد توجه خوانندگان ما هم قرار بگیرد.

امیدوارم همیشه سلامت باشید و خداوند یار و نگه دارتان باشد. یا علی.

معرفی فیلم

کارگردان
و
نویسنده

محمد کاسبی

زیبایی های معلم بودن

شنا در زمستان فیلمی به کارگردانی و نویسندگی محمد کاسبی ساخته سال ۱۳۶۸ است. این فیلم محصول کشور ایران و در ژانر خانوادگی و اجتماعی می باشد. در این فیلم مجید مجیدی، یحیی دیوانی، مسعود رحمانی، داوود قنبری به هنرمندی پرداخته اند.

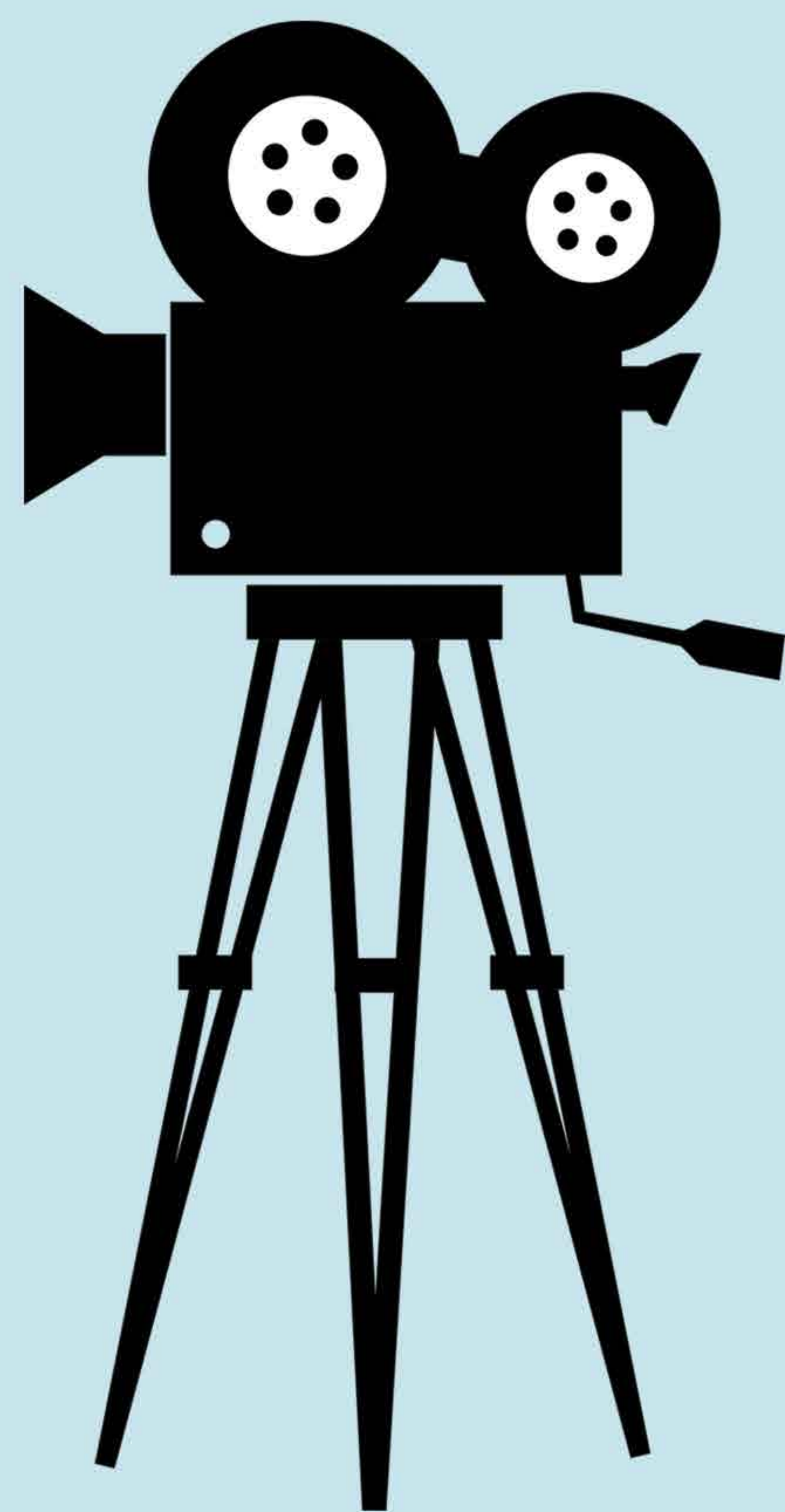
بازیگران :

مجید مجیدی / مسعود
رحمانی / داوود قنبری
سال انتشار ۱۳۶۸
مدت زمان ۹۰ دقیقه
کشور ایران
زبان فارسی

در این فیلم مجید مجیدی در نقش اصلی داستان (آقای مرتضایی نسب ، معلم روستا) هنرنمایی کرده است. در خلاصه داستان این فیلم سینمایی ، آمده است:

"علی مرتضایی نسب" از معلمین آموزش و پرورش جهت تدریس به یکی از مدارس محروم کشور در روستایی دور افتاده منتقل می شود و معلم مدرسه ای می شود که دانش آموزانش در نداداری مطلق به سر می برند؛ مدیر این مدرسه شخصیتی معتدل دارد، ولی ناظم مدرسه خشن و سخت گیر است. آقای مرتضایی نسب از درد بچه ها رنج بسیار می کشد؛ همراه و همدلشان می شود. او در برابر سخت گیری ها و تنبیه های ظالمانه ی ناظم می ایستد و در نهایت، با گزارش ناظم در خصوص درگیری که آقای مرتضایی نسب با ناظم در خصوص تنبیه یکی از بچه ها پیدا می کند، دست گیر می شود و از مدرسه می رود.

در رابطه با مضمون این فیلم میتوان گفت که : معلمی عجیب ترین کار دنیاست؛ معلم، خصوصاً معلم سال های ابتدایی تحصیل، می تواند زندگی آدمی را دگرگون کند؛ یک معلم همان قدر که می تواند دانش آموزش را سعادت مند و محقق و اندیش مند بار بیاورد، همان قدر هم می تواند با تحقیر و توهین و بی سوادی اش ، او را به انسانی تبدیل کند که ظرف وجودش بشکند و در همان کودکی او را پژمرده کند. زندگی را از دو چشم انداز می توان دید: یکی دادوستد، دیگری آموزش؛ هر دو، شیوه ی تأثیر و تأثر متقابل آدمیان بر یکدیگر و از یکدیگرند، که زندگی را در ابعاد خرد و کلانش می سازند. مردمان اغلب به اولی توجه می کنند و اولویتشان این است که دادوستدهایشان مفید و مؤثر باشد (ضرر نکنند، سود کنند)؛ در حالی که اثر راستین متعلق به آموزشی است که می تواند یک عمر، یک نسل، و یک ملت را متحول کند. این فیلم برای هر انسانی توصیه می شود علی الخصوص معلمان و دانشجو معلمان.

کلاس های مجازی آموزش و پرورش

شرایط ویژه

همچنان که مستحضر هستید کشور ما و اغلب کشورهای دنیا در حال حاضر در حال دست و پنجه نرم کردن با ویروس کرونا هستند. چالش های عظیمی را این ویروس ناشناخته در عرصه های مختلف پیش رو دنیا قرار داده است. تقریباً میتوان گفت کشورهای که با این ویروس درگیر هستند، تا مرز تعطیلی کامل پیش رفته اند.

یکی از اولین اقدام هایی که کشورها در جهت پیشگیری از شیوع این ویروس انجام داده اند تعطیلی مدارس و دانشگاه ها بود. پس از ادامه دار شدن تعطیلی مدارس مسئولان تعلیم و تربیت کشور به فکر راه اندازی آموزش از طرق مختلف افتادند. در اولین اقدام با همکاری صدا و سیما و شبکه آموزش اقدام به تدریس از طریق تلویزیون کردند. این نوع تدریس نیز خود جای بحث و گفتگو دارد که هدف بحث حاضر نیست.

بعد از این اقدام بود که برخی مدارس، مخصوصاً مدارس غیرانتفاعی شروع به آموزش از طریق فضای مجازی و مخصوصاً واتس آپ و تلگرام کردند. در همین وانفسا وزارت آموزش و پرورش نیز به فکر ادامه آموزش از طریق اینترنت و فضای مجازی افتادند.

که این مورد نیز منتهی به شبکه اجتماعی دانش آموزی (شاد) شد. پس از کش و قوس های فراوان بالاخره وزارت آموزش و پرورش دستورالعمل استفاده از شاد را به مدارس ابلاغ کرد.

در ادامه آسیب های آموزش های مجازی از این طریق، مورد بحث قرار خواهد گرفت و در انتها نیز راهکارهایی ارائه خواهد شد.

• اصولاً استفاده از گوشی شخصی معلمان جهت آموزش رسمی کارپسندیده ای نیست. حتی ممکن است برخی معلمان گوشی هوشمند نداشته باشند. برخی معلمان نیز به بهانه های مختلف ممکن است همکاری های لازم را با آموزش و پرورش نداشته باشند. البته به دلیل مسائل امنیتی فضای مجازی میتوان حق را به همکاران فرهنگی داد.

• طبق گفته شخص وزیر آموزش و پرورش ۷۰ درصد دانش آموزان دسترسی به اینترنت و گوشی هوشمند دارند. بنابراین در اولین قدم طبق گفته شخص وزیر ۳۰ درصد از جمعیت دانش آموزی از این نوع آموزش محروم هستند. این آمار به مراتب بیشتر از گفته وزیر هست. در شهرها و روستاهای محروم اغلب اولیا گوشی هوشمند ندارند و حتی دسترسی به آنتن موبایل نیز وجود ندارد.

• متأسفانه اولیاء به اپلیکشن های داخلی اعتماد کافی را ندارند و بعضاً زیر بار نصب این اپلیکشن هانمیروند.

• نصب و راه اندازی این اپلیکشن ها بر روی گوشی همکاران و دانش آموزان یا اولیا نیز خود تبدیل به معضل اساسی شده است.

حضور همه دانش آموزان در ساعت مشخص و مقرری امکان پذیر نیست و ممکن است تعدادی از دانش آموزان حتی با داشتن امکانات و اینترنت نتوانند در موعد مقرر در کلاس درس مجازی حاضر شوند و عملاً از آموزش باز میمانند. سوال اینجاست آیا پیگیری های لازم در جهت این دانش آموزان انجام میشود و برای آنان کلاس جبرانی تشکیل میشود یا خیر؟

• آیا در صورت برگشت اوضاع به روال قبل آموزش های دروس از قبل از کرونا ادامه می یابد یا از ادامه آموزش های مجازی؟ در واقع در اینجا دچار یک دوگانگی می شویم ادامه آموزش از قبل از تعطیلات به معنی بی اهمیت شمردن این نوع آموزش می باشد و ادامه دروس در ادامه آموزش های مجازی در صورتی خواهد بود که اطمینان پیدا کنیم همه دانش آموزان مطالب ارائه شده از این طریق را به خوبی فراگرفته اند که این خود نیز وقت گیر بوده و نیاز به فکر اساسی دارد.

• بسیاری از همکاران نحوه استفاده از این فضا را بلد نیستند و این خود موجب بروز مشکلاتی برای آنان می شود. برخی از همکاران ممکن است فایل های صوتی یا تصویری را ارسال کنند که از هر نظر ممکن است مناسب نباشد و تبعاتی برای آنان داشته باشد (مثال: معلم آیلا نندی)

ثبت شماره تلفن همراه و اضافه نمودن کلیه دانش آموزان در گروه های کلاسی مربوط به خود، روندی بعضاً سخت و وقتگیر است که ممکن است مدیران از پس آن بر نیایند. پس از اینکه اولیا در ابتدای سال شماره خود را به مدرسه می دهند ممکن است که شماره خود را تغییر داده باشند و امکان ارتباط با آنان نیز میسر نشود. این مشکل حتی در دوران مدرسه نیز رخ می دهد.

• در مقطع ابتدایی نیز استفاده از این نوع آموزش ها حساسیت بالایی دارد و نمی تواند به هیچ وجه به تنهایی کفایت آموزش های حضوری را داشته باشد.

موارد فوق تنها برخی از آسیب های این نوع آموزش ها می باشد و ممکن است همکارانی که در عمل اقدام به انجام این آموزش ها کرده اند موارد بیشتری را تجربه کرده باشند.

به عنوان جمع بندی نهایی می توان گفت آموزش های حاضر با وجود همه مشکلاتی که دارد می تواند به عنوان مسکن موقتی عمل کنند اما در صورت ادامه روند کنونی و ادامه یافتن ویروس کرونا به مدت طولانی، این گونه آموزش ها کیفیت لازم را ندارند و نمی توانند با شرایط و نحوه ی اجرایی آن در کشور جایگزین مناسبی برای آموزش های حضوری باشند. در صورت ادامه یافتن شرایط کنونی در دوماه اخیر و تعطیلی مدارس، بهترین راهکار شروع سال تحصیلی جدید برای دانش آموزان از پایه فعلی است.

پس از پایان یافتن کرونا و برگشت شرایط به وضعیت عادی و مطلوب چه کارهایی باید در عرصه تعلیم و تربیت انجام دهیم تا اگر بار دیگر چنین شرایطی در جامعه به وجود آمد بتوانیم به نحو احسن از پس آن بر بیاییم و یا حتی بتوانیم از آموزش های آنلاین به عنوان ابزار کمکی در تدریس استفاده کنیم من از این مهم تحت عنوان عصر پسا کرونایی نام می برم:

• در عصر پسا کرونایی باید در برنامه های درسی خودمان بازنگری کنیم. باید ببینیم آیا برنامه های درسی ما طوری طراحی و تدوین شده اند که بتوان آنها را از طریق آموزش آنلاین ارائه داد یا نه؟

• در عصر پسا کرونایی باید به آموزش معلمان خود بپردازیم تا بتوانیم دانش فناوری (Technological Knowledge) آنان را افزایش دهیم تا بتوانند از اینترنت و تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات در تدریس خود بهره بگیرند.

• در عصر پسا کرونایی باید به تجهیز مدارس، معلمان و دانش آموزان بپردازیم تا در هنگام استفاده از این نوع آموزش ها به مشکل نخوریم.

• در عصر پسا کرونایی باید فرهنگ تدریس آنلاین را در جامعه تعلیم و تربیت (معلمان، مسئولان، دانش آموزان و خانواده ها) نهادینه کنیم.

• در عصر پسا کرونایی باید پوشش حداکثری اینترنت در همه نقاط کشور را مدنظر قرار دهیم تا مشکلات نبود یا کمبود اینترنت نداشته باشیم.

• در عصر پسا کرونایی باید به طراحی یک LMS (سیستم مدیریت آموزش الکترونیکی) استاندارد برای آموزش و پرورش بپردازیم و ضمن آموزش های لازم مقدمات استفاده از آن را برای معلمان و دانش آموزان مهیا کنیم تا نیاز به استفاده از اپلیکشن های اجتماعی نداشته باشیم.

آیا همه دانش آموزان گوشی شخصی مربوط به خود را دارند یا از گوشی اولیا استفاده خواهند کرد؟ قطعاً جمعیت زیادی از دانش آموزان از گوشی اولیا استفاده خواهند کرد که در این صورت ممکن است هنگام تشکیل کلاس اولیا در منزل حضور نداشته باشند و یا حتی ممکن است اولیا چندین دانش آموزان داشته باشند و کلاس ها تداخل داشته باشند.

• کندی اینترنت مخصوصاً در مناطق کمتر توسعه یافته کشور باعث اختلال در کلاس ها می شود. حتی ارسال و دریافت فایل های صوتی و تصویری در چنین وضعیتی ممکن است امکان پذیر نباشد.

• همچنین نرم افزار معرفی شده از طریق وزارتخانه نیز ممکن است زیرساخت های لازم جهت پشتیبانی از جمعیت بالای دانش آموزان را نداشته باشد و هنگام استفاده دچار اختلال شود. همان طور که دیدم سامانه مربوط شاد در چند روز قبل به علت حجم بالای درخواست ها از دسترس خارج شد.

• سوء استفاده دانش آموزان و عدم همکاری اولیای آنان به بهانه های مختلف اعم از کندی اینترنت و اختلال در نرم افزار و نیز ممکن است به وجود بیاید.

• عدم انجام تکالیف توسط دانش آموزان و همچنین عدم پیگیری توسط معلمان و اولیای دانش آموزان. حتی در برخی موارد همکاران گزارش کرده اند که دانش آموزان تکالیف خود را از طریق فضای مجازی برای دیگران ارسال می کنند و پس از جوابدهی توسط فرد دیگر آن را در گروه بارگذاری می کنند.

• استفاده بیش از حد از اینترنت و اعتیاد به اینترنت توسط دانش آموزان به بهانه حضور در کلاس مجازی و افزایش اختلالات مختلف در دانش آموزان.

• بعضاً مشاهده شده که همکاران از طریق این نرم افزارها اقدام به ارسال تکالیفی میکنند که چاپ و پرینت این تکالیف اولاً در شرایط کنونی پیشگیری از ویروس کرونا خود خطر آفرین است و ثانیاً امکان چاپ و پرینت برای همه اولیا مهیا نیست.

• عدم برنامه ریزی دقیق و نداشتن طرح درس متناسب توسط معلمان جهت ارائه و انجام آموزش از طریق فضای مجازی. در واقع همکاران طرح درس مخصوص به خود را ندارند و برخی فقط فایل های آماده در گروه ها و کانال های مرسوم را در گروه کلاس خود قرار می دهند و آموزش آنان ساماندهی مناسب را ندارند.

ادامه تحصیل

محسن خلیلی
ابوالفضل طهماسبی
علیرضا قوهستانی

ضرایب و گرایش های مجموعه علوم تربیتی و منابع
امتحانی هر درس

عناوین دروس امتحانی: ۱. زبان عمومی و تخصصی (انگلیسی، فرانسه)، ۲. آمار و روش های تحقیق در علوم تربیتی، ۳. روان شناسی تربیتی، ۴. روش ها و فنون تدریس، ۵. مبانی، اصول و فلسفه تعلیم و تربیت، ۶. مدیریت آموزشی، ۷. تکنولوژی آموزشی، ۸. سنجش و اندازه گیری در تعلیم و تربیت، ۹. مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی، ۱۰. نظارت و راهنمایی، ۱۱. تعلیم و تربیت اسلامی، ۱۲. آموزش و پرورش تطبیقی، ۱۳. روانشناسی رشد

مدیریت آموزشی

تعداد سؤالات این درس ۲۰ سؤال می باشد. منابع مهم این درس کتاب مدیریت آموزشی با تألیف آقای دکتر علاقه بند، دکتر بهرنگی و دکتر شیرازی می باشند. البته کتاب آقای دکتر بهرنگی ترجمه می باشد.

رشته	گرایش	کد ضریب	ضرایب دروس امتحانی به ترتیب دروس (از راست به چپ)												
			۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
(۱) برنامه ریزی درسی	-	۱	۰	۰	۰	۰	۳	۱	۰	۲	۲	۳	۲	۲	۲
(۲) تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	۰	۰	۳	۰	۰	۱	۰	۰	۴	۲	۲	۱	۲
(۳) مدیریت آموزشی	-	۳	۰	۰	۰	۳	۲	۰	۰	۳	۲	۲	۰	۲	۲
(۴) آموزش و بهسازی منابع انسانی	-	۴	۰	۰	۰	۲	۲	۰	۰	۳	۲	۲	۰	۲	۲
(۵) آموزش بزرگسالان	-	۵	۰	۰	۰	۰	۲	۲	۱	۲	۲	۳	۰	۰	۲
(۶) تحقیقات آموزشی	-	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۲	۰	۲	۳	۲
(۷) ارزشیابی آموزشی	-	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۲	۰	۲	۳	۲
(۸) تکنولوژی آموزشی	-	۷	۰	۰	۰	۰	۲	۲	۴	۰	۰	۳	۲	۲	۳
(۹) مدیریت و برنامه ریزی آموزش عالی	-	۸	۰	۰	۰	۲	۳	۲	۰	۳	۰	۱	۲	۳	۲
(۱۰) علوم تربیتی	(۱) آموزش و پرورش تطبیقی	۹													
	(۲) آموزش و پرورش ابتدایی		۲	۲	۰	۰	۲	۰	۰	۰	۳	۳	۰	۲	۲
	(۳) آموزش و پرورش پیش دبستانی														

روش ها و فنون تدریس

تعداد سؤالات آن ۲۰ سؤال می باشد. از جمله منابع معروف این درس کتاب های الگوهای جدید تدریس دکتر بهرنگی، روش ها و فنون تدریس تألیف حسن شعبانی و همچنین کتابی با همین نام تألیف امان... صفوی و کتاب الگوها و فنون تدریس اثر بوروس جویس می باشند.

روانشناسی رشد

ضریب این درس در آزمون دانشگاه دولتی برای هر سه گرایش ۲ و تعداد سؤالات آن ۲۰ سؤال می‌باشد. منابع این درس در دانشگاه‌های مختلف، کتاب‌های روانشناسی ژنتیک ۱ و ۲ تألیف دکتر منصور، روانشناسی رشد جلد ۱ و ۲ تألیف لورای برک و نظریه‌های رشد ویلیام کرین می‌باشند. در این درس اکثر نظریه‌ها، نظام‌ها و تحلیل‌های روانشناسان بزرگ تحلیل می‌شود، نظریه‌های اریکسون، فروید، ماهر، آنا فروید، ملانی کلاین، هارتمن، بالبی، نظام‌های گزل، والن ویگوتسکی، لئون تیف، لوینسون، کلبِرگ و بررسی مراحل رشد (قبل و بعد از تولد) کودکی، نوجوانی، میانسالی، بزرگسالی و دوره پیری از جمله مطالبی هستند که در این درس به طور کامل تحلیل می‌شوند. برای تسلط در این درس دقت و تمرکز در مطالعه، تفکیک نظریه‌ها و تطابق هر تست یا مبحث با نظریه‌های موجود در ذهن شرط اصلی می‌باشد.

تعداد سؤالات آن ۲۰ سؤال می‌باشد. منابع مهم این درس در دانشگاه‌های مختلف کتاب‌های روانشناسی تربیتی (روانشناسی آموزش و یادگیری) تألیف دکتر اسماعیل بیابانگرد و کتاب روانشناسی پرورشی نوین تألیف دکتر علی اکبر سیف می‌باشند. تعاریف روانشناسی تربیتی، مراحل و هدف‌های آموزشی، طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی نظریه‌های رشد شناختی و رفتاری یادگیری، سنجش و ارزیابی، نظریه‌های خبر پردازی یادگیری، انگیزش و یادگیری روش‌های مختلف آموزش، مطالعه و یادگیری از جمله مباحثی هستند که در این درس مورد بررسی قرار می‌گیرند. این درس از جمله دروسی است که معمولاً داوطلبان با کمی تمرکز و دقت در مطالعه می‌توانند به درصد خوبی در آزمون برسند.

مبانی، اصول و فلسفه تعلیم و تربیت

تعداد سؤالات آن در آزمون دانشگاه سراسری ۲۰ سؤال می‌باشد. منابع مهم این درس کتاب فلسفه تعلیم و تربیت تألیف بازرگان و دو کتاب اصول و فلسفه تعلیم و تربیت تألیف مرحوم دکتر علی شریعتی و کتاب اصول و فلسفه تعلیم و تربیت تألیف دکتر علی اکبر شعاری نژاد می‌باشند. در ابتدای این درس مفاهیم مقدماتی فلسفه آورده شده و پس از آن در مورد فلسفه تعلیم و تربیت و انواع مکاتب فلسفی (آرای فیلسوفان غربی و فیلسوفان مسلمان در تعلیم و تربیت) بحث شده است. از جمله دروسی است که باید شما بتوانید دسته‌بندی مناسبی از مفاهیم در ذهن خود ایجاد کنید تا در آزمون، انواع نظررها و عقاید، (نقاط اشتراک و اختلاف و ...) باعث نشوند تا مطالب را بایک دیگر اشتباه بگیرید.

مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی

تعداد سؤالات این درس ۲۰ سؤال می‌باشد. به دلیل ضریب بالای آن می‌توان آن را در کنار درس «روش‌ها و فنون تدریس» مهمترین درس برای این دو گرایش نامید. از منابع مهم این درس می‌توان به کتاب‌های مقدمات برنامه‌ریزی آموزشی و درسی مدارس الف - لوی، فرآیند برنامه‌ریزی آموزشی تألیف فیوضات اشاره کرد. تهیه برنامه ریزی آموزشی، اجرای برنامه‌ریزی آموزشی کشور و ارزیابی آن، آموزش در اجتماع تشخیص کاستی‌ها در نظام آموزشی، آماده‌سازی رئوس برنامه‌ریزی درسی، تهیه و تولید مواد و وسایل آموزشی و اجرای برنامه‌های درسی جدید از جمله مباحثی هستند که در این درس مورد مطالعه قرار می‌گیرند.

این درس به نوعی جزء دروس آسان محسوب می‌شود، کسب درصد بالا در این درس (در حدود ۸۵٪) توسط رتبه‌های تک رقمی موسسه صورت گرفته است. به همین دلیل با توجه به ضریب آن ارزش وقت گذاشتن را دارد.

زبان عمومی و تخصصی انگلیسی، فرانسه

تعداد سؤالات این درس در آزمون ۳۰ سؤال می‌باشد. همان‌طور که از نام درس پیداست، تعدادی از سؤالات این درس زبان عمومی و تعدادی از آن‌ها نیز مربوط به اصطلاحات و متون تخصصی رشته علوم تربیتی (۱) می‌باشد. بدون تردید اگر دانشجویان در درس زبان حداقل‌هایی را داشته باشند مطالعه و سرمایه‌گذاری در این درس می‌تواند منطقی باشد. معمولاً منبع درس زبان تخصصی در اکثر رشته‌ها در دانشگاه‌های مختلف فرق می‌کند و اساتید این درس به صورت سلیقه‌ای منابع و یا جزوات مورد نظر خود را به دانشجویان معرفی می‌کنند.

آمار و روش‌های تحقیق در علوم تربیتی

تعداد سؤالات آن در آزمون کارشناسی ارشد دانشگاه دولتی ۲۰ سؤال می‌باشد. منابع مهم این درس در دانشگاه‌ها کتاب‌های آقای دکتر علی دلاور می‌باشد. کتاب‌های روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی، احتمالات و آمار کاربردی در روانشناسی و علوم تربیتی و تحلیل آماری در روانشناسی و علوم تربیتی از جمله این کتب می‌باشند. در برخی دانشگاه‌ها اساتید از روی «کتاب روش‌های تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی» تألیف دکتر اسماعیل بیابانگرد و یا حتی جزوه‌ی شخصی خود برای تدریس این درس استفاده می‌کنند.

تعلیم و تربیت اسلامی

سنجش و اندازه‌گیری در تعلیم و تربیت

تعداد سؤالات این درس در آزمون دانشگاه دولتی ۲۰ سؤال می‌باشد. به همین دلیل جزء دروس پراهمیت برای این گرایش تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت اسلامی) محسوب می‌شود. منابع مهم این درس کتاب تعلیم و تربیت اسلامی، تألیف دکتر علی شریعت مداری و کتاب نگاهی دوباره به تعلیم و تربیت اسلامی تألیف دکتر خسرو باقری می‌باشد.

تعداد سؤالات آن ۲۰ سؤال می‌باشد. با توجه به ضریب آن در کنار درس «آمار و روش‌های تحقیق» جزء دروس کم‌اهمیت در این گرایش محسوب می‌شود. هرچند که این موضوع نباید باعث شود شما این درس را کنار بگذارید. مفاهیم این درس جذاب و فهم مطالب آن آسان می‌باشد. در این درس مقیاس‌های اندازه‌گیری، دسته‌بندی آزمون‌های روانشناسی، انواع ارزشیابی و جهت‌دهی برای پیشرفت تحصیلی، بررسی آزمون‌های مختلف (عینی، کوتاه پاسخ، چند گزینه‌ای) نمره‌گذاری و تحلیل آزمون و استفاده از روش‌های آماری از جمله مباحث این درس می‌باشند. از جمله منابع این درس، کتاب دکتر علی اکبر سیف می‌باشد.

تکنولوژی آموزشی

تعداد سؤالات این درس در آزمون کارشناسی ارشد دانشگاه دولتی ۲۰ سؤال و ضریب آن برای گرایش تکنولوژی آموزشی (۴) و برای گرایش آموزش بزرگسالان (۱) می‌باشد. از منابع مهم این درس می‌توان به کتاب‌های مقدمات تکنولوژی آموزشی تألیف دکتر فردانش و همچنین کتاب تکنولوژی آموزشی احدیان اشاره کرد. مهمترین مباحث این درس مطالعه مباحث نظری تکنولوژی آموزشی، و سپس روند، بایدها و نبایدهای طراحی، اجرا و ارزشیابی وسایل آموزشی می‌باشند.

نظارت و راهنمایی

تعداد سؤالات این درس در آزمون دانشگاه دولتی ۲۰ سؤال و ضریب این درس برای گرایش مدیریت آموزشی (۲) می‌باشد. منبع مهم این درس کتاب نظارت و راهنمایی تألیف دکتر نیک نامی و کتاب نظارت و راهنمایی و کیلیان می‌باشد. همان‌طور که از نام این درس پیداست، بررسی وظایف نظارت و راهنمایی، حدود و مسئولیت‌های نظارت و راهنمایی و ویژگی‌های نظارت و راهنمایی آموزشی از جمله مباحثی هستند که در این درس مورد مطالعه قرار می‌گیرند.

ویلیم رومی

تحلیل کتاب درسی ریاضی پایه اول و پنجم ابتدایی بر اساس روش ویلیام رومی

محسن خلیلی
علیرضا قوهستانی
ابوالفضل طهماسبی

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی کتاب ریاضی اول و پنجم ابتدایی از منظر ویلیام رومی می باشد که هدف آن، به دست آوردن ضریب درگیری دانش آموز با کتاب است. این پژوهش، جهت مشخص نمودن مقوله های فعال و غیر فعال در زمینه های متن، تصاویر و سوالات، در کتاب های مورد مطالعه می باشد. هدف از این مطالعه و پژوهش، جمع آوری اطلاعات و ارائه پیشنهادهایی برای برنامه ریزان، جهت بهبود و اصلاح این دو کتاب می باشد.

جامعه آماری در بخش تحلیل محتوا، کتاب درسی ریاضی اول و پنجم ابتدایی بوده که نمونه آماری کل کتاب انتخاب شده است؛ نتایج به دست آمده بیانگر این است که در کتاب اول، تصاویر، نمره ۲/۱۰۴ و سوالات، ۱/۴۰ و در کتاب پنجم، متن، ۰/۲۲۶ و سوالات، ۰/۹۵۰ و تصاویر، ۲/۰۰۹ را کسب نموده اند.

با توجه به نتایج ضریب درگیری متن و تصاویر و سوالات، در دو کتاب، سوالات، در محدوده فعال، متن و تصاویر، در محدوده غیر فعال قرار دارند.

کلید واژه: ریاضی، ویلیام رومی، اول ابتدایی، پنجم ابتدایی

مقدمه

کتاب های درسی، یکی از مهمترین منابع یادگیری در نظام های آموزشی هستند و مواد اصلی برنامه درسی مدارس را تشکیل می دهند. پژوهش پیرامون تحلیل کتاب های درسی نیز تلاش ارزنده ای است؛ زیرا معلمان و دانش آموزان زیادی از آن بهره می برند و این مطالعات در طراحی فرصت های مناسب برای یادگیری دانش آموزان تأثیر گذار است؛ همچنین مطالعه و بررسی کتاب های درسی می تواند ارتباط بین برخی از مشکلات یادگیری دانش آموزان با برنامه درسی را آشکار نماید و کمک کند که مفاهیم برنامه درسی به شکل مناسبی در کتاب های درسی گنجانده شوند. گنجاندن اطلاعات متعدد در کتاب های درسی، رویکرد حافظه پروری، یادگیری سطحی، محتوای غیرفعال، عدم توجه به کاربردی بودن مطالب کتاب های درسی و توجه بیش از حد به کسب نمره، همواره از مسائل عمده در نظام آموزش و پرورش کشور ما بوده اند. در نظام های آموزشی که هدف آنها بالا بردن نمرات دانش آموزان است، آنچه که باید به آنان آموخته شود مورد غفلت قرار می گیرد.

آتکین معتقد است: (اگر دانش آموزی در حفظ کردن واژه های علمی و فرمول ها موفق است، او پیشرفت می کند و در آزمون های ورودی دانشگاه ها پذیرفته می شود؛ چنین آموزشی برای ادامه تحصیل خوب است نه برای آماده شدن در زندگی واقعی) همچنین آنها به نقل از ویلیام اشمیت بیان می کنند: (آنچه ما به دانش آموزان یاد می دهیم به وسعت یک کیلومتر اما به عمق یک سانتی متر است و معلمان هم بیشتر مایلند اطلاعات را در کلاس ها تکرار کنند و کمتر به عمق یادگیری می اندیشند).

محتوای برنامه درسی از نظر نقشی که در تحقق اهداف ایفا می کند، از اهمیت خاصی برخوردار است.

تحلیل ویلیام رومی

از آن جا که برنامه ریزی، تدوین، تغییر و روزآمد کردن کتب درسی یکی از الزامات نظام آموزشی است، تحلیل و بررسی علمی آن اهمیت خاصی پیدا می کند. این تحلیل به دست اندرکاران و مؤلفان کتاب های درسی کمک می کند تا در هنگام تدوین، گزینش و انتخاب محتوای کتاب های درسی، دقت بیشتر نموده تا ضمن تسهیل یادگیری، زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را فراهم آورند؛ در حقیقت، تحلیل محتوا کمک می کند تا مفاهیم، اصول، نگرش ها، باورها و کلیه اجزای مطرح شده در قالب درس های کتاب، مورد بررسی علمی قرار گیرند. با تحلیل محتوا، نقاط ضعف محتوا آشکارتر شده، ضرورت پیروی یا ایجاد یک برنامه استاندارد، بیشتر احساس می شود.

کشورهای موفق در آزمون تیمز، کشورهایی بوده اند که در زمینه تدوین استانداردهای آموزشی یا چهارچوب برنامه درسی، پیشگام بوده اند. از طریق تحلیل محتواست که می توان به ویژگی های یک کتاب درسی پی برد و ضعف ها را در محتوای کتاب های درسی شناسایی و معرفی نمود. از سوی دیگر، با توجه به این که نظام آموزش و پرورش ایران از نوع متمرکز است، اغلب وقت کلاس، به کتاب درسی اختصاص پیدا می کند و همه آموخته های دانش آموزان بر اساس کتاب درسی سنجیده می شود؛ پس در کشور ما، به لحاظ اهمیت و جایگاه کتاب درسی، تحلیل محتوا ضرورت بیشتری پیدا می کند. از آنجا که دانش به سرعت رو به افزایش است، موضوع درسی مورد استفاده در مدرسه، به تندی می تواند متروک شود؛ بنابراین باید در انتخاب محتوا دقت شود و لازم است محتوا متناسب با تغییرات علم، تغییر کند؛ همچنین محتوای مهم و با اهمیت در کتاب های درسی لحاظ شوند. حال باید بدانیم که محتوای مهم و با اهمیت به چه نوع محتوایی گفته می شود و این محتوا به چه شکل باید در برنامه درسی قرار گیرد. اصول انتخاب محتوا از نظر سیلور و همکاران، این گونه بیان شده است: (محتوا باید مفاهیم اساسی یک رشته یا موضوع درسی را مجسم کند؛ روش های تحقیق اجرا شده در رشته علمی را مشخص کند؛ قدرت تخیل دانش آموزان را تحریک کند و آنها را به تفکر وادارد و در عین حال، قابل درک هم باشد).

با توجه به ضعف های موجود، اهمیت و نقش تحلیل محتوا در بهبود کتاب های درسی، و همچنین تحقیقات کمی که در این زمینه انجام شده است، لازم دیدیم تا تحلیلی در این باره، انجام دهیم. هدف این پژوهش، تحلیل محتوای متن و سوالات و تصاویر کتاب ریاضی اول و پنجم ابتدایی بر اساس تکنیک ویلیام رومی بوده است.

برای مشاهده ادامه مطالب لطفا
باکد مقابل را اسکن نمایید.

محسن خلیلی
ابوالفضل طهماسبی
علیرضا قوهستانی

خلکستری

۸. در نشریه خاصی شرکت دارید؟

قبل از کنکوری شدن حدود ، چهار سال پیش ، در یک موسسه عضو بودم و در آنجا یک نشریه به نام پویا فعالیت داشت و این نشریه از بنده دعوت کرد که به کمک آنها بروم اما متأسفانه به دلیل ایام کنکور نتوانستم به آنها کمک نمایم.

۹. آیا نشریه های مختلف را مطالعه می نمایید؟

شماره اول نشریه جوانه علم را مطالعه کرده اید؟ در صورت منفی بودن پاسخ ، لطفاً دلایل و مشکلات پیش روی خود را ذکر بفرمایید.

خیر متأسفانه نشریه شماره یک جوانه علم را با وجود آن که دوستان نیز برای بنده ارسال نمودند ، نتوانستم به طور کامل مطالعه نمایم و دلیل آن هم وجود مسائل آموزشی است که به صورت مجازی می باشد و وقت ما نیز محدود است ؛ اما انشاءالله در اولین فرصت آن را مطالعه خواهم نمود.

۱۰. حضرت تعالی توقع دارید که یک نشریه و انجمن علمی چه ویژگی هایی داشته باشد که در آن مشارکت نمایید؟

به نظر بنده الزامی نیست که یک نشریه تعداد صفحات بالایی داشته باشد و دارای متن های عجیب و غریب و سنگین باشد و هرچه زبان آن قابل فهم تر باشد جذابیت آن بیشتر می شود و فردی که اولین صفحه نشریه را مطالعه می نماید خود به خود به سایر صفحات کشیده شده و جذب مطالب نشریه گردد؛ یک نشریه باید اطلاعات جامع و کامل داشته باشد و اطلاعات ناقص و دسته دوم و کپی شده به مخاطب منتقل ننماید و فردی که آن را مطالعه میکند حداقل یک یا دو نکته علمی را به آموخته های خود بیافزاید.

در ایام دانشجویی تعدادی از اساتید از ما خواسته اند که مقاله بنویسیم و توضیحی اندک هم درباره نوشتن آن به ما داده اند ، اما کافی نبوده است و اگر بخواهم نگاهی اجمالی به این چند مقاله داشته باشم ، از نوشتن آنها رضایت خاطر ندارم چرا که وقت زیادی برای آن گذاشته نشد و ایده آل و مطلوب بنده نیست ؛ اما نوشتن مقاله را دوست دارم و در صورت امکان حتماً به آن خواهم پرداخت.

۵. آیا تاکنون مقامی در زمینه های علمی داشته اید یا خیر؟ اگر پاسخ شما مثبت است لطفاً نوع مدال و اگر منفی است دلیل عدم شرکت در مسابقه ها را ذکر بفرمایید.

خیر تا به اکنون مقامی در زمینه های علمی نداشته ام و دلیل آن اطلاع رسانی های ضعیف برای مسابقات ، نداشتن وقت و گاهی اوقات ، عدم وجود محرک و تقویت کننده مناسب می باشد.

و بنده هم شاهد اعمال آنها بوده ام ؛ اطلاع رسانی ها در این سال ها بد نبوده است اما به آن صورتی که باید ایجاد انگیزه کند ، نبود تا بتواند بیشتر دانشجویان را به حرکت وادار کند.

۷. در برنامه هایی که انجمن های علمی برگزار مینمایند ، شرکت کرده اید؟

خیر متأسفانه در برنامه علمی یا انجمن های علمی مشارکت ننموده ام.

۱. در کدام یک از زمینه های علمی در دانشگاه فعالیت دارید؟

متأسفانه فعلاً در هیچ زمینه علمی فعالیت قابل شهودی نداشته ام ، که می تواند معلول کاهلی و کم کاری خودم بوده یا اینکه از نوع فعالیت خوشم نیامده و نسبت به آن رغبتی نداشته ام ؛ اما در مجموع پاسخ قطعی برای این سوال در ذهنم وجود ندارد و طالب گذر زمان است.

۲. میزان آشنایی شما با انجمن های علمی در چه سطحی است؟

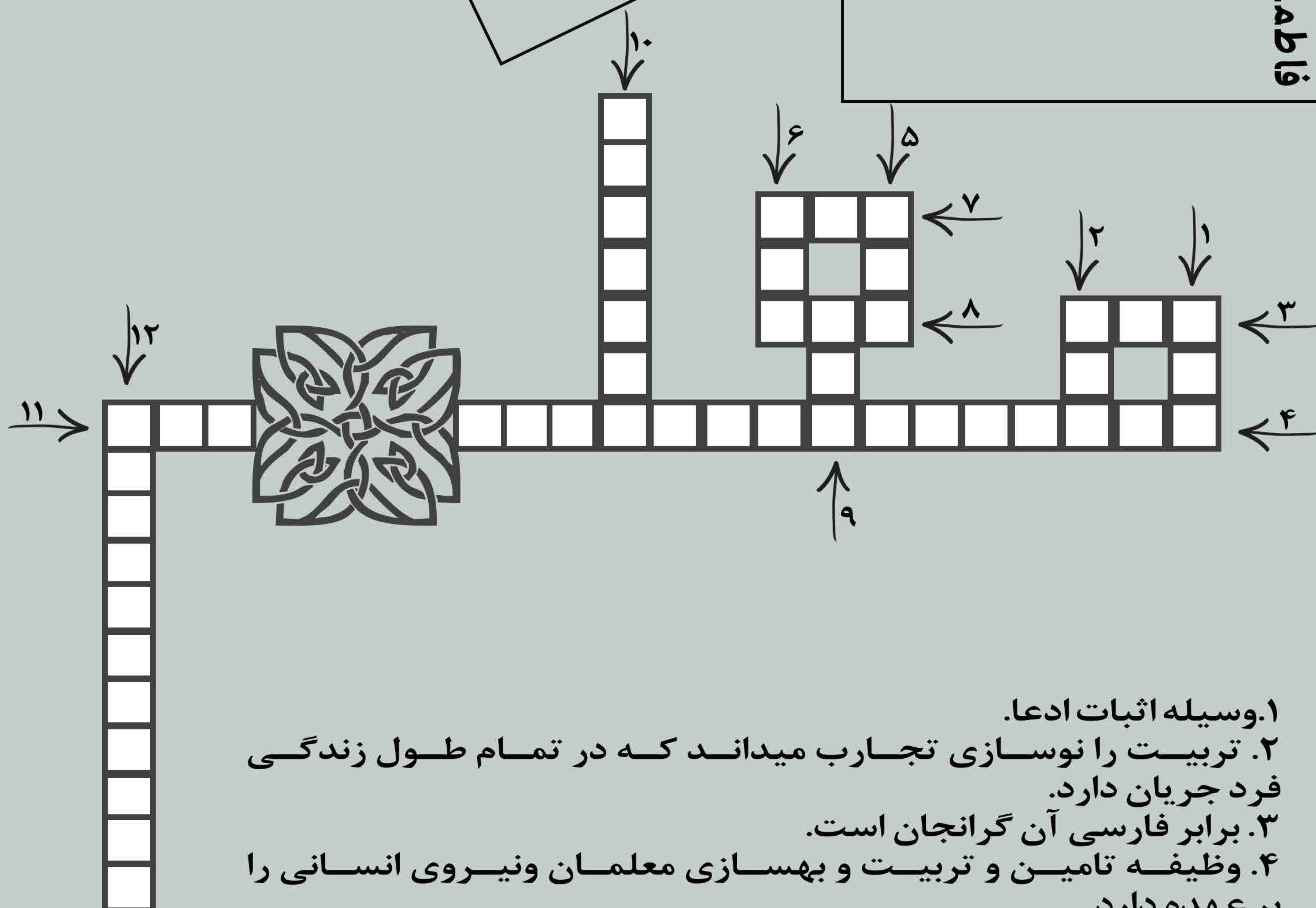
هم اکنون که با شما صحبت می کنم اطلاعی از انجمن های علمی ندارم ، و تصور بنده از انجمن ها آن است که عده ای اطراف یکدیگر جمع می شوند و مقاله می نویسند و یا اینکه گروهی تشکیل می دهند و کارهای علمی انجام می دهند و آشنایی کلی با انجمن ها ندارم چرا که در فعالیتی با آنها مشارکتی نداشته ام.

۳. علت عدم فعالیت شما در نشریه های علمی چیست؟

دلیل عمده نداشتن وقت بوده است ؛ اما در اوقاتی هم که وقت وجود دارد ، محرک و مشوقی وجود ندارد که بنده را به حرکت بیندازد تا شروع به کار علمی نمایم و در کل انگیزه کافی برای شروع وجود ندارد.

۴. آیا تاکنون اقدام به تهیه و نوشتن مقاله کرده اید؟ دلیل خود را ذکر بفرمایید.

جدول

۱. وسیله اثبات ادعا.
۲. تربیت را نوسازی تجارب میداند که در تمام طول زندگی فرد جریان دارد.
۳. برابر فارسی آن گرانجان است.
۴. وظیفه تامین و تربیت و بهسازی معلمان و نیروی انسانی را بر عهده دارد.
۵. شیوه ای از شیوه های برگزاری مسابقات.
۶. به گفته ی سعدی شیرازی سرمایه جاودانی است.
۷. معتقد است انسان ها چون لوح پاک و دست نخورده و تهی از دانش، زاده می شود.
۸. ز گهواره تا دانش بجوی.
۹. ریشه کلمه توصیف.
۱۰. کسی ک فرهنگ ندارد.
۱۱. جمع رای.
۱۲. وظیفه ی تعلیم و تربیت رسمی و عمومی را داراست .

منابع

* فناوری آموزشی *

[Www.pafcoerp.com](http://www.pafcoerp.com)

[Www.aransoft.ir](http://www.aransoft.ir)

[Www.samira1369.persianblog.ir](http://www.samira1369.persianblog.ir)

* عوامل موثر بر تربیت *

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

farsi.khamenei.ir

nezarat.msrt.ir

cfu.ac.ir

* نگاه علمی به مسائل اجتماعی *

۱. پرسش از جوانانی که درگیر اعتیاد شده اند

۲. مقاله بررسی عوامل موثر بر گرایش جوانان به سوء مصرف مواد مخدر صنعتی

نویسندگان: آقابخشی حبیب، صدیقی بهرنگ، اسکندری محمد پاییز 1388

۳. yjc.com

۴. www.afkarnews.com

* سلامت روان *

سایت نمناک

* معرفی کتاب *

www.ketabrah.ir

* اختلالات یادگیری *

کتاب اختلالات یادگیری دکتر مصطفی تبریزی

مقاله نکته های کاربردی برای دانش آموزان با اختلال یادگیری. سیده سمیه آبکنار

* بزرگان علوم تربیتی *

ویکی پدیا

* چگونه کلاسی شاد داشته باشیم؟ *

مدیریت شادی در مدرسه ، فریبا حقیقی و حسین اکبرزاده، ۱۳۸۷ ناشر: مرسل

* ادامه تحصیل *

سایت مدرسان شریف

معلم و نرم خویی

تعلیم و تربیت هنگامی نتیجه بخش است که با نرم خویی و برخورد های محبت آمیز همراه باشد. در مقام تبلیغ، به نرمی سخن گفتن و رعایت لطافت و ظرافت در کلام، تأثیر بسیار شگرفی بر مخاطب می گذارد.

هنگامی که موسی به سوی فرعون رفت، خداوند فرمود: «به نرمی با او سخن بگو، شاید متذکر شود یا از خدا بترسد».

به شیرین زبانی و لطف و خوشی

توانی که فیلی به مویی کشی

سعدی

تنها شکافی که بین شما و رویایتان قرار دارد با کمی
اراده و عمل و کمی اعتقاد راسخ پر میشود .
—جوین براون